AMZA PELLEA

AMZA PELLEA

ă rîdem cu... NEA MĂRIN

Cuvînt înainte de RADU BELIGAN

Ediție îngrijită de PATREL BERCEANU și AL. FIRESCU

TEATRUL NAȚIONAL DIN CRAIOVA
ÎN COLABORARE CU EDITURA
„SCRISUL ROMÂNESC"
CRAIOVA
1990

CUVÎNT ÎNAINTE

Îl revăd pe sălile Institutului de teatru, filiform și famelic, fiindcă i se retrăsese bursa, ca fiu de chiabur... (Ulterior s-a dovedit că era o acuzație neîntemeiată) Din superba lui făptură, rămăseseră doar niște ochi incendiari. L-am văzut într-o producție a clasei lui Alexandru Finți, jucînd pe Trigorin din Pescărușul *lui Cehov. Am simțit de la primele momente stofa unui autentic artist mistuit de neliniști și incertitudini, de o mare finețe și o mare noblețe sufletească. Flăcăul din Băilești era un prinț al spiritului, o ființă de o delicatețe suavă.*

L-am îndrăgit și l-am admirat de la început și fiindcă viețile noastre s-au împletit la un moment dat, am trăit împreună ani de-a rîndul în atmosfera unică a Teatrului de Comedie, mereu fascinat de personalitatea lui nepereche.

Teatrul și filmul românesc au avut uriașa neșansă să piardă, unul după altul, trei giganți: pe Toma Caragiu, pe Amza Pellea și pe Octavian Cotescu.

Nu ne vom putea consola niciodată de imensul gol lăsat de acești magnifici actori.

Dar Amza era mai mult decît un mare actor. Era un om de care fiecare din noi avea nevoie. *El aducea în dulceața prieteniei un umăr solid pe care te puteai sprijini în clipele grele, o înțelepciune care venea de departe, din străbuni, o cinste și o curățenie morală fără nici o umbră. Generos și bun ca o pîine de la țară, scăpărător de inteligență, plin de fantezie și de farmec.*

Cu Domnica în dreapta și Oana în stînga, el înfățișa tabloul unei fericiri simple, al unei împliniri pe deplin meritate. Sînt oameni care n-ar trebui să moară niciodată.

Filmele ne-au păstrat umbra și ecoul lui. Iar cartea aceasta, ceva din verva lui scînteietoare. E un dar pe care ni-l face Teatrul Național craiovean, pe care Amza l-a slujit cu devoțiune și ardoare.

RADU BELIGAN

August, 1983

NOTĂ ASUPRA EDIȚIEI

Ediția de față reproduce textul cărții *Să rîdem cu... Amza Pellea*, apărută în Editura Scrisul românesc în anul 1973, care s-a bucurat de un larg ecou în rîndul publicului cititor, dovadă și epuizarea ei într-un timp record. Ea cuprinde, de asemenea, 8 povestiri inedite editorial, precum: *Căruța cu patru viteze*, *Nea Mărin și gaițele de la Naționalul bucureștean*, *Anul Nou 1980*, *Nea Mărin și Anul Nou 1981*, *Revelion 1982* și *Festivalul din Băilești*.

Problemele de îngrijire a ediției s-au ridicat, propriu-zis, cu textele acestor din urmă povestiri. Dactilogramele încredințate editorului de către familie n-au putut, datorită morții premature a marelui artist, să fie corectate de părintele lor spiritual. Aceste texte, transcrise după benzi înregistrate (probabil), conțineau o serie de inadvertențe stilistice. Este vorba de îngerința unor sintagme transcrise în spiritul limbii literare, de prezența cîtorva (foarte puține) cuvinte neologistice neprelucrate de strategia actorială în sensul povestirilor din vechea ediție, care erau o mostră de mare expresivitate rezultată din oralitate și lexic regional. Ca atare, aceste inadvertențe au fost eliminate avînd drept ghid conținutul lexical și ortografia ediției anterioare supervizate de autor, obținîndu-se — sperăm — unitatea stilistică necesară. Poate că nu este de prisos să menționăm că unul din îngrijitorii acestei ediții este el însuși născut și crescut în Băilești, iar ca scriitor a fost și este în contact permanent cu frumusețea acestui grai pe care Amza Pellea l-a făcut cunoscut țării întregi.

P. B. și AL. F.

SCOATE CALU, PUNE-I SAUA,
VREAU SĂ PLEC,
PI LA POARTA MÎNDRII MELE,
VREAU SĂ TREC...

...Așa cînta Licu, într-o sară dupe ce trecusă văcăria, să potolisă praŭ ridicat de copitele vitelor, ș-acu să revărsa dinspre Țurțan răcoare împănată cu miros de salcîm înflorit. Răsărisă luna, mare, galbină și mirată, ca o mămăligă uitată pe cîrpător, care să-ntreabă di ce o fi făcut-o, dacă nu vine nimeni cu ața s-o taie.

Adormisără toate orătăniile, numa de supt coșare, caii s-auzau cum își ronțăie ovăzu, fornăind pe nări, cu gîndu la odina răcoroasă care-i așteaptă peste noapte.

Undeva, în capu satului, o căța nelumită încă, lătra lung, cu botu ridicat spre-naltu cerului, țintuit în caielele stelelor.

În nucu ăl bătîrn, a lu Chiriță, a lu tata Iancu Colan, cînta o privighetoare beată, de umplusă noaptea cu clopoțăi și-o puzderie de licurici spoiau cu lumină scorbura cu putregai di la salcia trăznită a lu Petrache a lu Neacă.

Ghersu lu Licu plutea peste noapte, ca o pasăre albă, care vine de te miri unde și să duce spre nicăiri.

Stam pe prispă, trăgeam adînc din țigare și mă uitam la jar cum prindea viață, chinuindu-mi mintea să nțăleg pe unde l-o purta dracu pe Sucă, că plecasă călare de dimineață pîn-la Rast, s-aducă niște pește, pă care chibzuisăm să-l mîncăm la prînz.

Într-un tîrziu, îouai sama că bătea cineva-n poartă. Bag samă, bătea de mult, că să zbătea cîinele-n lanț și lătra de-ncepusără ș-ai vecinilor să-i dea o gură de ajutor.

— Care ieșți, bă ?

— Ieu, mă vere Mărine, Licu ! Fă-te-ncoa !

O louai io spre poartă, nu să vedea din Licu decît mucu ţigării, care pîlpăia ca luceafăru cînd să crapă de zîuă şi-şi pierde puterea.

— Ce ie mă ?

— Mă, zîce Licu, venii să te iau pi la mine, că, iete, fusăi la Poiana-Mare şi cumpărai un cal. Să te uiţ şi tu o ţîră la iel.

— Pă' di ce să mă uit la iel, mă ?

— D-aia, că şi iel să uită la mine. Că de trei zîle, de cînd îl louai, nu mănîncă, nu bea, stă şi să uită la mine.

— Mă, zîc, te-o fi văzut pe tine aşa mai făţos, sau n-o mai fi văzut ghietul de iel, pînă acu, cum arată prostia la faţă.

— Ai mă verişcane, zîce Licu, hai că dau cep la un butoi de tămîioasă, să cinstim un pa'ar cu vin rece şi să mîncăm nişte gogoşi cu sare, calde.

— Mă, zîc, ia-o-nainte, că io mai aştept o ţîră pe juratu de Sucă, care plecă de az-dimineaţă, dupe nişte peşte, şi peşte să făcu !

— Bine, mă, da' vii ?

— Viu, mă ! Vorba-i vorbă. Tu pune muierea să-ncingă uleiu pentru gogoşi.

Îl mai aşteptai io pe Sucă fr'o juma de ceas, zîc, mă, dacă nu veni pînă acu, însamnă că nu mai vine, bag samă că nu găsî peşte şi rămasă peste noapte, pînă scot pescarii năvoadele. Dac-o fi aşa, tot ie bine !

— Veto, vez că io mă duc pi la Licu !

— Atunci io mă culc, că vă cunosc io, vă apucă iar zîua la poveşti.

— Culcă-te, fata tatii ! Somn uşor, da' ai grijă pe cine visăzi, că-l mănînc, auz !

— Iote, o să visăz un...

— Pă' de gură cin-te-ntrece !... Vez, că plecai.

Louai io un felinar şi-o louai pe scurtătură, pin fundu grădinilor. Ca să tai drumu, ştii ?

Ajunsăi io la Licu şi, dacă văzui că nu mă latră ciinii, intrai mai întîi în grajd, să-i văd armăsaru.

Mă frate-miu, nu-mi venea să-mi crez oichilor !

Ierea... cum să spui io, ca să mă-nţălegi... ierea cam aşa... un fel de corcitură de mîţă cu curcă plouată şi măgar rîios. Mă... o stîrpitură zgribulită, cu nişte urechi mari, şi-un păr ca cînepa.

Mă detei io mai pe lîngă iel, a dracu arătare, hop, să mă muște de felinar.

Mă, zîc, o fi ca ăla din poveste de mănîncă cărbuni și să face-al dracu !

Îl izaminai io pe toate părțîle, la amîndouă capetile, că trebuia să dai în bobi, să afli care-i capu și care-i coada, și mă lămurii.

Intru-n casă, Licu, cu nevasta și copiii, m-așteptau cu vinu pe masă și gogoșile sfîrîiau în tigaie, de-ț lăsa gura apă.

— Mai întîi și-ntîi, hai să-ț arăt bidiviu !

— Lasă, zîc, că-l văzui și, să-l văd de două ori într-o săptămînă, n-am coraj !

— Ei, ce zîci ? zîce Licu, bucuros.

— Pă', ce să zîc ! Mi-e frică să-mi dau cu presupusu. Da' știi ce, du-l mă la ispoziție, la bîlci. Da' să scrii pe iel că ie cal, c-altfel ți-l ia frun cîine-n gură, fuge cu iel, și cine știe pe un' ți-l duce !

— Mă Mărine, ai o gură...

— Io ca io, da' să i-o vez p-a lui !, că ie curată ca postava ! C-a și uitat, săracu, de cînd i-a căzut dintele ăl din urmă. Pă' bine mă, Licule, tu nu știi că toți caii să cată la dinț !

— Ba știu, zîce Licu, da' io mai știu o vorbă : caii de dar nu să cată la dinț !

— Pă', ți-l dete de dar ?

— Cam așa, că nu detei decît două sutare !

— Două sute, nu ie mult, zîc io, da' să vedem acu cît o să te coste doftoru, dințaru, de... 'să-i puie dinț... ca lu soacra lu nașu Pantelică !

— Pă' di ce ? zîce iel.

— De-aia, zîc io, că n-o să-l ții numa pe zamă de pui, sau poate tomnești pe careva, să-i mestece mîncarea, să i-o dea gata tocată... știi ?

— Hai, mă Mărine, vorbește sîrios !

— Pă' ce, tu crez că io glumesc ? Auz, mă Licule, da' ăla de ți l-a dat, cîți ani a zîs că are ?

— Pă', iel mi l-a dat de opt, da' io l-am louat de doi'șpce !

— Nu te-a mințit, zîc io, atîta și are !

— Fugi, mă', ce vorbești, ce are numai opt ani ?

— Nuuu, zîc io, iel ți l-a vîndut de opt, tu l-ai louat de doi'șpce, așa că atîta are. Douăzăci... douășunu !

— Mă, al dracu șnapan ! zîce Licu.

— Nu-i al dracu, zîc io, are năroc omu, că dacă nu da de tine, îi murea gloaba-n bătătură, dacă mai apuca s-ajungă cu ia acas'.

Pusă nevastă-sa strachina cu gogoși pe masă, ciomnirăm un pa'ar cu vin... Mă, frate-miu, avea tămîioasa un mghiros... îți umplea ceru gurii cu-adiere de floare de strugure...

— Mă, Licule, zîc, la vin văd că te pricepi, da' cînd louaș calu nu-l văzuș ?

— Mă, frate-miu, ba-l văzui, da' al dracu geambaș, mă dusă cu vorba și-ntîi beurăm adălmașu, pe urmă văzui calu, știi ? Eee și cînd îl văzui, îl văzui frumos, ce mai, că-l văzui pin fr'o trei chile.

— Da' că ie chior, c-are un oichi alb, văzuși ?

— Văzui, da' dupe ce-ajunsăi acas' ! Că iel ie chior pe dreapta și ăla al dracu, mi-l vîndu pe stînga. Hai năroc !

— Năroc ! Să-l stăpînești sănătos !... tu... că iel săracu... ie pe ducă !

— N-are nimic, zîce Licu, noi să fim sănătoși, n-are nimic, că ie chior, o să moară mai ușor, săracu !

— Pă' ce legătură are, zîc io, cum vine vorba asta ?

— Așa, bine, zîce Licu, dacă ie chior, moare mai ușor, că n-are de-nchis decît un oichi ! Hai năroc !

— Năroc !

Mare hîtru, Licu ăsta, auz vorbă la iel, mare hîtru... da' are suflet bun, să-i pui la rană, nu alta. Sufletu ca sufletu... da' să-i vez tămîioasa... lucru mare... tămîioasa-i minune... la tămîioasă nu-l întrece nimeni... da' la cai ie... tămîie !

Aia ie !

GURA LUMII

Mă nepoate, mă Sucă, mîncate-ar neica, mă, să ţii minte di la mine, că nimic nu-i mai al dracu pe pămînt decît gura lumii ! Mă, cînd oi intra-n gura lumii, s-a isprăvit cu tine, nu mai scapi teafăr. Poţ tu să te bagi şi-n gaură de şarpe sau să te-nalţi în creştetu văzduhului. Gura lumii te găsăşte şi te judecă. Da' asta n-ar fi încă nimic, că dacă greşeşti, greşeşti şi gata. Te judecă, plăteşti şi s-a isprăvit ! Da' partea proastă ie că face din ţînţar armăsar, că ăl de-a zîs că gura lumii numa pămîntu o astupă, pă' ăla a fost om cu cap, mă ! Ăla a fost om mintos, nu glumă !

C-asta, bag samă,-i vorbă din bătîrni, şi ăi bătîrni cînd zîceau o vorbă, apoi aia ierea vorbă cu mghiez, nu troacă goală.

Că tot iei au zîs în cîntec :

Foaie verde lobodă
Gura lumii, zlobodă !

Ş-acu să vez tu, cît de adevărat ie mghiezu la vorbele ăştea.

Pă' cînd ieream io dănac şi credeam că tot ce zboară să mănînc, mă dusăi la ăl bătîrn a lu ăl bătîrn. La taicu al meu dupe tată, şi-i zîsăi :

— Mă, taică, iote, io aş cam vrea să mă-nsor !

— Pă' armata o făcuşi, mă ?

— Nu prea !

— Mă, o făcuşi sau n-o făcuşi, ce vorbă-i aia „nu prea" ? !

— De făcut, n-o făcui !

— Pă' atunci di ce zîci „nu prea" ?

— Iote, d-aia, că nu mai am mult ş-o să răcutez !

— Pă' dacă nu făcuș armata, cum o să comanz, mă? La tine-acas', cum o să comanz? Vrei s-ajungi ordonanță la muiere? Să cînte la tine în ogradă găina?

— Pă', n-aș prea vrea!

— Iar n-ai „prea"? Pă' tu nu vez că nu știi ce vrei? Mai bine nu te „prea-nsura", fă-ț cătănia, intră-n rîndu lumii, că pe urmă ai vreme destulă să intri slugă la dîrloagă, dacă așa ț-o fi scris!... Da' cu cine vrei să te-nsori, mă?

— Cu Ioana a lu' nea Florea a lu Catană!

— De cînd o cunoști?

— Aa, de mult, de fr'o cinci luni!

— Și dupe cinci luni, tu crez că cunoști muierea? Așa crez tu, în mintea ta a proastă! Mă, ascultă ici la mine și dacă ai urechi de auzît, o să auzî, și dacă s-o nimeri să ai ș-un grăunte de minte în tărtăcuța ta, s-ar putea-ntîmpla s-ai năroc, să tragi fr'o-nvățătură din povestea asta. Cică ierea odată unu, un om de-l chema Gheorghe, iar pe muierea lui s-a nimerit de-o chema tot Ioana, ca p-asta de vrei tu s-o iei de muiere.

Da' Gheorghe ăsta, avea pirostiile pusă cu Ioana lui, de fr'o treizăci de ani, nu de cinci luni. O viață de om trăisără-npreună și la bine și la rău.

Dupe cum vez, avea tot dreptu omu să zîcă că-și cunoaște muierea.

Toate mearsără bine, pănă-ntr-o zî, cînd nu știu, or l-o fi-nvățat careva, or i-o fi trecut lui pin cap, să-și încerce muierea.

Ce să gîndi iel „Mă, zîce, ia să-ncerc io muierea, să văd dacă pot să mă bizui pe ia. Ia să mă prefac io c-am o taină, să văd dacă-i în stare s-o țînă".

Zîs și făcut.

Într-o zî, vine Gheorghe di la cîmp, nici nu mănîncă, nici nu bea, să suie-n vîrfu patului și stă acolo posomorît, bosumflat, știi?

Muierea, cînd îl văzu așa, zîce:

— Aba, Gheorghe, ce-i cu tine? Ce-ai?

— Nimic, zîce Gheorghe.

— Mă, tu făcuși fruna nefăcută!

Iel tace.

— Iu, Doamne, ia-mă tu pe mine, cine știe ce făcuș?! Spune mă, ce făcuș, ce taci ca mormîntu?

— Nu poci, zîce Gheorghe.

— Pă' di ce ?

— D-aia !

— Cum d-aia, ce vorbă-i asta ?

— D-aia, că nu-i de spus !

— Iu, Doamne, ia-mă, vai de sufletu meu, începu muierea să se văicărească... Însamnă că dacă nu poci să-mi spui, tăiaș pe careva.

— Ttț !

— Furași ?

— Ttț !

— Pusăș foc cuiva ? Iu, vai de sufletu meu săracu !... Gheorghe, te-oi fi-ncurcat cu fr'o muiere strină !

— Iote de ce-i arde iei ! Zîi muiere și pace ! Mie mi să usucă sufletu de rușine și iei îi umblă mintea cu sorcova !

— Pă-atunci de ce ț-ă rușine, mă ?... Dacă nu tăiași, nu furaș, cu-alta nu te-ncurcaș... atunci ce făcuș ?

— Nu poci să spui !

— Pă' di ce mă, di ce ?

— Dacă... că dacă-ț spui ție, și pe tine nu te ține gura și spui la careva, mă faci de rîsu lumii, auz !

Că cîr, că mîr, din vorbă-n vorbă, din una-n alta, zîce Gheorghe :

— Iote ce-i, fă, Ioano ! Ieu îți spui ție, că iești muierea mea ! Da' dacă scapi fr'o vorbă mă nenorocești, auz ?

— Aud !

— Juri ?

— Jur !

— Jură !

— Să-mi saie oichii, să mă mănînce cîinii, să n-am parte de loc cu verdeață pe lumea ailaltă, dacă oi scăpa o vorbuliță !

— Iote ce ie ! Cum lucram io azi-dimineață-n deal, la Gogoneața, la vie, de, mă loua așa dintr-o dată o durere di la inimă. Mă gîndii io... mă sucii... mă, zîc, ce mîncai de mă ia așa cu leșin. Da' cum mă gîndeam io, mi să făcu rău. Da' rău de tot, știi ? Mă dusăi dupe niște tufani... și ce mai la deal la vale... făcui un ou !

— Iu, Doamne, ia-mă, ou-ou !

— Ou-ou, așa cam cît al de gîscă. Fă muiere, dacă scapi fr'o vorbă, te tai !

— Vai de păcatele mele, Gheorghe, să poate? Pă' așa mă cunoști tu? Atîta încredere ai tu-n mine? Dacă spui că nu spui, nu spui, ce mai! Nu spui și gata! Aia ie!

Mai spre sară, cum să dusă Ioana la fîntînă, să ia un polomeac cu apă proaspătă pentru noaptea, să-ntîlnească cu baba Floarea a lu Clonț.

— Auz, dadă Floare, îți spui una cum n-ai mai auzît, da' dacă scapi fr'o vorbă, să fii jurată, să-ț ia Dumnăzău picioarele, să rămîi la mila nepoților, să te mute cu rogojina di la umbră la soare, să te uite-acolo și să te mănince mușțele!

— Zîi, fă, iote la ia, ce mă știi pe mine că umblu cu vorbe?

— Gheorghe al meu făcu un ou!

— Ou-ou?

— Ou-ou! Da' nu spui!?

— Să mi se umfle limba-n gură ca cozonacu-n căpistere, dac-oi spune!

Nici nu intră bine Ioana a lu Gheorghe cu polomeacu cu apă-n casă, că baba Floarea să dusă glonț la Clonț, la bărbat-su, de și-i zîsă:

— Auz, mă, minune, Gheorghe al Ioanii făcu doauă oauă!

— Oauă-oauă?

— Oauă-oauă!

— Două?

— Două!

Moș Clonț dete repede fuga la cîrciumă și,-ntre două cinzeci de rachiu, mai pusă un ou di la iel.

Și-așa din gură-n gură, ajunsă Gheorghe a lu Ioana, de făcu nouă'jnouă de ouă.

Să dusă vestea de pomină, ajunsă pînă la prifect, care cum auzî una ca asta, trimeasă jandarii și-l louară pe sus pe Gheorghe al Ioanii și-l băgară la temniță.

În fiecare dimineață, venea prifectu să vadă dacă nu cumva a ouat Gheorghe peste noapte.

De ținut, îl țineau bine, numa-n boabe de grîu schierte, schierte-n lapte.

Să făcusă Gheorghe gras și frumos.

Da' pîn-la urmă-ș pierdu prifectu răbdarea și-l louă la bătaie.

— Bine, mă, puturosule, făcuși tu nouă'jnouă de ouă și mie nu vrei să-mi faci măcar unu ? Vrei să mă fac de rîs, c-am anunțat pe domnu ministru, care vine spicial să vadă minunea ! Ou să te faci, auz, c-alfel în ocnă-ț putrezăsc oasăle.

Gheorghe, săracu, să da de ceasu morții !

Cînd veni ministru, Gheorghe al nostru i s-aruncă la picioare și-i spusă toată tărășenia. Cum că iel a vrut să-ncerce pe Ioana ș-așa și pe dincolo... mă rog, îi spusă tot !

Ministru să nimeri a fi un om vesăl de felu lui. Leșină de rîs și-i dete drumu lu Gheorghe, acasă.

. . . . . .

Iote, mă, Sucă, asta-i povestea de mi-a spus-o mie ăl bătîrn a lu ăl bătîrn, taica al meu dupe tata !

Io băgai la cap și plecai întîi de-mi făcui cătănia ! Cînd mă-ntorsăi, Ioana lu Catană să măritasă de mult, cu omu iei d-acu !

Fusăi io amărît o vară, da-n toamnă, la o clacă de curat porumbu, mi-o scoasă Dumnăzău în cale pe tușă-ta Veta, și-mi lumină viața.

D-aia zîc io, că-n viață trebuie să ai grijă cui te-ncrez și cui nu. Să ai grijă cum te porț, să nu intri-n gura lumii.

C-au dreptate ăi bătîrni cînd zîc :

Foaie verde lobodă
Gura lumii, zlobodă !

CIUCIU COSTACHE TALABOSU

Mă, frate-miu, îmi povesti mie al bătîrn a lu muma,-taica Gheorghe a lu Colan a lu Mirea, cînd ierea iel dănac și umbla dupe a bătîrnă, care pe vremea aia ierea o fișneață de șai'șpce ani, cu oichi niegri, trasă pin inel și iute ca o zvîrlugă, îmi povesti iel mie de unde 'li se trage poreclа.

Las' că nici iel, taicu de, al bătîrn a lu muma, nici iel pe vremea aia n-avea mai mult de opt'șpce ani.

Da' ce-mi povesti el mie să-ntîmplă în veacu de dinaintea ăstuia, pi la op'sute șap'ș-opt.

Pe vremea aia, sta lumea-n bordeie, și-n sat nu iereau decît două casă de cărămidă, una a lu prențu Știrbei, ș-a doua ierea casa arendașului.

Trăia lumea-n bordeie, da' zîcea al bătîrn că, și pe vremea aia, ăl de ierea om de omenie, ca ș-acu, ierea cinstit de toț.

Cică, p-atunci, nu ezista geam, sticlă de, și oamenii puneau la ferești o bășică de bou pin care trecea o țîră de lumină leșietică, de nu-ț dai sama cum ie vremea afară.

Iei iereau mulț frați, patru fete și șasă băieț.

Ăl mai mare ierea taicu, avea opt'șpce ani, ailalț mai mici, și ăl mai mic avea patru ani, cînd a murit ta-su, și a rămas muma-sa văduvă, cu casa plină de copii, da' mai ales, de nevoi.

Toată greutatea căzu pe băiatu ăl mare, pe taica Gheorghe, de. Iel săracu să nimerisă om tare muncitor și la locu lui.

Da'avea un frate mai mic, al doilea dupe iel, pe Costache, care fu mai șugubăț.

Pe iei, cum zîsăi, îi chema a lu Colan a lu Mirea, da' lumea îi știa mai mult dupe poreclă. Că aveau toț niște labe cum nu s-a

mai pomenit, de toată viața lor nu găsîră bocanci pe măsură și-i știa lumea de-ai lu Talabosu.

Da'să vez drăcie, că porecla le veni mai tîrziu, dintr-o tărășenie de care să făcu vinovat Costache Colan, fratele lu taica Gheorghe.

Costache ăsta, cum vă spusăi, cică ierea mai zurbagiu și crescut mai fără griji, că de muncit, muncea și ducea greu nean-su Gheorghe.

Și cică ierea în vremea aia încolo, spre nîsîpuri la Țurțan, o pădure mare, fără fund.

Mai ie ș-acu, da' cică pe vremea aia puteai, dacă vreai, să te duci și pîn-la Iași, mergînd numa pin pădure. Cică venea de să lega una de alta. Pădurea, de !

Ee, la marginea pădurii ăștia, iereau niște bordeie a unor linguari, că pe vremea aia toț oamenii mîncau cu linguri de lemn și-n casa omului alt schier decît cuțîtu, nu prea ierea.

Da' unu din linguarii ăștia avea o fată frumoasă cum nu s-a mai văzut, și o păza linguraru ca pe oichii din cap, că altă avere mai mare n-avea și la iei ierea obiceiu de să vindeau fetele cînd să măritau.

Cum i să apropiasă fetii vremea măritișului, linguraru o ținea mai mult închisă-n bordei.

Dracu de Ciuciu Costache, fratele lu taica Gheorghe de, care avea și iel fr'o șai'șpce ani și intrasă în rîndu dănacilor, mort, bolnav de lingoare, ce mai, dupe fata linguarului.

Să zîce că ar fi văzut-o scăldîndu-se în baltă, într-o noapte cu lună, goală cum o făcusă mă-sa.

Ciuciu Costache, săracu, să da de ceasu morții, nu mai putea de fel fără ia. Da'cum iei iereau săraci și orfani, nici gînd să poată cumpăra fata linguarului.

Așa că iel nu vrea nimic, numa să o vadă din cînd în cînd. Da'acu nu mai ierea chip, așa că a pîndit iel fr'o trei zile și trei nopț, pînă cînd vede într-o sară că pleacă linguraru și ferecă bine ușa bordeiului.

Da-năuntru rămăsasă Rădana, că așa o chema pe fată, cu frații și surorile iei mai mici, că mai avea Rădana doi frați și patru surori, da' nici una așa frumoasă ca ia.

Ciuciu Costache, ars pe dinăuntru de pălălaia dragostii, da tîrcoale la bordei, cum dă lupu flămînd la stînă.

Cică ierea o noapte cu lună și mirosa pădurea de salcîm, că ierea-n floare, de-ț venea să-nnebunești. Cîntau privighetorile cu miile, că pe vremea aia nu să sfiau, nu apucasă să le sperie trinu sau otomobilu. De airoplan nici gînd.

Ce mai, cică ierea o noapte ca-n povești.

Acu, să poate-ntîmpla să nu fi fost chiar așa, da'Ciuciu Costache jură ș-acu că noapte ca aia n-a mai apucat și nici n-o să mai apuce neam de neamu lui.

Ee, cum vă spui, cum da iel tîrcoale la bordei, cică odată începu să răzbată dinăuntru un ghiers așa de dulce și frumos, că-ț lua răsuflarea. Că dupe ce ierea frumoasă din cale-afară, Rădana asta mai avea și daru doinitului.

Cum sta Ciuciu Costache ciucit în spatele bordeiului și începu să-l învăluie cîntecu lu Rădana, odată sîmți că nu mai poate, că dacă n-o vede măcar un ciob de clipă, își dă duhu !

Acu, dorința mare, da' și frica, că ierea linguraru om zdravăn, făcut de mumă-sa într-o zî cînd fusăsă fericită.

Stătu Ciuciu Costache... să gîndi... să suci... ș-odată-l lumină gîndu ăl bun.

Cum ierea primăvară și nu să mai făcea focu, să gîndi iel să să suie pe bordei și să între ușurel pe coșu di la vatră.

N-avea nici-un gînd rău, numa s-o vadă o țîră.

Iel, săracu, să și vedea pitulat în negreala funinginei, de unde să-i clipească numai oichii lacomi.

Să strecură iel și să sui ușurel pe bordei. Da' cum ierea coperit cu trestie, bordeiu de, bag samă trestia ierea destul de veiche, că ce să mai lungim vorba, îi scăpă talaba di la piciorul drept pin acoperiș în bordei.

Copiii lingurarului cînd văzură în bolta tavanului a arătare începură să strige :

— Așoi teteo, talabosu !!!

Și de-atunci, Talabosu i-a rămas numele, iar alor lui, nu le-a mai zîs nimeni altfel, decît ai lu Talabosu.

NEA MĂRIN ȘI FARMICILE

Mă, nepoate, mă, proastă mai ierea lumea nainte vreme, credea în toate ielea, în farmice, în descîntece, în toate prostiile, auz ?

Las'... că mai ie cîte unu ș-acu, pînă nu cîntă cucu, nu samănă porumbu, să-l tai, pînă nu cîntă cucu. Că, la o adică, parcă i-ar ține cucu de foame, auz ?

E unu la noi, Gheorghe a lu Zmucitu, pe care îl apucasă cu vîrcolaci la inimă în capu cheptului. Cînd îl apuca, să tăvălea pe jos, ce mai !

Să dusă iel la o vrăjitoare di la Nădejdea, una Catariţa lu Făsui, și-i zîsă aia că ie deoichiat de fr'o muiere.

Auz vorbă la ia ? Gheorghe și deoichiat ! Că ierea ciupit de vărsat, avea o față din cauza bubatului, parcă ierea fund de polomeac ciocănit de costorari, auz ?

Ee, și i-a zîs aia, Catariţa lu Făsui de, să bea numa zamă de ardei iute, amestecată cu frunte de țuică, pe inima goală.

Ș-așa făcu, săracu, de în trei săptămîni îi rămasă casa pe numele muierii; că copii n-avea. Că pe urmă aflarăm noi, că îi spusăsă lu doftoru, că are un deoichi de-i zîce ulcer, auz ? ! Și ardeii și țuica la ulcer ie taman cum ai vrea să stîngi focu cu gaz. Aia ie !

Da' așa ie făcută lumea, să crează în toate ielea, și să te ferească Dumnezău de credința prostului ! Cînd i-o intra ceva în bezna din cap, nu i-o mai scoț nici cu cleștile.

Pă' cînd ieream io dănac, de umblam dupe fete la 'oră, sta peste baltă una de făcea farmice, una Dumitra lu Căpistere.

Așa îi zîcea pe vremea aia, că asta din cauza farmicilor n-avu parte nici de nume... Pă', stai să vezi !

Asta, mă nepoate, făcea farmice pentru oricine și orice. Cu un ciob de strachină veche și cu urzîci dupe lîngă uluci, făcea farmice să nu moară găinile iei.

Cu un ciob de strachină veche și cu urzîci dupe buza șanțului făcea farmice să moară găinile vecinilor.

Cu apă din fîntînă neînceputâ și cu cenușa din vatră, loată în noaptea de Florii, cînd cîntă cucoșii, făcea la fete să să mărite.

Cu apă din fîntînă zleită și cu cenușă din vatră, loată în noaptea de Bobotează, cînd urlă lupii, făcea la fete să rămîie nemăritate. Și cîte și mai cîte nerozîi, d-eștia.

Și trăia bine, a dracului cotoroanță, că nu făcea farmice pe degeaba. Pe făină... pe găini... pe vin... pe ouă .. pe ce-avea omu, auz ?

Trăia bine, că să găsau fel de fel de proști să să uite-n gura iei.

Da' odată-ntr-un an, cum să făcusă porumb mult, să făcusără și șobolani și pe vremea aia nu iereau prafuri d-eștia de nu le place la șobolani.

Așa că să apucă Dumitra lu Căpistere, să-i goneascâ ia, auz ?

Zis și făcut !.. Să dezbrăcă ia-n chelea goală, noaptea pe lună plină și, călare pe-un vătrai, ocoli curtea cu pricina, de fr'o treișpe ori.

S-adună lume luminată, parcă-i adunasă cu toba, ce mai...

De șobolani nu scăpă, da' de nume scăpă, că de-atunci nu i-a mai zîs nimeni Dumitra lu Căpistere, i-a rămas numele Dumitra lu Vătrai, sau Mitra lu Șobolanu, auz ?

Mă, nepoate, mă, da' n-avu parte nici de numele ăsta... nuu... !

Pintr-o vară, nepotu-miu, Sucă, făcu rost de-o rîie. Făcu iel ce făcu și făcu rost de ia. Da' nu de una de-aia boierească, de te mănîncă numa-ntre dește, nuu... ! Făcu rost de-o rîie sănătoasă, de una de-aia căprească, de să-ntinde peste tot, de te scarpini și-n albu oichilor, auz ?... Și-n suflet te mănîncă, ce mai !

Mă, frate-miu, să scărpina săracu Sucă, ca porcu, de toate ielea. Ce mai, tocisă stîlpii di la prispă, scărpinîndu-să cu schinarea.

Mă, ce nu-i făcu mă-sa, îl spălă cu leșie... îl frecă cu peria de sîrmă... îl băgă-n gaz... îl unsă cu pucioasă... nimic !

Mă, frate-miu, să-ntinsă rîia pe Sucă, de nu mai știai care ie rîia și care ie Sucă, că iereau totuna, auz ?

Cam atunci apărusă o doftorie de-i zîcea „scabiol".

Să dusă ta-su la farmacie și zîce :

— Dă-mi și mie douăzeci de sticle de „scabiol" !

Farmacistu-ngălbeni.

— Pă' ce, aveți rîie tot neamu ?

— Nu, zîce tata lu Sucă, numa fi-miu.

— Pă' pentru un copil normal, ajunge o sticlă.

— Vezi de treaba dumitale ! Pă' ce Sucă ie normal ? Iote la iel !

Goli omu toate sticlele-ntr-un cazan de rufe, îl dezbrăcă pe Sucă-n chelea goală și-l boteză a doua oară.

Urla Sucă ca din gură de șarpe, că-l ustura săracu, știi ? !

Ta-su zîce :

— Mă, pă' dacă urlă așa, însamnă că-i trece ! Și-l mai băgă odată.

Mă, frate-miu, nimic mă, nimic ! Înflori rîia pe Sucă de parcă pînă atunci numai de scabiol dusăsă lipsă. Mă, cum ai pune apă la o floare pălită, așa să-nvioră rîia pe iel.

Dacă văzură și văzură, că nu-i chip să-i dea de cap la a rîie, zîce ta-su :

— Hai, mă, cu iel la Mitra lui Șobolanu !

Îl loară pe Sucă legat, că alfel nu mergea, și-l dusără peste baltă, la Dumitra.

Îl descîntă baba pînă sara și, cînd răsări luna, îl legară de mîini și de picioare.

Zîce Mitra lu Șobolanu :

— Ia să vezi cum vă scap io de năcaz. Și-l unsă pe Sucă cu catran frămîntat cu sîmburi de ciușcă iute, de ardei de, și cu fr'o cinci pumni de căței de usturoi pisat.

Mă, frate-miu, cînd începu Sucă să chiráie, sculă tot satu în chicioare.

Cotcodăceau găinile... lătrau cîinii... mugeau vitele... de zîceai că ie fîrșitu lumii, nu alta !

Să zbătea Sucă ca peștele pe uscat.

Ei, și cînd îi deteră drumu, o rupsă săracu la fugă, ață la baltă să să răcorească.

Mă, frate-miu, parcă ierea dracu gol, nu alta.

Da' cum ráie iel la cîrlă cu toți cîinii după iel, trecu peste izlaz unde pășteau vitele. Mă, săracile vite, cînd văzură a arătare

neagră cu ciinii după ia, începură să sforăie, pusără coada pe schinare și-o rupsără la fugă, drept în porumbu dupe moșia lu Știrbei Paznicii loară vitele la gloabă și acu arendașu cerea o sută de frangi pe cap de vită.

Oamenii cășunară pe tata lu Sucă; că din vina lui intrasără vitele-n porumb!

Mă, săracu om, vîndu tot din curte, de plăti gloaba.

Da' taman atunci veni și Dumitra lu Șobolanu și zîce:

— Auzi, să-mi dai cinci băniți de porumb și două de făsui, că ți-l scăpai pe Sucă de rîie!

Omu, cum avea o bucată dă curmei în mînă, o loă la măsurat și de-a lungu și de-a latu.

De-atunci nu-i mai zîce nimeni Dumitra lu Șobolanu, îi zîce Dumitra lu Curmei.

Sucă, ce ie drept, scăpă de rîie, că căzu rîia după iel cu chiele cu tot.

Că acu ta-su zîce că de cînd cu chielea asta, nouă, ie mai nărod ca-nainte.

Bine, mă, frate-miu, da' toate ăștea s-au întîmplat-nainte vreme, cînd ierea lumea fără carte.

Da' să vezi una de-acu...! Să auz și să nu-ți vie să crez... Stai să-ț spui!

Era unu, Gheorghe a lu Dămijană, care a ținut-o pe Floarea lu Cinzeacă, văr din frat cu cuscra mîin-sa, cu a lu Dumitru Țoi, de o ține pe Gheorghița lu Stan a lu Vadră, nepotu lu Stănucel a lu Căldare, de-i zîce lumea Fluierici, că ăstuia i-a căzut cînd ierea mic o sacsîie cu flori în cap și a rămas fluierînd toată viața.

Ei, Gheorghe ăsta a lu Dămijană ierea responzabil la un bufet și să dusă la o ghicitoare, să-i dea în cărț și să-i spuie aia ce o să i să-ntîmple, că iel băgasă mîna-n banii statului, ai bufetului, de, și chefuisă de fr'o treizeci de mii și pe urmă mai cheltui fr'o cinșpce mii la loz în plic, la lonton, de, la prono... de-la, că do'r-do'r o cîștiga, să puie banii la loc, știi?

Aia, fată deșteaptă, pusă cărțile pe masă și zîce:

— Mare năcaz o să ai tălică di la niște oameni de-albastru și unu din iei, parcă-i lucește ceva pe umăr, auz? Oamenii ăștia de

albastru o să te ia la un drum de sară și-o să mi te ducă într-o adunare mare, cu lume luminată și inima dumitale cade tare supărată.

Pe urmă, o să stai o vreme la un loc cu răcoare și sîngurătate, parcă undeva într-o mînăstire (auz la ia cum o-ntorcea, oața !).

Dupe aia, o să ajungi la un loc cu verdeață.

— Îu, Doamne ia-mă ! zîce Gheorghe a lu Dămijană.

— Nu te spăria, îl liniști ghicitoarea, că nu mori ! Că ie loc cu verdeață, da' nu ie cu odină și cu bucurie, ie loc cu verdeață, cu muncă și cu-ntristare mare.

Că chiar așa fu ! Că după ce îl loă miliția (oamenii de-albastru, de !), îl judecară la comparativă cu toț oamenii de față.

Stătu fr'o două luni la pușcărie, sîngur-sîngurel pe creacă, de, și pe urmă îl dusără la muncă (la verdeață, nu-așa ?).

Îmi zîce mie mă-sa :

— Mărinee..., Mărinee, mare ghicitoare aia di la Craiova !

— Taci fă, nu fi năroadă. Pă' dacă venea la mine, îi ghiceam io mai bine și de-a dreptu, nu pe ocolite.

— Pă' ce, tu știi să ghicești ?

— Pă' cum nu ! Îi dam io-n bobi sau îi ghiceam cu ghiocu, cum vrea iel !

Îmi spunea mie c-a băgat mîna-n banii statului și io-i zîceam :

— Hai la Mărin cu ghiocu,
Ca să-ț ghicească norocu !
Mîna-n banii statului băgași ?
O-ncurcași !
Îți plăcu cu veselie ?
Acu stai la pușcărie !
Foaie verde de trifoi,
Un an, doi... !

UN PUI FRIPT, O PÎINE-N ȚĂST ȘI-O DAMIJANĂ

Mă, nepoate, mă, ține minte di la mine, dacă vrei să-i cunoști pe olteni, te duci și iei trinu di la Timișoara. Da' iei un trin de patru dupe prînz. Timișoara, cap de linie, nu-i înghesuială, iei bilet, te sui într-un campartiment singur și te-așez lîngă geam, cu fața spre București, să nu.te-apuce cu leșuială cînd mergi de-a-ndărătelea.

Pleacă trinu, taca-taca, te uiți pe geam, și ți să-noadă gîndurile unu de altu.

Oprește trinu pintr-o gară pin Banat, intr-un bănățan :

— Mă rog frumos, ie loc ?

— Pă' nu vez, mă, taică !

— Mulțam frumos, și s-așază-n fața ta.

Stai, te uiț la iel, și zîci în mintea ta :

„Mă, dacă nu ieream nici io aci, ăsta n-avea pe cine-ntreba, și bag samă pleca, nu intra !"

Pînă vă uitați voi unu la altul și tu știi ce-i în mintea ta, da' nu știi ce-o fi-n mintea lui, să deschide ușa și mai intră unu.

— Mă rog frumos, ie voie ?

— Ieste, taică, că vrerea i-a omului, voia i-a Domnului !

Merge trinu, taca-taca, iei vorbesc d-ale lor, tu te gîndești la ale tele, zîce unu :

— Mă rog frumos, vă supără că vorbim ?

— Nu, frate-miu !

Taca-taca, zîce ălălalt :

— Mă rog frumos, vă supără tutunu ?

— Deloc, neică ! Că și io beau cînd am !

Aprind iei cîte o țigare, și s-așază fumu-n campartiment, pale, pale... albastre, ca ceața, primăvara.

Ș-așa pe nesimțite, vine noaptea, ș-adormiț toț, cu gînduri frumoase, legănaț de trin, ca pruncii-n postavă.

Dupe mghiezu nopții, oprește trinu la Coțofeni.

Mă, frate-miu, să face noaptea, numa țăndări și cioburi de gura olțenilor !

— Mărineeee... un-te băgași, bă... ?

— Iote, icișa, da-i ia-ntîia !

— Pă' bine mă, fir-ai al dracului, mă lăsași pe mine cu toate papornițele, pă' ce, io am patru mîini ? Ia, ține-o p-asta, ia și asta, prinde dămijana, ia-o și p-astalaltă, ține-o de curea, că să varsă nucili și diraiază trinu !

— Pă' ce, mă, dacă le iau io toate, tu ce mai iei ?

— Las' că mi-ajunge că te am pe tine. Ia-te dupe mine, că cherdem trinu.

Să zmulge din rădăcini ușa di la campartiment și intră o grămadă de paporniță și pintre iele, cherdut, olteanu, mic, negru, țăndăros și nădușit.

Își dă drumu de sus pe banga din față, să șterge de nădușală cu dosu mîinii și zîce :

— Bă, frate-miu, dacă-l cherdeam p-ăsta, nu mai ajungeam la Ploiești ! Că mă duc la Ploiești, la fiu-meu, că face armata, să-i duc și lui d-ale gurii că-i zîua lui, că nu-l mai am decît p-ăsta, că-l mare să-nsură cu una din Coțofenii din dos și ne-ntoarsă dosu și să dete cu-alde socru-său și soacră-sa, de parcă iei l-ar fi făcut, fi-i-ar sarea-dracu !

Așa că-i făcu mă-sa o pîine-n țăst, mînjită cu gălbenuș, împunsă cu furculița și presărată cu foi de dafin, un pui fript ș-o dămijană cu vin, di la unchiu-su, Ilie... Îl cunoști pe unchi-su, Ilie... ? adică nu, că n-ai de unde !

Își trage sufletu și-și propteșe ochii mici și negri în ăi doi bănățeni.

— Mă, mînca-v-aș oichii, or' de mine vorbiț acolo ?

— Nu, mă rog frumos, d-ale noastre !

— Mă, fiți atenț la mine aci, cu mine o-ncurcaț !

Să ghemuiește supărat în colțul lui și-ncepe să cînte de parcă ie singur pe luncă cu vitele :

Pe vale, pe valeee
C-a făcut mazărea boabeee
Și fasolea tecușoareee...

Într-un tîrziu, scoate o tabachere d-aia bătrînească cu capac, de face pac și dacă-ț prinz deștu-n ia, te lasă ciung. Răsucește o țîgare groasă, trage adînc și dă fumu afară pe nări, amestecîndu-l cu ăl țîșnit din strungăreața dinților, de-o clipă nu i se mai vede fața.

— Ori vă supără tutunu ? Dacă vă supără, ieșiț afară pe-nouloar, că-i ș-un geam spart și ie mai reveneală !

Încet... încet... să foiește... tușește... să scarpină... să potolește... ș-adoarme ca puiu supt cloță.

Vă fură somnu pe toț, în vreme ce trinu spintecă noaptea spre inima Olteniei.

Visăz ceva frumos, să face că te preumbli pe supt cireșii-n floare cu cine ț-ă drag. Dintr-o dată, țî să zbate inima în chiept, ca un porunghel înpușcat.

— Săriț... 'oțiî... ! Furară papornița... aia cu puiu fript... cu pîinea-n țăst... de-o duceam la fi-miu la Ploiești... la armată de zîua lui... Fu acilea... și nu mai ie... o furară... Iote, luoară și dămijana... Luoară și dămijana... să nu li s-aplece fir-ar-ai iacă-cui... veni-le-ar rău și să le treacă cînd le-oi descînta io !

Pă' acu ce să mai caut la Ploiești ? Bag samă-n prostia mea, să mă duc doar așa, să nu cherd biletu !...

Parcă-l vezi la Ploiești, în poarta regimentului, că-i zîce lu fi-su, care-i pupă mîna :

— Mă... îț făcu mă-ta o pîine-n țăst, un pui fript, luoai ș-o dămijană de zaibăr, di la unchi-tu, Ilie d-ăla de-ț place țîie. Să ai tu de zîua ta, să mănînci. Un pui fript, o pîine-n țăst și să bei o țîră de vin ! Să-ț aduci aminte d-acas' ! E ! O să mănînci vînt... și o să bei ploaie... dacă o ploua... că iete, de fr'o trei săptămîni, pripește soarele, dă să veștejiră toate ielea, de lăsară și buruienile capu-n pămînt, săracile !

Ș-acu ce stai și te uiț la mine ca vițelu la poarta nouă, du-te fă rost d-un pol și d-un codru de pîine, că n-am bani de-ntors, că, de necaz, m-apucai și beui la București banii de bilet, de necaz că-mi furară ăia papornița la Craiova!

Du-te și fă rost de bani de-ntors, să nu faci ca frate-tău ăl mare, s-ai grije de tac-tu, că și io am grije de tine, că iote cît mă zbat să-ț fie bine, că p-ormă, cînd vă-nsurați, plecați dupe fusta muierii și pe părinț îi uitați, fir-ați jurați să fiți!

— Hai, vino să te pup, să trăiești și la mulț ani!

O AFACERE OLTENEASCĂ

Mă, frate-miu, cînd faci cîte o afacere, cum te taie pe tine capu, și iasă prost, îți ie năcaz, nu zîc nu. Îți ie năcaz, ce mai! Da' cînd te iei dupe capu altuia și iasă prost, atunci să vez, că-ț vine să-ț bagi ghearele-n oichi, nu alta!

Bag samă, c-așa ie făcut omu, să fie cu iel mai iertător decît cu ăilalț!

Pă' mie, acu, di ce mi-e năcaz? Di ce mi-e mie năcaz acu! Că mă loai dupe capu și vorba lu Fănică a lu Catîru!

Vine la mine-ntr-o dimineață și zîce:

— Mă, nea Mărine, mă, mă uit la tine și mă minunez! Om bătîrn și nu te taie capu!

— Pă' di ce, mă?

— D-aia, că știu c-ai nevoie de bani, muncești de te spetești și n-ai spor!

— Cum n-am, mă, spor, ce vorbă-i aia?

— Iote că te uzmești cu căratu la chiatră pentru șușeaua a nouă. Mai bine faci un drum pînă la Severin și vii de-acolo pricopsît.

— Pă' ce, mă, la Severin umblă cîinii cu covrigi în coadă sau plouă cu crăițari?

— Cam așa ceva, zîce iel! Că-mi spusă mie Florică a lu Conovăț, de-o ține pe Tanța lu Făsui, că la Severin de cînd cu șanteru ăl nou, să făcu où trei frangi, bucata.

— Cît, bă?

— Trei frangi!

— Să-i saie oichii?

— Să-i!

— Pă' ce, mă, ăia p-acolo n-au găini, nu să ouă, ori dete fr'o bolesniță-n iele ?

— Ba, au iei, da' nu pridídesc. Că de cînd să făcu șanteru ăl mare, la Porțîle de Schier, veniră muncitori puzderie. Muncă grea, oamenii, dacă muncesc, trebuie să mănînce, și ouăle-s bune, că-ți dau znagă.

— Pă' tu de ce nu te duci să vinzi, mă, Fănică ?

— Mă, nea Mărine, ț-o spui p-a dreaptă ! N-am nici ouă, n-am nici bani să le cumpăr d-aci, să le vînd acolo ! Da', spui matale că-m-ești preten și n-aș vrea să pricopsăsc frun dușman.

Mă, fraților, să vă spui drept, de cînd îmi băgă Fănică a lu Catîru șarpele ăsta-n gînd, nu mai avusăi liniște !

Făceam io ce făceam, da' tot acolo mă gîndeam. Mă, zîc, trei frangi où, nu ie rău !

M-apucai să strîng toate ouăle, du pin casă, du pin cuibare... Bă făcui una și mai boacănă... Cum pusăsă Veta fr'o patru cloță cu o zî mai-nainte, mă dusăi și loai ouăle, ușurel, de supt iele, și pusăi niște chietre di la gîrlă, ca să nu prindă de veste cloțăle și să părăsească sîrviciu. Lu Veta nu-i spusăi nimic, că cine știe ce mai îmi zîce, sau scapă fr'o vorbă, cum fac muierile, aude fr'unu și-mi suflă afacerea.

— Mă, frate-miu, strînsăi io fr'o două sute de ouă... Mă, zîc, doi ori trei, șașă. Parcă n-ar merita să bat io drumu pîn la Severin, pentru șase sute de frangi ! Dacă aș avea o mie, altă treabă !

Mă gîndii... mă sucii... mă, zîc, mi-ar trebui un om de nădejde.

Îl chemai pe nepotu-miu, Sucă, și-i zîc :

— Mă, Sucă, vrei să facem o afacere-npreună ?

— Nea Mărine, cu matale vînd și pe dracu drept înger.

— Mă, zîc, io te iau cu mine la Severin, îți plătesc trinu, și-ț dau ș-o sută de frangi ! Fă-mi rost de opt sute de ouă !

— Mă, nea Mărine, pă' c-o sută de frangi nu facem treaba, sau vrei să le fur ?

— Mă, fi-ț-ar starea a dracu, să nu te prind că furi un ou că te omor !

— P-atunci cum ?

— Mă, zîc. Fii atent la mine-aci ! Suta de frangi i-a ta pentru osteneală. Pentru ouă îți dau io alți bani, cu care cumperi. Da'

nu d-aci di la noi din sat te duci pi la Catane, pi la Covei, pi la Ghidici-n colo. Nu sufli o vorbă și ai grijă să nu fie oauăle clocite, și să vii iute ! Mă, venișI ?

— Nea Mărine, zbor !

Făcu Sucă al meu treabă bună. A treia zî, avusărăm o mie de oauă. Le chitirăm noi în patru paporniță, în mălai, și-i zîsăi lu Sucă :

— Mă, până plecăm, le pituli la voi în paie, da' vez să nu le simtă cățaua lu Mărin Galiceanu, că, dacă mănîncă fr'un ou, te mănînc cu coajă cu tot.

— N-ai grijă, nea Mărine, mă culc pă iele !

— Cum pă iele, mă, ce iești nărod ?

— Hai, mă, nea Mărine, ce nu știi de glumă, vorba vine ? Auz, nea Mărine, da' ce faci cu-atîtea oauă ?

— Cozonaci, zîc io.

— Pă' ce faci cu iei ?

— Iote, umplu gura la ăi de-ntreabă !

— Vasăzîcă, tot hoție !

— Taci mă, zîc, ai răbdare ș-o să vezi ce-i aia o afacs

Mă dusăi la colectivă, să mă-nvoiesc la brigader, la nea Tănăsucă a lu Colan a lu Mirea.

— Mă, nea Tănăsucă, învoiește-mă fr'o două zîle !

— Pă' di ce ?

— Iote d-aia, că nu mă sîmt prea bine, nu-ș-ce am, și vreau să mă duc la doftor, la Craiova.

— Pă' ce mă, aci n-avem doftor ?

— N-avem, zîc io, că ie doftoriță și io mai bine mor, decît să mă dezbrac în fața unei muieri.

— Taci, mă, că te scoate Veta mincinos !

— Ia te uită la tălică, pă' ce Veta ie doftoriță ?

— Mă, nărod iești, zîce nea Tănăsucă ! Pă' ce boala are rușine ?

— N-are, zîc io cu gîndu la ouă, da' io am !

— Bine, mă, du-te ! Da' să știi că cherzi zîle-muncă !

— Pă' ce să fac ? Boala ie boală, nu te-ntreabă !

Zîs și făcut, plecarăm ! Da' plecarăm cu-n trin de noapte, să nu vadă careva ce fel de boală am io !

Mă, fraților, vă spui drept, că n-ghierea și rușine ; om bătîrn, să pleci noaptea, pe furiș.

Da' acu dacă mă prinsăsăm în 'oră, trebuia să joc că băgasăm banii-n oauă !

Da-n trin, ne trecură toate năduşelile, că ierea o-nghesuială, de fu musai să ţinem paporniţăle-n braţă. Că ne şi zîsă unu :

— Mă, fraţîlor, lăsaţî-le colea jos, că vă spetiţi !

— Nu să poate ! zîc io.

— Pă' d-or n-oţ avea oauă-n iele !

— Facem prinsoare ? zîce Sucă.

Îi detei una cu cotu, de-şi cherdu răsuflarea.

— Ce dai, mă, nea Mărine ?

— Pă' dacă am în plus, zîc io.

Mă, frate-miu, di la Craiova-n colo, avusărăm năroc, că ierea lumea mai răsfirată, puteai să-ţ tragi sufletu !

Zîce Sucă :

— Mă, nea Mărine, la Severin mă duci şi pă mine la Porţîle de Schier, să văd dacă nu m-a mînţît Gogu lu Pecingine !

— Pă' ce ţi-a zîs, mă ?

— Pă' i-auz, că i-a spus lui ta-su, că ştie di la ăl bătîrn, care a fost la Severin prin opt sute şapteşapte, că cică la Porţîle de Schier ie lacătu cît plosca. Şi, mie parcă nu-mi vine să cred să iziste un lacăt aşa mare !

— Bine, mă, nărodule, după ce fîrşim treaba, te duc !

E, din vorbă-n vorbă, ajunsărăm la Severin ! Cînd ne deterăm jos din trin, căscatu de Sucă, cu oichii dupe una, de-i intrasă rochiţa la apă, cît p-aci să dea cu paporniţăle într-un cărucior d-ăla de cară marfă.

— Mă, zîc, calcă uşor, umblă cu băgare de samă, că dacă faci fr'una şi mă bagi în belea, te bat ca pe oauă cînd le faci jumări !

Mă, frate-miu, cu chiu cu vai, ajunsărăm la piaţă.

Să cad jos din picioare, nu alta ! Cît ierea piaţa de mare, ierea albă... albă... de oauă, de zîceai c-a nins în toiul verii ! Cînd mă uit la preţ, mi să făcu rău de tot ! Optzeci de bani bucata şi ieu le luasem c-un frang !

Mă, frate-miu, văzui negru-naintea oichilor. Auzi, numa oauă negre vedeam !

Mă-ntorc la Sucă, rîdea cu gura pînă la urechi.

— Mă, nea Mărine, dacă află grecu ăla... Onasus ăla... te-angajează conseler, auz ?

Mă, frate-miu, cum ieream io cătrănit, cînd îi spulberai una lu Sucă cu dosul labii, îi zbură basca peste piață, de zîceai că-i strachină zburătoare, auz ?

Începu Sucă să urle, ș-o rupsă la fugă, luă paporniţăle și mă luai dupe iel. Cînd văzu c-acu-ăcu l-ajung, începu să strige :

— 'oţîîî... 'oţîîî.... !

Mă, să făcu o hărmălaie... chirăiau muierile... urla lumea... „puneţ mîna pe iei"... fluiera miliţiia...

— Mă, zîc, dacă-l prind, îl omor !

Ș-avusăi năroc, că-l prinsăi... Că să-nchiedecă d-un maldăr de praz, și veni în cap ca uliu, cu paporniţă cu tot, peste o tarabă cu oauă !

Mă, cum îmi luoasă Dumnezău minţîle, îi mai detei și io c-o paporniţă de-a mea în cap !

Veni miliţiia și ierea să iasă dandanaie mare, că Sucă, pînă nu-l spălară de gălbenușuri, nu sămăna cu buletinu !

Făcurăm socotelile, al dracu ăla cu taraba parcă le numărasă p-ale noastre, ăle zdravăne !

Că zîcea că iel avu trei sute cincizăci de oauă, și cînd le numărarăm p-ale noastre, mai iereau trei sute cincizăci și trei !

Cu ăla ne lămurirăm, da' nu scăpam de miliţiie ! Că ce avusăi cu Sucă, de fugii dupe iel ? Da' tot cu nărodu avusăi năroc, că-i făcu cu oichiu miliţianului, îl luoă la o parte, și-i zîsă :

— Nu te uita la iel, că-i om bătîrn cu păru alb, îi place să joace ţiligoșu, leapșa, de ! Că-n colo ie cuminte, nu face rău !

Miliţianu să uită lung la mine, nu-ș' ce mutră oi fi avut, că oftă și plecă !

Îi zîce Sucă lu ăla cu oauăle :

— Auzî, bă, nene ? Noi scăpărăm da' matale pîn'le vînzi, fac pui !

— Văd și io, zîce omu, că nu merg afacerile ! O să mă duc să le vînd spre Calafat, încolo !

— Auz, mă, nene, ţ-aș spune io un merchez, da' mi-e frică că mă bate omu ăsta, zîce iel, ș-arătă spre mine !

— Spune-i, mă, zîc, că nu-ţ fac nimic !

— Auz, nene, dacă te duci spre Calafat, treci și pi la Băileşti, că cunosc io unu, Mărin a lu Juvete, care-ţ cumpără oauăle c-un frang bucata !

Auz vorbă la iel ?

Mă, fraţîlor, ne umflă rîsu pe amîndoi mă, ne rîdeam şi ne pupam !

Ăla cu oauăle, să uita la noi cu gura căscată, începu să-şi facă cruci şi să adune oauăle.

Plecarăm noi dincolo şi ne dusărăm spre Porţile de Schier. Mă, fraţîlor, minunea minunilor !

Cînd să deschisă odată vederea largă, pînă-n malu ălălalt, ni să tăie răsuflarea. Puzderie de maşini şi de oameni dintr-o parte şi din alta mişunau ca furnigile, să puie Dunărea la ham de chiatră şi schier.

Mare minune tecnica şi mare ie puterea omului !

— Mă, Sucă, zîc, nu văzuşi tu lacătu cît plosca, da' văzuşi altele mai dihai.

Sta Sucă-al meu şi să uita cu oichii duşi la furnigaru de oameni şi maşini...

Zîce :

— Mă, nea Mărine, nu te supăra, asta ie treabă, nu glumă !

Bravo lor ! Asta afacere ! ! !... Aia a noastră cu oauăle, ie găinărie, dă-o dracu, bine că să sparsără !

NEA MĂRIN ȘI CINEMOTOGRAFU

Auz, mă, nepoate, mă, avusărăm procest cu-ăștia ai lui Zbangă ; porcu lor sparsă gardu nostru.

Acu, porcu-al lor, da' gardu-al nostru, știi ?

Ne judecarăm icișa, la Băilești, nu ne lămurirăm ! Mutarăm procestu la Craiova. Mă, dacă trebuie, trebuie, ce să fac ?

Mă pusăi în trin și plecai. Mă, frate-miu, da'ierea un zăduf ș-o-nghesuială în trin, de sărea lumea-n gări dupe apă, ca sîmburii din lubeniță.

Ajunsărăm la Craiova, ne dusărăm la trebonal... Aci, un avucat bun ! Buunnn ! ce-mai ! Avea o clanță... muicăă ! ! ! Nici n-apucarăm să zîcem care ie ăla, care ie ălălalt, că ne lămuri !

Gata, ne lămuri, ne firși, ne-amînă, venim peste-o lună iar.

Alț bani, altă distracție !

Mă, șezui io, mă gîndii, ce să fac io în a Craiovă pînă sara ?

Că de-aci-ncolo e trin, de-acolo-ncoa nu ie. De-aci-ncolo ie dimineața, de-acolo-ncoa nu ie decît sara. Stătui io, mă gîndii... mă sucii... ce să fac io-n-a Craiovă ? Nu cunoști tu pe nimini, n-ai cui cere un pa'ar cu apă...

Mă, zîc, ia să mă duc io la cinemotograf, mă, că tot nu fusăi.

Văzui o cocoană, zîc :

— Săru-mîna, unde ie cinemotografu ?

— Iote colo, zîce.

Aci, la cinemotograf, să face-așa ca un gîrligi supt o casă. Pe partea dreaptă în gîrligiu ăsta, i-o spărtură-n zîd, acolo șade una grasă. Mă dusăi la ia, zîc :

— Țineț belete ?

— Țînem !

— Pă' de care aveț?
— De doi frangi și d-un frang.
— Da' ăla di-un frang, unde ie?
— La-mbalcon.

La-mbalcon? Mă gîndii io să dau numa un frang să fac iconomii, știi? Da', zîc, cu ăl zăpuc, cu-a-năplăială, vine dracu fr'o ploaie, mă prinde afar' la-mbalcon, mă face ciuciulete. Ia, zîc, să iau io doi frangi, să stau-năuntru ca boieru.

— Dă și mie unu di-ăla de doi frangi! Da' pe un'să intră?

— Iote pi-colo.

Aci ierea o ușe cu-o cîrpă neagră-n ia. Detei io cîrpa aia la o parte, de-năuntru ierea o beznăă... mă, fraților, beznă ca-n nucă.

Io zîsăi:

— Mă, fraților, care sînteț pe-aci, aprindeț lumina! Da' mă pîsăiră unii. Dacă mă pîsăiră, tăcui, ce dracu ierea să fac? Detei io să mă așez, de fr'o trei ori, da'ședeam tot la unii în poală. Pîn-la urmă nimerii.

Mă, stam și mă uitam ca prostu-n beznă. Mă, zîc, pe ce detei io doi frangi?... să mă uit la a beznă? Mai bine dam un frang, stam la-mbalcon afară, mai vedeam fr'o căruță, o trăsură, fr'o cocoană ceva, mai clăteam oichiu știi... da' așa?

Cum stam io și mă uitam ca prostu, odată-ncepu p-un părete din față, un soi de clipoceală. Și s-auza și-o mozîcă, ceva. Bag sama-n prostia mea, di la fr'o cîrciumă dupe undeva...

Mă, fraților, ș-odată să lumină. Cît vedeai cu oichii, numa porumb! Ca cum ierea p-aci pi la noi, toată moșia lu Știrbei, pi la Catane, Covei, Ghidici, pînă-ncolo la Dunăre-n bălțile Rastului, porumb de nu te vedeai din iel călare, călare nu te vedeai din iel. Nu te vedeai din iel călare, ce mai! Și pe fiecare cocean, șapte, opt drugi.

Dintr-o tarla ieșiră zece, dintr-altă tarla zece, pif-paf din pistoale, op'șce murîră, doi scăpară.

Acu, ăștia doi, frați buni. Avea ăl mare o mustață ș-o fățișare, dă io cum îl văzui, mi să lipi inima dă iel.

Îi zîsă lu ăl mic :

— Mă, tu ia caii și du-i acasă !

Io-l lăsai pe'la cu caii și mă loai dupe-ăsta, de mă, ăsta cu mustață, care îmi plăcu mie. Mă loai dupe iel, pîș... pîș... pin porumb, să văd ce-o face.

Să dusă iel la o cîrciumă acoloșa și ceru un rachiu de-ăla de-al lor... viști... piști, dracu știe cum îi zîce.

Îi dete cîrciumaru vînt la pa'aru cu rachiu, vînt pe tejghea de ziceai că-i pe ghețuș. La capu tejghelii, îl prinsă ăsta cu mustață și nu să varsă din iel nici-un strop, auz ?

Cum bea iel rachiù ca omu, dupe prispă ieși unu. Io cum îl văzui, îl cunoscui după uitătură că-i dușman de-al lui.

Acu, nu știu, ori scăpă de-aci din porumb, ori dușman mai vechi, da' de cunoscut îl cunoscui, ce mai ! Și vrusăi să strîg : „mă, vezi că vine ăla", da' pîn-să strîg io, ăl mic care dusăsă caii-acas', venea pe linie-ncoa, și-l văzu și iel.

Pusă mîna pe pistol și... puf !

Acu, dracu știe, ori pistolu nu i-o fi fost bun, ori i-o fi tremurat mîna, că-n loc să-l împuște pe ăla, ăla, îl împușcă pe fra'su. De, mă, pe-ăsta mustăciosu cu fățîșarea, de-mi plăcu mie.

Ăsta, dacă-l împușcă, făcu buf în țărînă, buf ! făcu buf ! ce mai !

— Au... ău... neică... neîcă... !

Să strînsă lume ca la mort.

Mă, frate-miu, da' sîngele apă nu se face ! Ăsta nu numa că nu să supără pe fra'su, că-l împușcă, da-i zîsă :

— Muierea mea ia-o tu !

Că uitai să vă spui, avea ăsta cu mustață o muiere, ca cum ierea Catarița lu Fleașcă cînd avea frio șap'șce ani.

— Muierea mea ia-o tu ! Acu nu știu dacă-i zîcea chiar așa, că nu prea înțelegeam io vorbele lor, da' după cum da din mîini, asta zîcea : ia-o tu, ia-o tu !

Dacă-i dete muierea, să ușură, zîmbi și muri.

Dacă muri, să fîrși. Aci la cinemotograf cînd să fîrșește s-aprinde lumina.

Da' iote, d-aci pîn' la gară și d-acolo-n trin pîn-aci la Băilești și de-atunci trecură fr'o trei săptămîni, io tot la aia mă gîndesc !

Pă' bine, mă fraților, cum vine asta ? Pif... paf... din pistoale... du tu caii acas' dă-mi un rachiu... muierea mea ia-o tu... !

Da'ăl porumb, al cui o fi mă, ăi porumb, cine l-o prăși, cine l-o griji, cine l-o culege, că-l călcau caii-n picioare, îl călcau cu caii-n picioare de mi să rupsă inima, auz ?

Și nu mi-e de-alta, da' detei io doi frangi și nu știu io al cui ie porumbu.

A, da' nu-i nimic ! Acu trece săptămîna, să face luna și trebuie să ne ducem iar la procest. Îi las dracu pe-ai lu Zbangă, să cîștige procestu cu porcu lor cu tot ! Iote la fei !

Io mă duc ață la cinemotograf, dau doi frangi, aflu al cui ie porumbu și vin io și vă spui și dumneavoastră !

D-ALE LU LICU

Stai și te minunez, mă, frate-miu, cum le potrivește viața.

Pe gogoloiu ăsta de nămol, pe care vieţuim noi, ie puzderie de omenire și dacă caţ cu de-a-măruntu nu sînt doi oameni la fel...

Mă, acu toţ avem doi ochi... un nas... ș-o gură... da' fiecare le are puțîn într-altfel... în felu lui... știi ?

Și dacă la fățișare nu găsăști doi la un fel... la suflet, nu mai vorbesc !

Pă' sînt unii frați gemini, de dacă ieşti strîn, nu știi care ie unu și care ie ălălalt. Și la suflet unu ie amar ca mghierea și ălălalt ie dulce ca fschierea !·

Pă', bag samă, așa ie croită lumea, să nu fie două-ntr-un fel și io socot că ie mai bine așa, că alminteri, ce dracu ne-am face ? Am muri de urît !

Numa la muieri dacă te gîndești și te-apucă groaza. Pă' ce ne-am face, dacă toate muierile ar fi la un fel ? Ar însămna că dacă te scîrbești de una... gata... musai să te scîrbești de toate !

Pă' ce fel de lume și viață ar mai fi și asta ?

O lume fără alinare ar fi fără pic de nădejde !

Da' așa cum ie făcută, ie plină de bucurii !

Ieşti ca-ntr-o grădină unde nu sînt două flori la un fel, nici la culoare, nici la mghiros !

Așa cum ie făcută viața, n-ai timp să ţî să aplece, cînd dai di-un om bun la suflet ca mghierea, că vine unu al dracu, de-ţ acreşte viața pi-un an. Îţ face sufletu pungă, ce mai, parcă-ţ stoarce pe iel lămîie, nu alta !

Sînt pe lumea asta oameni la care le turuie gura de dimineața... pîn-la chindie și, dacă cerni toată vorbăria dintr-o zi, nu te-alegi cu două vorbe cu mghiez ! Toate sînt săci, toate sînt goale !

Sînt cîte unii, care nu scot o vorbă, cît ie zîulica de mare, da' cînd îți trîntesc cîte una, rămîi cu gura căscată.

Mă, frate-miu, da' ca văru-miu de-al doilea dupe tată, io n-am mai pomenit !

Lu văru-miu ăsta, lu Licu, îi macină gura toată zîua. Da', iute știi, iute de tot ! Abia te ții cu-nțălăsu dupe iel ! Da' fiecare vorbuliță își are rostu iei !

Pă' îl găsesc io odată, pe vremea foametii, dupe războiu, în gară la Craiova.

Sta ciuciș și proptea cu schinarea un zîd.

— Cum o mai duci, mă, Licule ? zîc io.

— Ca cîinele-n fîntînă ! zîce iel.

— Cum „ca cîinele-n fîntînă", mă ? Ce vorbă-i asta ?... Cum vine asta ?... Pă', cum o duce cîinele-n fîntînă ?

— Sătul de apă și mort de foame ! zîce iel.

Auz, mă frate-miu, în două vorbe iel mă lămurisă !

Da' vorba asta a lui, iote că mi-adusă aminte de altă drăcovenie care i s-a-ntîmplat !

. . . . . .

Mi-o povesti iel, acu fr'un an, într-o sară cînd mă dusăsăm la iel să-i gust vinu ăl alb, că zîcea c-a prins un mghiros nu-ș-cum.

Mă dusăi io... beui... gustai... nimic !

— Mă, Licule, zîc, n-are, mă, nici-un mghiros !

— Mă, vere, zîce iel, nu ți să pare că are așa un mghiros de „aș mai bea un chil" ? !

Și-așa... cum stam noi și cătam mghirosu la vinu ăl alb, s-apucă Licu de povestit...

Acu, lumea zîce că le mai înflorește ! Da' mie nu-mi pasă, că le-nflorește frumos și sîmburile păținiei ieste întotdeauna adevărat !

— Mă, vere, zîce Licu, as' toamnă, plecasăm io-ncolo, pi la niște năsîpuri, unde pusăsăm niște dafini de cu primăvară și, din cînd în cînd, mă duceam să văd cum le mai merge.

Pă' dacă pe la neamuri te mai duci din cînd în cînd să vez cum o mai duc, cum să nu te duci la pomi ?

Că neamurile au și iele picioare, știi ? Poa' să vie și iele la tine, da' pomu, săracu, nu poate. Așa că ie musai să te duci tu la iel !

Cum mă-ntorceam io di la verișcanii mei, salcîmii, că-mi sînt veri dupe soacră...

— Cum vine asta, mă, Licule, veri dupe soacră ?

— Așa bine ! Dupe soacră, că pe ia o cunoaște toată marginea asta de sat, că ie muma pădurii !

Ia... cum mă-ntorceam io di la neamurile mele, m-apucă o sete că să nimerisă o zi călduroasă !

Mă, zîc, ia să m-abat io pi la fîntîna popii, să beau o gură de apă rece, că are fîntîna asta a popii o apă limpede... ca cleștaru și, cînd o lăși să-ț lunece pe gît în jos, îț umple sufletu de pace și răcoare.

Mă, frate-miu, da' cum m-apropiam io de fîntînă, du pi la fr'o trei rînduri de loc, văzui că nu mai are decît cumpăna de care mai atîrna așa... un cap de lanț...

Mă, zîc, s-o fi rupt ș-o fi căzut în fîntînă !

Mă, vere, da' setea-ncepu să mă chinuie al dracu, că dupe cum știi, di la fîntîna popii pînă-n sat nu mai ie nici una și ie drum ca la fr'o două ceasuri.

Mă, frate-miu, ce să-ț mai lungesc vorba, m-apropii io de fîntînă și m-aplec peste ghizduri, să mă uit în jos. Mă... da' ierea o beznă... și nu să simța răcoarea apii !

Pusăi io mîinile streașină la oichi și, cînd mă-nvățai cu-ntunericu, îmi detei sama că fîntîna ie sleită... săcată... ce mai ! Nu să simța nici o răcoare, nu să vedea nici luciu apii, știi ?...

Asta ie nărocu meu, zîc, cînd mi-e sete, să dau de fîntîni săcate și, cînd îmi arde buza de bani, primu om de care dau ie nea Stan a lu Plămădeală, de la pircepție ! Asta ie nărocu meu și pace !

Mă, vere, dau să plec di la fîntînă, cînd aud în fundu iei un fel de fîșiială.

Mă, zîc, ce-o fi asta ?... Trag io cu ureichea... mă, parcă s-auza ș-un fel de răsuflare...

Mă, frate-miu, să-ț spui p-a dreaptă, mă cam loasă cu răceală pe șira spchinării...

Mă uitai io-n fîntînă, mă chiorii... strigai.

Mă, care ești acolo ? !... Nimic !

Dacă văzui, loai o bucățică de pămînt uscat și-i detei drumu-n fîntînă.

Fîșt.. sări ceva-ntr-o parte și parcă să uitau la mine doi oichi roșii...

Mă, fratele meu, ș-odată mă ușurai. Mă, odată mă liniștii, cînd îmi detei sama că nu poa'să fie decît fr'un iepure !

Mă, zîc, iote năroc pe mine, să nu mă duc acasă cu mîna goală ! Să vez ce-o să să bucure ăia mici, cînd le-oi duce un iepure viu.

Mai aruncai io fr'o două-trei bucăț de țărînă, iel săracu fîșt... într-o parte, fîști... într-alta !

Da' dupe cît mă lăsă pe mine bezna din fîntînă să-mi dau sama, nu ierea vătui, ierea zdravăn... tatăl iepurilor, ce mai !

Mă, vere, mă umflă rîsu lîngă fîntîna popii. Mă, rîdeam singur că, jur împrejur, nu ierea țîpenie de om, cît vedeai cu oichii.

Io, bag samă, că, dacă mă vedea careva că mă rîd așa, de unu singur, în mijlocu cîmpului, zîcea că mi-a plecat mintea cu sorcova !

Pă', cum să nu mă rîd, mă, cînd mi-adusăi aminte că la-nceput întrebai : „care iești acolo, mă ?".

Mă, frate-miu, io cred că dacă s-auza din fîntînă : „— Io, iepurile" muream pe loc, ce mai ! Muream pe loc !

Mă, zîc, cum îl scoț ?

Mă socotii io... mă sucii... mi-ar fi trebuit o funie ceva... o scară cumva... Da' pănă aduc io ăle de trebuință, dacă trece cineva p-aci și-mi suflă nărocu !

Cum aveam un capăt de ață la mine, mă gîndii să-i leg picioarele cu iel.

Mă, fraților, zîs și făcut.

Scosăi cipicii din picioare, mă băgai în fîntînă, mă proptii cu picioarele într-un părete al colacului cu schinarea-n ălălalt ș-o loai ușor, ușor, la vale.

Auzam iepuroiu cum sărea-n fundu fîntînii, că de văzut nu-l vedeam, că ieream cu fața-n sus.

— Stai, mă, urechiatule, ai răbdare, că ți-ai găsit nașu ! De-acuncolo poț să te lauz la tot neamu iepuresc, că iești finu lu Licu !

Mă, frate-miu, cînd ierea aproape s-ajung la fundu fîntînii, cînd mai ierea așa ca un stat de om, sare-al dracu iepure, își înfige dinți în turu nădragilor și mă trage jos.

— Mă, Licule, zîc io, asta-i prea de oaie! De iepure care să să dea la om, n-am mai auzît!

— Pă' nici io, da' stai să vez! Mă, dupe ce m-a tras jos, să sui pe mine. Io ț-o spui p-a dreaptă, de frică-nchisăi oichii. Mă, frate-miu, nu zîci că-ncepu să mă lingă pe obraz? Îmi loai inima-n dinți și deschisăi un oichi. Cum nu-mi venea să cred, deschisăi și p-ălălalt!

Mă, Mărine, mă uitam cu amîndoi oichii și tot nu-mi venea să cred! Ce crez tu că ierea cu iepurile meu? Dacă ghicești dau o vadră de vin!

— Mă, zîc, bag samă că ierea fr'un iepure șoimănit la minte! Că, cum umbli tu neras cîte două-trei zîle, un iepure-ntreg nu s-apuca să te lingă.

— Hai, mă, Mărine, te taie capu sau nu?

— Licule, cîștigaș rămășagu, 'abar n-am!

— Pă' cred și io, cu-ntîmplarea asta, merg la sîgur, mai cîștigai pînă acu fr'o opt vedre de vin. Auz, mă, Mărine, iepurile meu ierea Lada!

— Cum lada, mă, ce vorbă-i asta?

— Lada, de... cățaua lu Dumitru a lu Tătoiu, ăla cu oi multe, de are tîrla la năsîpuri, la Țurțan!

— Pă' ce căta cățaua-n fîntînă, mă?

— Pe urmă aflai io, zîce Licu, c-o pierdusă Tătoiu de fr'o două zîle, da' stai să vez!

Zîc, fratele meu cîine, io te și vedeam în oală cu urechile afară, da' avusăși năroc cu mine, că ori ploua și să-nălța apa-n fîntînă și te săturai de apă, ori și mai rău nu ploua și crăpai de foame. Mă, săraca căța, să gudura... sărea... mă lingea... mă pupa... mă luoasă cu labele dupe gît și-mi clănțănea urechea...

Stai, fă, fii cuminte, stai ușor. Lasă urechea-n pace, că-ț dau io mămăligă, cînd om ajunge-acas', și nu mă mai pupa atît, că mă află muierea și rămînem nemîncați amîndoi!

Mă, Mărine, săraca căța, dupe ce osteni de gudurat, să făcu colac, pusă capu-n poală la mine, oftă de două ori ș-adormi!

Io, bag samă, de cînd căzusă-n fîntînă nu-nchisasă oichii! Mi să muie inima de tot, auz. Începui s-o scarpin ușurel dupe ureche. Gemea pin somn, săraca, ca omu!

Dupe-o bucată de vreme, îmi louai sama, mă, zîc, acu să face sara. Pănă mă duc, pănă mă-ntorc, c-aveam nevoie musai de-o funie și de înc-un om, m-apucă noaptea! Ia s-o-ntind io iute.

Surioară, zîc, stai cuminte aci, că vine nean-tu să te scoată, și-ț aduce ș-un codru de mămăligă.

Proptii io iar schinarea și picioarele în colacii fîntînii ș-o loai în sus. Cînd mă-nălțasăm așa cam la fr'o doi metri, sare Lada...

— Ce ladă, mă?

— Cățaua, cățaua, de!

— Aha, și?

— Sare Lada cum îți spui, își înfige iar dinții în nădragii mei, da' acu să nimeri în turu nădragilor ș-o buca'de bucă, bagă colții și pin ia și mă trasă iar jos!

Fă, fi-ț-ar capacu-al dracu, iești năroadă? Da' ia să bucura, da din coadă și mă lingea.

Să vez minune, Mărine, cît stam ciuciș, ieream preteni, cum dam să m-aridic, mîrîia și-mi arăta colții. Mă, ș-avea niște colț albi, lungi cît deștu-ăl mic, ș-ascuțiț frate-miu, ca acele, auz!

Mă, pe urmă, dupe ce-o scosăi afară, nu mi să mai părură colții așa mari, da-n bezna din fîntînă numa colț vedeam!

Ia uite, mă, nărocu meu, zîc, să rămîi cu cățaua aci și nu mi-e de alta, da' dupe fr'o două-trei zîle, cînd o răzbi-o foamea, asta-ncepe să mă guste și cum am io năroc, mai mult ca sîgur, c-o să-i plac! Ș-altă ieșire să știi că nici nu ierea, că io la colții mei n-aveam nici-o nădejde, că unu l-am rupt, ș-ălălalt cînd l-ating parcă mă calcă-un bou pe bătătură.

Mă, zîc, ce mă fac cu Lada, mă, cum aș face io să-i pun capacu? Ș-odată îmi dete Dumnezău gîndu ăl bun!

Mi-adusăi aminte de capu ăla de ață de-l aveam în pozînar, la ilic. M-așezai ciuciș, și-ncepui s-o mîngîi cu vorba. Veni, săraca, pusă capu-n poală, închisă oichii, da' numa unu că cu-ălălalt să tot uita la mine. Cînd obosa îl închidea și-l deschidea p-ălălalt.

Mă, zîc, o adormi ia pîn-la urmă! Fac un laț din a sfoară, și-i leg botu, că spre nărocu meu, coarne n-avea.

Da' nărocu-mi veni din altă parte! Mai întîi ca o părere, pe urmă din ce în ce mai tare și mai aproape, s-auzau trăncănind obezîle de la roatele unui car.

Într-un tîrziu, s-auzî și gura omului : „hăis.. cea...".

Bă, vere Mărine odată mi să umplu sufletu de bucurie, că bag samă-ntre timp, mă cam întristasăm și-ncepui să strig :

— Măăă... fraților... veniț încoace, la fîntînă... că ie suflet de creștin-năuntru... !

Acu, ori bătea vîntu... ori din cauza fîntînii să ducea glasu drept sus... că nu m-auzîră !

M-apucă o spaimă, Mărineee... că io i-auzam pe iei, că iereau doi și vorbeau de-ale lor, și iei nu m-auzau pe mine, ș-altă nădejde n-aveam, că-ncoace spre năsîpuri nu-i drum umblat.

Mă, frate-miu, începui să urlu cît mă țineau bojogii !

Bag samă, pînă la urmă m-auzîră, că văzui în rotocolu fîntînii, lipite pe cer, două capete mirate.

— Care ieșți acolo mă ?

— Io, zîc, sînt Licu, fratele lu Gogu a lu Vîrban !

— Pă' ce cați acolo, mă ?

Lasă, zîc, zlobozîț o funie-ncoa, dacă aveț, că vă spui io p-ormă !

— Ai năroc, zîce unu, avem o funie la noi, că dusărăm niște fîn la comparativa la Ghidici.

Plecară iei dupe funie, Lada, săraca, parcă simța că s-apropie eliberarea, că să uită la mine, dete din coadă și-ncepu să latre a nădejde.

Ia taci, fă, zîc, că n-aud ce zîc ăia d-afară !

Mă, vere Mărine, o potolii taman la timp, ca să-l aud pe unu cînd zîcea :

— Mă, neică nu-i lucru curat, n-auz că latră ? Dac-o fi turbat ?

— Fugi, mă, cum o să fie turbat, n-auz că ie Licu a lu Vîrban ?

— Pă' de unde știi matale că ie Licu, ce-l văzuș ?

— Că bine zici '

Și-i văzui p amîndoi aplecîndu-să iar peste ghizdurile fîntînii. Ăl mai bătîrn dintre iei, zîce :

— Mă, ăla de zîci că iești Licu a lu Vîrban, tu iești, mă ?

— Io sînt, mă, că n-oi fi dracu !

— I-auz, mă, neică, că spune singur !

— Ce ?

— Că ie dracu, n-auz, io zîc să-l lăsăm aci !

— Taci, bă, nu fi nărod ! Mă, ăla, de zîci că ieşti Licu, ia aprinde mă un cribit să te văd la faţă !

— Pă' n-am !

— Stai, că-ţ arunc io !

— Aruncă ş-o ţigare, că văd că ne lungim la vorbă !

Aruncă omu cribitu şi ţigara, scăpărai, mă văzu, da' ăla mic începu să urle...

— Mă, neicăăă... ie şi dracu cu iel, ie ciucit jos, îi lucesc oichii... !

— Mă, zîc, nu ie dracu, ie căţaua lui Tătoiu.

— Hopa, zîce ăl bătîrn, pă' ce cauţ tu, cu căţaua lu Tătoiu, în fîntîna popii ?

Mă, vere Mărine, şi dacă văzui că n-am încotro, m-apucai şi le povestii cum crezusăm io că ie iepure şi fu căţa, ş-acu nu mă lăsa, că prinsăsă drag de mine, ce mai, le spusăi toată tărăşenia.

Mă, rîdeau, rîdeau, de răsuna fîntîna, lătra căţaua, ierea o hărmălaie de să-mi pleznească urechile, nu alta !

— Ş-acu, aruncaţ odată capu ăla de funie, zîc, că mă fîntînii destul !

— Stai o ţîră, zîce ăl bătîrn, să ne potolim din rîs, c-alminteri mi-e că te scăpăm şi te schilodim, Doamne fereşte !

E, lăsară iei funia-n jos, la cap îi legasără o bucată de lemn ţapănă, m-aşezai io pe ia, loai funia-ntre picioare, căţaua-n braţă şi ne trasără afară ! Da' cum mă ţîneam cu mîinile de funie şi nu puteam să-i dau peste bot, ajunsăi afară spălat, că mă linsă şi-n albu ochilor, parcă ieream fi-su.

Mă, vere Mărine, mă dusăi io cu ia la Tătoiu, da' nici nu să uită la iel ! Nu să mai dezlipi de mine, ce mai !

Da' să vezi minune cu ia ! Bag samă, cît stătusă ia acolo-n fîntînă, băgasă foamea spaima-n ia. Îi băgasă foamea spaima-n oasă, ce mai, că să făcusă o mîncăcioasă, mînca toate ielea.

Toate bune, pînă cînd începu să mănînce oauă ! Ee, asta nu-mi plăcu !

Zîc :

— Soră Lada, tot învăţu are şi dezvăţ !

O legai, o lăsai fr'o două zîle nemîncată, pe urmă schersăi un ou, da' tare de tot, ştii, în clocot. Mă, zîc, cînd o loa ou ăsta schert în gură, să lecuieşte ! nu-i mai trebuie oauă cîte zîle o avea.

Cum îţ spui, mă dusăi şi i detei où. Să repezî, îl loă în gură, să opări şi-l pusă repede jos.

— Să-ţ fie de învăţătură de minte, zîc, şi detei să-i iau où. Da' ia odată să rînji la mine, ştii ca-n fîntînă, mi-arătă colţî. Ce mai calea valea, nu fu chip să m-apropiu. S-aşezâ lîngă ou, îl păzî pîn-să răci, şi-l mîncă rece.

Aa, zîc, brava treabă, Licule, tată, ca mîine-poimîine te văd, parcă te văd că trebuie să i le faci jumări.

— Auzi, Mărine, ştii cine a dezvăţat-o pîn-la urmă să mănînce oauă ?

— Cine ?

— Mă, să vez şi să nu crez ! Nepotu Sucă !

— Pă' cum, mă ?

— Mă, vere, or zîce neamurile că Sucă ăsta ie nărod, da' mintea-i umblă. După ce-i spusăi io tărăşenia cu Lada, cu oauăle, risă ce rîsă şi zîsă :

— Mă, nea Licule, ţ-o dezvăţ io, da' ţîne-o fr'o trei zîle nemîncată.

— O ţîu, mă, că-i învăţată, şi pe urmă încercarea moarte n-are, cine ştie de unde sare iepurile !

Să dusă juratu de Sucă la bîlci la Poiana Mare şi cumpără o pocnitoare d-aia. Veni acasă, goli un ou de gălbenuş, cum făceam noi cînd ieream mici de le umpleam cu sacîz, îl umplu cu pucioasă şi-i potrivi şi pocnitoarea aia-năuntru.

Ce mai, meşteri la iel fr'o două zile.

Cînd fu gata, zîce :

— Mă, nea Licule, hai să i-l dăm !

Ne dusărăm noi, da-ntîi i-arătarăm où, s-o-ntărîtăm. Cînd ierea gata-gata să rupă lanţu, i-l aruncarăm.

Mă, frate Mărine, cînd loă où-n gură, cînd booni odată... şi scoasă un fum albicios şi-necăcios, mă, săraca căţa, să sperie rău de tot... schilăia şi tremura... Să băgasă supt paie, ţînea botu aşa-ntr-o parte şi cu oichii pe Sucă. Bag sama că pricepusă de unde i să trage !

— Mă, nea Licule, zîce Sucă, ia uite cum ţine nasu pe sus parcă ie cucoană, schimbă-i numele, nu-i mai zîce Lada, zî-i Ladi.

— Pă' ce-nsamnă Ladi, mă ?

— Cocoană, da' de inglez. Inglezoaică, de! D-ălea de nu le-ajungi cu prăjina la nas.

Ș-așa i-a rămas numele! Ladi! Da' de-atunci, nu mai pusă gura pe ou. Cînd dă de cîte unu, întoarce nasu-ntr-o parte, să face că nu-l vede.

Da' nici Sucă nu-mi calcă bătătura, că dacă-l prinde-l rupe.

. . . . . .

— Mă, Licule, zîc, știi că ai dreptate! Vinu ăsta al tău parcă are o țîră mghiros de „aș mai bea un kil"!

— Stai că mă reped în beci, s-aduc o oală rece și niște cîrnați uscați și fr'o două, trei murături.

Cum l-așteptam pe Licu, sîmț așa că parcă să uita cineva la mine. Mă-ntorc, lîngă vatră, cu botu pe labe, cățaua, să uita la mine, clipind blînd, dînd din coadă, parcă-nțălegea că de ia fu vorba!

SUCĂ ȘI MEȘERIILE

Mă, nepoate, mă, ține minte di la mine, că-n viața omului i să poate-ntîmpla or'ce, da' mai ie și după cum ș-o face omu ! Și mulți ș-o fac cu mîna lor, că, la adicătelea, nu poți să ce-așez pă ciuci noaptea pe calea ferată, la ceasu cînd trece accelleratu, și să zîci că dac-ai zîle, scapi, că s-ar putea să nici nu ai timp să-ți dai seama cît iești de deștept.

Da' sînt unii de și-o fac cu mîna lor !

Iote, nepotu-miu, Sucă, fir-ar al iacă-cui să fie iel, parcă îșî ie dușman, auz ? Toate ielea le face pe dos.

Asta de mic avu mintea-nbîrligată și anapoda.

Pă', de mic avu mintea-nbîrligată și anapoda !

N-avea decît fr'o șase anișori și-l trimisără să ia de trei frangi, di la băcănie, gaz și Sucă loă alva și o mîncă toată de-l apucă burta.

Sara, pă-ntuneric, dupe ce-i dete fr'o două, zîce ta-su :

— Acu ce facem, mă, fără gaz în lambă, luminez tu ?

Da' Sucă zîce :

— Aș lumina, da' n-am fitil.

Îi mai dete ta-su fr'o două, da' de pomană, că nu să prinsă nimic de iel, ca apa de gîscă !

Cînd avea fr'o unșpe ani, îl trimeasă mă-sa dupe pîine, și veni după o săptămînă, că plecasă cu un șofer pi la Severin să vadă Porțile de Schier.

Cînd veni acasă, îl loă ta-su la scărmănat, pînă ce osteni.

Zîce ta-su :

— Barem văzuși, mă, ceva, văzuși ceva ?! Cum ie, mă, la Porțile de Schier ?

— La Porțile de Schier, 'ce Sucă, lacătu cît plosca !

. . . . . .

Și nu trecu săptămîna și legă de coada mîrtanului o tinichea, și-l loă la goană.

Mîrtanu fugi ce fugi, și, cînd văzu că-i zdrăngăne tinicheaoa dupe iel, să-ntinsă la soare-n bătătură.

Ce-i dă-n cap lu Sucă ?... Îndoi tinicheaua, pusă gaz în ia, și-i dete foc.

Mă, săracu mîrtanu, o rupsă la fugă și să dusă ață la șira cu paie.

Arsără paiele, arsă pătulu, începusă și 'coperișu di la casă, da'-l stinsără vecini, că alde ta-su iereau plecați la prășit.

Mă, dacă văzu și văzu ta-su că nu poate lăsa nărodu nici-un ceas zlobod fără să facă fr'o drăcovenie ceva, făcu rost di-un lanț și-l legă di-un pom în mijlocu curții ca pe căța.

Sta Sucă trist, și copilașii dupe linie pi la gard, îl întăritau :

Sucă, nebunu, trage cu tunu...
Împușcă rațele, le mănîncă mațele...

Cum vroia ta-su să să hodinească și nu putea de chirăiete, ieși și zîce :

— Mă, dacă nu plecați acas', iote, acu-i dau drumu... și să făcu că-l dezleagă.

Mă, frate-miu, începură copiii să chirăie ș-o rupsără la fugă, auzi, de le sfîrîiau călcîiele.

Și-așa i să dusă vestea lui Sucă de mic... Cum ierea cîte un copil mai șui, mai nărod așa, odată-i zîcea mă-sa :

— Mă, îl chem pe Sucă !... și să potolea pe loc, auz ? !

Ce mai, băgase Sucă spaima-n iei, da' lu ta-su-i mînca zilele.

Mă, săracu omu, nu mai prididea cu bătaia ; dimineața, prînz și sara. Ostenise omu, ce mai, slăbise, rămăsese chiele și os, numa Sucă, gras și frumos !

Să gîndi ta-su, mă, ia să-l dau la o meserie, poate s-o alege ceva de capu lui !

Vorbi cu Costică fierarul și-l băgă pe Sucă mecanic.

Da'-nainte vorbi cu Costică, îi zîsă :

— Să nu-l cruț, mă, frate-miu, bate-l cum bați schieru, poate o să iasă ceva din iel !

Stătu Sucă fr'o două săptămîni și într-o zi, cînd plecă Costică din fierărie, s-apucă cu alt jurat de copil, cu Saiche a lu Zmucitu, și potcoviră purceaua lu Costică.

Mă, cînd veni omu acas' călca purceaua, săraca, parcă ierea Stana lu Pecingine, cînd și-a cumpărat pantofi cu toace și mergea-ngenunchiată de zîceai că acu, acu, cade-n rît!

. . . . . .

Încercă ta-su să-l dea la tîmplărie.

Stătu ș-acolo, pînă-l trimisără meșterii să puie o broască la ușa di la prispa lu Dumitrache a lu Păsat și Sucă să dusă la om cu o broască rîioasă, de leșină nevasta omului.

. . . . . .

Pe urmă îl dete ta-su la croitorie.

Aci făcu una mai boacănă, că să apucă să-i facă lu Petrică a lu Stănoagă o pereche de pantaloni, și-i făcu cu nasturi la manșete și revere la șliț.

. . . . . .

— Mă, ce-ai vrea tu să te faci, mă? îl întrebă ta-su, săracu.

— Primar! zîce Sucă.

— Vai de mama ta! pă' s-ar alege prafu de satu ăla. Mă, tu n-ai putea fi primar decît la Tîmpești, dacă ar fi fr'un sat să-i zîcă așa!

Acu fr'o doi ani, îl trimisă nășicu-său la moară, zîce:

— Mă, Sucă, ia fugi iute pîn-la moară, vez dacă sînt oameni mulți la măcinat și vino să-mi spui!

O rupsă Sucă la fugă și nu mai veni.

După fr'o două zîle, îi zîce nășicu-său:

— Bine, mă, nărodule, nu te trimesăi io la moară să-mi spui dacă ie lume multă?

— Aha, mă trimesăși!

— Și di ce nu te-ntorsăși să-mi zîci?

— Pă' dacă nu ierea nimeni, nu ierea nimeni la moară.

Aia, zîc io, bag samă în capul lu Sucă ie fr'o legătură făcută pe dos, ca la bicicleta lu Tăsulică a lu Pandele, care îi pusără lanțu-n cruciș, așa că dacă vreai să mergi nainte, trebuia să-nvîrți din picioare, d-a-ndăratelea.

Cam așa ceva, bag samă, că ie-n capu lu Sucă fr'un lanț, ceva pus răsucit...!

Da' iote acu, de fr'o două săptămîni, ie cuminte... Că făcu iel ce făcu și să-nbolnăvi.

Să dusă la doftor, să uită ăla-n iel, îl izamină, îl ciocăni, îl ascultă, și p-ormă zîsă :

— Te duci acasă și, iote, înghiți gogoloaiele ăștia albastre între mese.

Ș-așa făcu Sucă al meu !

Veni acasă, pusă două mese-n mijlocu odăii, se băgă-ntre iele și înghiți toate gogoloaiele.

Ș-acușica ie cuminte... nu mișcă... că, cum mișcă,... cum îl trece. Că-i spusăi io lu ta-su :

— Gata, mă, i-ai găsit șmerchezu ! Te duci la doftor, te rogi de iel, îi dai ce i-oi da, să-ț mai dea doi, trei pumni de gogoloaie d-ălea, și, cum o ia Sucă razna, îl înghesui între mese, și-l îndopi ! Că poate așa îl potolim, poate îl potolim, așa !

NEA MĂRIN ÎN CONCED

Auzi, mă, nepoate, mă? Ast-vară, fîrșii io de secerat, de treierat, vine la mine fi-miu ăl mare, care o ține pe Lisandra a lu Stănucel și zîce :

— Mă, taică, ete, io am un bilet de odină și nu pot să mă duc, c-am pe-aci niște daraveli încîlcite-al dracu și nu pot să mă duc, că trebuie să le dau de cap și cherd biletu. Du-te tu!

Șezui io, mă gîndii... mă sucii..., să mă duc... să nu mă duc...? Ia să mă duc io mă, că tot nu fusăi!

Zis și făcut. Mă pusăi în trin, plecai. Ajunsăi la Costanța.

Âștia d-icișa zîc :

— Mă taică, te duci tălică la Mamaia. Mă dusăi la tobuz. Aci iereau, bag samă, frio sută-năuntru, da' frio trei sute pe-afară. Numa să fi fost de gumilastru tobuzu să-ncăpem toți. Da' io avusăi năroc. Că-mi zîsă fi-miu cînd plecai :

— Mă, taică, ia și tu un geamandan!

Da' io n-avusăi geamandan, așa că luai lada de campanie. Nu, că am o ladă țapănă, c-o am di la ăl bătîrn. Făcu și războiu ăl dintîi. D-aia cu schier pe margine. Că cu ia avusăi năroc! Cînd să deschisă ușa la tobuz, băgai lada-ntîi.

Âia, cum iereau prăjiți de soare, cum îi atinsă ăl schier pi la picioare, făcură loc, ce mai!

Mă suii, ajunsăi la Mamaia.

Aci, mă, fraților, minunea minunilor, mă! Casă lîngă casă, casă peste casă. Dacă nu cunoști, dacă n-ai pe cine-ntreba, te rătăcești și nu prea ai pe cine, că strini mulți, mulți strini.

Da' văzui într-un colț mai așa, unu mai oaichieș. Mă, zîc, ăsta-i de-al nostru, mă ! Mă dusăi la iel, zîc :

— Mă, mîncați-aș sufletu, cum fac să găsesc și io birou-ăsta de ripartiții ?

Mă lămuri omu. Ia-o p-ici,... ia-o p-ici... ajunsăi. Să uitară ăia la irtiile mele, unu zîce :

— Mă, taică, te duci matale să te culci la Iunona. La Iunona... la Iunona... ? Mă duc io să mă culc la Iunona... ?

— Mă, tată, zîc, să să ducă să să culce la ia omu iei, mă, io-s om bătîrn, io-s venit să mă odinesc, mie dați-m cameră la otel !

— Ei, dacă nu vrei la Iunona, du-te tălică la București.

— Pă' ce să cat la București, că de-acolo venii, pe-acolo trecui, iote la iel ! ?

— La otel București !

— A, la otel, așa da !

Aci frumos, odaia frumoasă. Mi-ierea mie cam foame, da' cum ieream cam ostenit, nu mă mai detei jos. Spărsăi niște ceapă, mîncai o țîră brînză, mă culcai, da' nu prea dormii.

Jos, zbănțuială, chirăială, dănțuială. Bag sămă-n prostia mea, fr'o nuntă, ceva ! Da' pîn-la urmă cum ieream ostenit, adormii.

Pi la pătru jumate dimineața, ca omu, mă sculai.

Ia, zîc, mă, să văd ce-o fi la Mamaia asta, icișa mă, ce-o fi ?

Mă detei jos. Mă, fraților, nici picior, auzi ? Mă, zîc, n-o fi plecat ăștia toț și m-o fi lăsat pe mine sîngur. Numa unii, cu-n tractor, arau așa pe lîng-o apă mare. Mă, zîc, ce-o sămăna ăștia aci, ce-o pune, ce-o pune aci ?

Pe urmă aflai io că nu sămănau nimic. Greblau numa așa, să facă frumos, că pi la opt dimineața-ncolo, începu să vie puzderie de lume, puhoi Care cum venea, să jupuia de țoale, bîldîbîc în apă, fugeau, săreau, să jucau.

Iereau unii, auzi, stau întinși la soare pe năsîp Stau pe năsîp la soare. La frio șapte-opt metri mai încolo, pomi, iarbă, umbră, frumos. Iei stau pe năsîp, îi bătea soarele-n cap. Lasă-i mă, zîc dacă le-o place lor așa !

Cum stam io și mă uitam, văd pi-un cearceaf mai-ncolo, una bălană, da' bună ! Bună, ce mai, dacă zîc io bună, bună ! Ca cum ierea Veta lu Căcărează, cînd ne țineam noi cîrlă după ia la oră, cînd ieream dănaci. Da' mai fățoasă decît Veta.

Mă uitai io la ia... să uită ia la mine... I-aș fi zis io niște vorbe, da' nu prea știam vorbe de-ale iei, știi ? Rîsă ia la mine... rîsăi io la ia... de rîsu lumii, ce mai !... Da' bună... Bună, mă rog, așa... să te uiți la ia, că ierea cam prăjită pe schinare. Pe schinare cam prăjită !

Pă' Veta mea, mă, mînca-ț-aș ochii, o iau la secerat, ș-o țiu, de dimineața pînă sara cu capu-n soare și nu să prăjește. Nuu... Veta să prăjește greu, ce mai !

Mă, zîc, ia s-o iau io-ncolo pe malu gîrlii, să văd ce-o mai fi pe-aci.

Auzi, lîng-un cort, un om bătîrn cu păru alb,-nălța un zmeu ! Mă, zîc, ce-o fi-n capu ăstuia, mă ?

Bag samă, n-avu timp să să joace cînd fu mic. Lasă-l, săracu ! Lîngă iel, niște copii ! Da' copiii sîrioși ! Da... ! Jucau cărți... pe bani !

Încolo, plin de ristorante, de bufete, de confetării.

Mă, zîc, ia să beau io o cafea, că vă spusăi că ieream cam ostenit. Intrai, cerui o cafea, da' nu mi-o dete. C-avea un aparat, de-ntîi ț-o stroșa și pe-ormă ți-o da. Da' bună !

Beui, plătii, plecai.

Mă, fraților, cum mergeam io așa, detei de un zîd de cărămiz. Mă pusă dracu să mă uit peste zîdu-ăla-n partea ailaltă ! Nu-mi venea să-mi cred oichilor. Mă frecai io la oichi... mă sucii... mă scărpinai... da' tot aia vedeam. Mă, fraților, sînt om bătîrn, mi-e rușine să vă spui ! Auz ? După ăl zîd, acolo, niște muieri în chielea goală.

Mă, zîc, ce-o fi cu ăștia acilea, mă, ce-o căta iele aci ?

Bag samă sînt din țări de-alea de ie tot anu iarnă. O fi venit aci să să-ncălzească. Lasă-le, săracile ! Da', cînd mă uit mai bine, pe cine văd între iele ? Pe contabila noastră di la comparativă, auz ? Mă, ierea neagră... neagră... ca cioara-ntre porunghei.

Mă, zîc, ce-o căta asta acilea, mă ?

Cum stam io și mă uitam, vine unu la mine și zîce :

— Mă, taică, ia pleacă de-aci, că nu ie voie !

— Pă' cum nu ie voie, că văd că le lași ?

— E, cu dumnealor e al'ceva, dumnealor își cată de sănătate.

— E, dac-o cată, să dea Dumnezeu s-o găsască !

Mă, frate-miu, da' cum mă uitam io la ăle minunății, mă apucă un dor di la inimă, că vă spusăi că nu mîncasăm decît o ceapă și-o țîră de brînză. Mă, zîc, ia să mă duc io la un ristorant, să mănînc ceva, că n-o fi foc. Văzui io un ospătar, îl strig, el zîce : viinnneeee ! Acu, aci, la ristorant, cînd ț-o zîce că vine, tu poț să te duci ! Că iel zîce că vine, așa ca să știi tu că o să vie, da' dacă ai fr'o treabă ceva, fr'un botez cumva, poț să te duci. Pînă vii tu, vine și iel. Cerui io o friptură, un chil de vin și stam și mă uitam și io ca omu. Iereau acolo niște băieț de-știa cu mozică cu fire multe. Auz, ierea unu la tobă, bag sama-n prostia mea, nu ierea toba lui, că prea da cu dușmănie în ia, s-o spargă nu alta. Să sculă di la o masă un băiețăl cu păru mai lunguleț așa și luă di la altă masă o fetiță. La joc, la dans, de ! Zlăbuță fetița, sărăcuța. Avea o rochiță mai mult guleraș decît rochiță. Mă, zîc, ia să văd și io cum joacă ăștia, mă ?

Mă, frate-miu, da' cînd începu s-o certe, să-i facă sămn cu deștiu, să să strîmbe la ia, s-o tragă, s-o sucească, s-o calce pe bătături ; mă, zîc, bag samă, nu e venită fata cu ta-su, că n-o lăsa ăla s-o rupă ăsta așa !

Da' cînd mă uit mai bine, toț trăgeau unii de alții așa. Mă, zîc, ce-o fi cu ăștia, mă ? Ăștia or fi veniț la odină sau la dărîmare ? Bag sama la dărîmare !

Cum stam io și mă uitam, veni... aha, veni... ospătaru, de. Da' 'ără friptură, că-mi spusă iel că fu, da' să fîrși ! Pă' s-o fi fîrșit, că cine știe unde fusăsă dupe ia, că veni după fr'un ceas.

Mîncai io ce-mi adusă iel acolo, plătii, plecai. Da' cînd eșii de-aci, îmi tăie calea unu-mbrăcat așa mai-nflorat. Bagă un corn în mine și zîce :

— Parle ?

— Îîî ?

— Parle ?

— Ce par mă ? zîc, mă, fii atent la mine aci, cu mine-o-ncurci, auz ? Da' cînd mă uitai mai bine la iel, parcă da să rîdă. Mă, zîc, așa o fi vorba lui. Din vorbă-n vorbă, zîce omu :

— Pelican !

— Pelican ?... pelican... ! ? ? Dracu știe, s-o vîna noaptea ăștia ! Mă, frate-miu, zîc, nu știu, mă, că nici io nu sînt de-aci, da' ia-o și tu-ncolo !

Dacă-i zîsăi s-o ia-ncolo, iel o luă, dă-nainte de-a pleca mă pupă. M-o fi sămuit cu ta-su!

Io mă luai dupe iel pîș, pîș, să văd ce-o fi cu ăl pelican. Auzi drăcie, pelican ăsta ie o cîrciumă de ține deschis toată noaptea. Cît belii io oichii pe-acolo, să făcu ceasu fr'o trei. Mă dusăi la otel. mă culcai, da' iar nu prea dormii, jos altă zbănțuială, altă dănțuială, altă chirăială. Mă, fraților, ș-așa mă odinii fr'o cinșpe zîle și fr'o cinșpe nopț, c-acu cînd venii acasă, fi spusăi lui Veta:

— Veto, trei zile și trei nopț nu mă-ntorci, auzi? Mă lași să dorm că dac-o fi să mă mai odinesc de fr'o trei, patru ori în viața mea, ca anu ăsta, pă' intru-n-odina-mare, fă, pui mîinile pe chept și mă odinesc, pîn-la ziua de-apoi.

NEA MĂRIN ȘI V.E.T.A.

— Atenţiune... Atenţiunea V.E.T.A.... ! Veta... trec pe recepţiie ! Cum... ? Ajunsă la treapta a cincia ? Pă', cîte trepte mai are, fă ? Veta... Veta... m-auzi ? Cîte trepte mai are ? Mai are trei ? Vasăzîcă opt cu toate ! Buuun... ! Stai cu oichii pe iel ! Nu-l părăsî... Dacă se uită spre tine, închide oblonu ! Cum care oblon ?... Di la gîrlici ! cum... ? Să opri ? Ie fr'o defecţiune... cumva... ? Nu ? Continuă urcuşu ? Buuun... !

Să nu-mi zîci mie Mărin, dacă de data asta nu-l prindem în colimator ! Cum ce-i aia colimator ?... Pă' vez, fă, dacă nu făcuşi armata că 'abar n-ai... Ce zîci... ? A, ajunsă la treapta a şaptea ? ! Acuşica vine momentul ăl greu ! La treapta a opta să desprinde, fii cu oichii pe iel !... Cum nu-l mai vez ?... Ce orbită, fă... ? Tu ieşti orbită, freacă-te la oichi ! Aa... ie pe partea ailaltă... ? Da' ultima treaptă o vezi ?... Aha, pă' ăsta ie principalu... ! Pusă picioru pe ia ? Ha, ha, acu fii atentă ! Cum s-o lăsa şi cu picioru ălălalt... Aa ! ? S-a rupt ultima treaptă... ? Şi ce face Sucă al meu... ? A rămas agăţat în mîini de coteţu de porunghiei ?... Pă' cît o să stea-n mîini ? Osteneşte iel şi apămîntează... apămîntează iel ! Lasă-l întîi să apămînteze ! Cînd pleacă spre pămînt, dă-mi sămnalu, să apăs pe butonu de dă drumu la cîini, să-l recuperăm ! Dacă o mai fura Sucă porunghei, să-mi zîci mie cuţu !

— Ce zîci, Veto ? VETO, plecă, fă... apămîntează... aşa... şau pe iel, nu-l lăsaţi !

— Ce făcu ?... Sări gardu cu cîine cu tot ?... Cum, loă cîinele în braţe ?... Aa, cîinele să ţîne de iel ?... Pă' cum, fă, ce, cîinele are mîini ?... A, să ţine cu dinţii ?

Bravo lui, că o să loăm tiparu muşcăturii după dantura lu Cartuş şi n-o să mai poată Sucă să tăgăduiască !

De data asta avem probe, fă !

Gata ! Misiunea „porunghelu" s-a încheiat cu succes ! Mare lucru tecnica ! mă, frate-miu. Bine că-mi dete mie în gînd să tai treapta a opta la scară !

Acu mă duc la tata lu Sucă, să vez ce-l lansează ăla pe Sucă al meu !

Că acu are o metodă nouă. Îl bagă în odae, încuie ușa, că a pus broască nouă la ușe, aruncă cheia afară, și-l bate pe Sucă pînă o ia pe pereți ca la zidu morții.

Cu alte vorbe îl pune pe orbită !

Că, poate, dintr-o învîrteală d-asta, să-i vie mintea la cap ! Că și untu din lapte să scoate la fel. Bagi laptele într-o mașină, auz, și-l învîrtește pînă iasă untu.

Poate așa om scoate ceva din nepotu-miu ăsta !

NEA MĂRIN ȘI P.P.C.-UL

Mă, frate-miu, sînt amărît rău, mă ! Da' amărît rău de tot, de tot ! Că-mi zîcea mie ăl bătîrn a lu ăl bătîrn :

— Mă, nepoate, nu pune, mă, la inimă, că năcazurile sînt multe și viața ie singură.

Aia ie cu năcazurile ! Multe-n viața mea și cît putui așa făcui... cît putui.

Da' să-ntîmplă cîte-o daravelă, de nu poț să n-o bagi în samă. Că nu poț întodeauna să faci pe surdu și pe orbu, știi ? Să-ntîmplă cîte una, de nu poț să n-o pui la inimă.

Stai o țîră că-ț spui !

De cîte ori mă duceam pi la fi-miu, Mărinel, și, cînd fu-n școală, și pe urmă, mai tîrziu, pi la armată, trăgeam și io ca omu pi la neamuri, pi la cunoscuț, pe unde apucam...

Da' să-ntîmplă cîteodată de nu poate omu să te primească. Nu poate, are și iel ale lui și nu poate !

E, cînd nu găsam, mă duceam la 'otel. Aci la 'otel, cînd te duci, dacă nu cunoști... știi... dacă nu cunoști și vrei odae, ca să-ț dea, trebui să-i dai. Ca să-ț dea iel ție odae de, trebuie să-i dai și tu lui. Bașca banii pentru odae, care merg la stat. Ăla ie prețu la odae, plătești și gata. Da' trebuie să-i dai în plus.

Că odată unu mi-a zîs de la obraz, că io nu pricepeam.

— Mă, nene, zîce, te văd băiat deștept ! și dupe buletin văd că iești olțean.

— Aha ! zîc io. Sînt !

— Pă' atunci, nu ț-ă rușine ?

— Pă' di ce, zîc io, di ce să-mi fie ?

— Să poate să nu l cunoști dumneata pe Tudor Vladimirescu ?

— Pă' cum să nu-l cunosc, zîc io, că și iel tot oltean d-al nostru fu !

— Pă' atunci de ce nu-l bagi în buletin ? zîce iel

— Pe cine ? zîc io.

— Pe Tudor Vladimirescu !

— Cum vine asta ? zîc io.

— Mă, nene, zîce iel. Ai douășcinci de frangi ?

— Am ! zîc io.

— Și cine ie pe iei ?

— Tudor Vladimirescu, zîc io.

— E ! Chitește-l frumos și pune-l în buletin, că altfel nu se eliberează cameră săptămîna asta ! Ș-afară plouă și în gară nu ie voie, știi ? !

Ce dracu ierea să fac ! I-am dat douășcinci de frangi și mi-a dat odae.

Pă urmă veneam la 'otel, gata, învățasem lecțiia la istorie ! Făcea Tudorică, săracu, rost de odae, imediat !

Mă gîndeam io-n mintea mea a proastă... Mă, pentru ăștia s-o fi sculat Vladimirescu la răzmeriță ?

Da' nu numai la 'otel... peste tot unde te duceai, trebuia să stai cu mîna-n pozinar.

Bacșiș... de ! Auz,... „bacșiș"... ! Sună al dracu de urît ! Bag samă că ăsta nu ie cuvînt românesc, prea sună așa pe sub mînă, bacșiș !

Acu-n urmă cînd aflai că s-a hotărît să fîrșim odată cu obiceiu ăsta, mă bucurai din cale-afară !

Gata ! zîc io intrăm și noi în rîndul lumii, scăpăm de rușine ! Că d-aia sînt amărît ! Da' amărît rău, rău de tot !

Mă duc acu fr'o săptămînă la oraș, să-mi cumpăr o coasă. Cumpăr io coasa și mă întîlnesc cu Gheorghe a lui Ciupitu de o ține pe Marița lui Porunghelu, de făcea înghețată ș-o vindea pe oauă !

Zîce Gheorghe :

— Mă, nea Mărine, hai, pînă pleacă trinu, să bem și noi o bere ! Fac io cinste !

— Hai, mă ! zîc io.

Bem noi cîte o halbă, mai fac io cinste cu una...

— Plata, zîc, că vine trinu !

Vine ospătaru și mîzgălește un bon acolo... Zice :

— Douășcinci de frangi !

— Ia dă bonu-ncoa, zîc io, și mă uit lung la iel și pe urmă la păretele din față, pe care scria frumos cu litere de tipar :

NU NE JICNIȚ NU PRIMIM BACȘIȘ !

Mă uit pe bon, socoteala bună : patru halbe, pai'șpce frangi, un frang patruzăci, remiza, nouă frangi jumate, p p c. Cu totu, douășcinci de frangi.

— Mă, frate-miu, zîc, ce ie asta di la urmă ?

— P p c, zîce iel.

— Pă' noi nu mîncarăm așa ceva !

— P p c, zîce iel, atîta face : nouă frangi cinzăci.

— Pă' pe ce ? zîc io.

— Pe p p c ! zîce iel.

— Pă' pe ce, mă n-auz ? că noi beurăm bere ș-atît. Iote ce-i ! Io-ț dau nouă frangi jumate, da' spune-mi și mie ce ie asta p p c ca să nu rămîn prost !

— Dă banii ! zice iel sîrios, și-ț spui.

— Na ! Acușica spune !

— Mă, nene, zice iel. Știi și matale că noi nu mai primim bacșiș, că nu ie frumos.

— Foarte bine, zîc io.

— Ș-atunci, zîce iel, trecem pe listă p p c.

— Și ce ie asta ?

— Foarte simplu, zîce iel, p p c, poate pică ceva, asta ie p p c, poate pică ceva !

Auzi, mă, frate-miu, adevărată vorbă din bătîrni, că lupu' își schimbă păru, da' năravu ba !

D-aia zîc io, că ăstora le-ar trebui un p a m, adică poate-i află miliția, ș-atunci poate le pică ceva care să-i dezvețe de năravuri ! Să-i dezvețe de năravuri, aia ie !

NEA MĂRIN ȘI INVADATORII

Mă, nepoate, mă, mare minune telev' zoru ! mă, ie ca o fereastră așa deschisă spre lumea largă, auz ? Stai la căldurică, la tine acas', și afli tot ce ie-n lume. Da' lasă că afli, că de aflat să afla și-nainte de telev'zor, da' acu vezi cu oichii tăi, știi ?... Vezi !...

'Nainte, aflai la radio sau la cinemotograf, da' aflai cu-ntîrziere. Acu vezi chiar cînd să-ntîmplă, știi, chiar cînd să-ntîmplă, ce mai, parcă ai fi acolo la fața locului.

Mare lucru telev'zoru ! Mai ales dacă îl nimerești bun.

Că și telev'zoru ie ca nuierea. O nimerești bună, ai trai fericit.

Așa și cu telev'zoru... Are Costel a lu Gogu lu Neacă unu de opt ani și ie ca nou.

Da' văru-miu, Gigel, di la Craiova, de ie frate cu Georgeta a lu Mișu avocatu, luă unu și nu trecură două săptămîni și stătu.

Să dusă cu iel la comparativă și dupe ce să uitară ăia la iĕl, zîce unu :

— Aa, nu ie grav, i s-a ars o lambă.

— Pă' cît costă, zîce văru-miu, Gigel. S-o punem la loc !

— Pă' nu costă mult, da' n-avem lambă momental.

— Da' cînd o să vă vie ?

— Ne vine peste cîteva zîle, da' nu ne vin decît patru, că asta ie rația la noi, patru lămbi pe lună.

— Pă' nu face nimic, zîce văru-miu, că mie nu-mi trebuie decît una.

— Știu io că nu-ți trebuie decît una, da' vezi că mai sunt înscriși fr'o 400 de inși.

Auz, mă, vorbă la iei ! Pă' dacă le vine numa patru pe lună, însamnă că lu văru-miu îi vine rînd peste fr'o sută de luni, cam

pin 1981, după socotelile mele, așa că omu stă și să uită și iel la telev'zor, da' cînd vrea să vadă și programu, să duce pi la preteni... Aia ie cu telev'zoru... ! Cum ai noroc să-l nimerești auz ?

— Da' e bun, ce mai !

Acu, mai nou, ne uităm tot la năvălitorii ăia de vin iei de nu să știe de unde și nici bine ce gînduri au.

Că mie mi să rupe inima de Vincent ăla, săracu. Cum, mă, iel i-a văzut cu oichișorii lui și nimeni nu-l crede, auz, să-ți vie să turbezi, nu alta ! Muncește băiatul ăla de-l trec nădușelile să adune mărturii și cînd să zîci hait c-am izbîndit, hopa, nu știu cum să face și rămîne fără iele, auz ?

Mă, frate-miu, încasează ăsta la pumni de parcă ar vrea să-i ia iel pe toți, auz ? Care cum are chef, vine pi la spate și-i dă cîte una-n cap, dă mi să zdruncină mie creierii !

La-nceput, nu prea puteam să sufăr figura asta, da'pe urmă cînd văzui că e băiatul tare, știi, nu pățește nimic, că pînă la urmă tot iel iasă bine, mă liniștii.

Da-mi place de iel că lucrează cu dreptate, îmi place, știi, de iel ! Mie, ca mie, da'să vezi lu Veta... A, ie lucru mare, mă ! Cînd aude Veta că vine Vincent, lasă toate ielea pe foc, -n apă, pe unde apucă și n-o mai urnești de lîngă telev'zor.

Mă, așa îi ie de drag de iel, că dacă n-aș cunoaște-o pe Veta bine, m-aș lua de gînduri, auz ?

Pă'ntr-o zî, -n ajun de sărbători, vine Veta di la gătit, și să uită la năvălitori.

— Mă, Veto, fata tatii, ce te chinuiești așa, mă, stai și tu ca omu jos ! zîc.

— Nu pot, zîce ia, că am curca-n cuptor, trebuie să mă duc ! Da'iote mai stau și io o țîră, pînă mai face Vincent fum fr'o doi neisprăviți de-ia !

Stătu ia pînă-mpușcă Vincent fr'o doi și să făcură fum și plecă la bucătărie, la ale iei.

O aud di la bucătărie, zîce :

— Mărineee !

— Ce ie, fă ?

— Vino-ncoace, că mi-e frică !

— Pă'di ce mă, Veto ?

Mi-e frică, zice, că trecu Vincent și pi la noi că iote, rămasă din curcă ce rămîne din ăia cînd îi omoară iel.

E, mă dusăi io, ierea un fum, de-abia îl deterăm afară.

Acu s-a-nvățat Veta, cînd vin năvălitorii, nu să mai apucă de nimic.

Da'ce zîci, că-ntr-o noapte, m-am speriat rău de tot!

Cum dormeam io ca omu, pe la trei noaptea cînd ie somnu ăi bun, simț că mă strînge ceva de mînă, de-ncheetura mîinii, știi?

Mă ce să fie, deschid io oichii ușurel, și ce să văd!

Veta mea în capul oasălor în mijlocul patului, mă ținea de mînă.

— Ce-ai, fă, zîc, nu ț-ă bine?

Mă, frate-miu, cînd începu Veta să chirăie, să speriasă, ce mai, abia o potolii. O trăsăi pi la gîlci, vrusăi să-i aduc din beci și o cană cu zamă de varză rece, s-o mai înzdrăvănească, da'nu mă lăsă. Zice:

— Mărineee... nu mă lăsa singură că mor!

— Mă, Veto, fata tatii, ce ie cu tine, mă?

Din vorbă-n vorbă, îmi spusă muierea:

— Mă, Mărine, cum dormeai tu așa și sforăiai, mă tot uitai io la tine și odată mi să păru, așa, că iești strin! Mărine, și m-apucă o frică de-mi venea să leșin.

— Mă, muiere, mă, ce dracu mă, nu mă mai cunoști, pă'ce tu nu văzuși că sînt io? Da'de mînă di ce mă ținuși?

— Pă'să văd dacă-ți bate inima, știi, dacă ai sînge, să nu fii cumva năvălitor, că dormeai și cu deștele di la mînă cam așa-ntr-un fel ca iei, știi?

— Pă' bine, fă, zîc, ești măritată tu cu mine de 20 de ani și nu știi tu dacă am io inimă...? Veto, zîc, ți-a loat Vincent mințile!

— Mărine, iartă-mă, zice muierea, da'știi ce rău mă speriai?

Ei, să cuibări ia lîngă mine, ș-adormi.

Rămăsăi io, să mă uit în tavan...

— Mă, frate-miu, ce-o fi, mă, cu ăle farfurii zburătoare, ce-o fi adevărat și ce nu?

Și tot gîndindu-mă io la ăle farfurii, mi-adusăi aminte, c-aveam o strachină cu piftie, pusă la rece afară pe prispă, știi?

Mă sculai, loai ș-o oală de vin... Mă, piftia rece, bună, vinu bun, îmi mai loă din ăle gînduri...

Machia, la invadatorii ăștia le-o place piftia ? Că parcă nu mi aduc aminte să fi văzut pă fr'unu mîncînd ceva... Te pomenești că nu le place piftia. Pă' atunci, să știi cu-adevărat că n-au sînge-n vine. Să știi că n-au !

Cine a mai pomenit om să nu-i placă piftia. Da'vorba aia, că ăștia nici nu sînt oameni ! Vai de capu lor !

Lasă, că are Vincent grijă, și-i face pe toți, ca pe curca lu Veta, de nu rămîne din iei nici fum, auz ?... nici fum nu rămîne !

Bine le face !

NEA MĂRIN ȘI ANU NOU

Mă, frate-miu, cum zîcea al bătîrn a lu al bătîrn, cînd îl întrebam io de viață, zîcea „mă, nepoate, fusă, fusă și să dusă". Așa trecu și 1971.

Fu un an bun, di ce să zîc ! Fusăi sănătos... Veta, sănătoasă, copiii, nepoții, sănătoși, grîu să făcu, porumb să făcu, vin să făcu, ce mai, an cu belșug ! An bun, ce mai, că să mai întîmplară și unele lucruri de-mi mearsără la inimă ! P-aia di la comparativă, de bágasără mîinile pîn-la umeri în gestiune, îi dovedi și-i băgă acolo unde le ie locu, că poate le vine mintea la cap, pe nepotu Stănel Brăbete îl decoră... mă, fiecăruia dupe muncă și străduință !

Și cum s-apropia anu de fîrșit, îi zîc lu Veta :

— Mă, Veto, fata tatii, 'ai să petrecem anu nou cum scrie la carte mă, iote, facem cum vrei tu ! Cum vrei tu, așa facem !

— Ee, dacă vrei să facem cum zîc io, zîce ia, 'ai să mergem la București, să petrecem anu nou la nașu Pantelică, că tot a zîs iel să venim. Ș-aș merge și io o dată să petrec și să n-am treabă ! că de cînd mă știu, de anu nou muncesc de dau în brînci !

Mă, zîc, are dreptate muierea ! Ia s-o mai scoț, mă, în lume, să fim și noi o dată musafiri, că gazdă fusăi de cînd mă știu, de cînd mă știu, fusăi gazdă !

Zîs-și făcut, plecarăm, cu toate că nu mă prea bucurai, că al de nașu la București nu petrec anu nou, fac un soi de sîrbătoare de-i zîce ca la bulion...

Loai io o dămijeană de zaibăr și un curcan, cozonaci și o oală cu sarmale, ca să nu mă duc cu mîna goală.

Pînă la Craiova, mersărăm cum mersărăm. Di la Craiova, loai bilete la accelerat cu locuri rezervate.

Rezervate, vorba vine, că locurile ierau, da' fiecare loc mai avea rezervat cîte doi-trei călători. Ierea un scandal în trin între ăi cu locuri rezervate, care ședeau jos, și ăi cu locuri rezervate, de ședeau în picioare, de mai mare dragu, auz ?

Io cu Veta avusărăm năroc că ne-nțepenirăm la capu vagonului, pe-nculoar și nu mai ajunsărăm la locuri, așa că scăparăm de scandal. Da' pe drum, mai încolo, auzîi unii care să certau pe locurile noastre, așa că strigai și io :

— Taică, fă matale scandal că sîntem din același sindicat !

Ierea o-nghesuială, de mă gîndii „bine că loai curcanu tăiat" că altfel îl duceam stropșit de tot, da'de tot, auz ?

Dămijana, rămăsăi cu ia-n brață. Adică vorba vine în brață, că nu puteam să ajung cu mîinile la ia. Sta sîngură înghesuită pe de-oparte de mine, pe de altă parte de doi militari și un popă. Cred că pe burta popii sta mai mult !

La Piatra-Olt să mai dete lume jos, de putui să schimb picioru, că-mi amorțisă al stîng de tot, de tot.

Pusă și Veta oala cu sarmale lîngă fereastră, da' n-apucarăm să răsuflăm, că să sui puhoi de lume de zîceai că e trinu de cauciuc, c-alfel nu-mi dau sama cum de-ncăpurăm atîția.

Pe oala cu sarmale să sui un copilaș și să uita pe geam. Sucă ăl mic, nepotu lu naşu, ajunsăsă pe la jumatea vagonului, că uitai să vă spui, că-l loasăm și pe Sucă. Că zîsăsă naşu să i-l aducem și ta-su zîce :

— Duce-ți-l, mă, barem de anu nou să stau și io liniștit !

Îmi spusăsă iel :

— Mă, Mărine, pe Sucă ăsta mic, leagă-l !

Da'io cînd văzui înghesuiala, zîc, lasă că n-are un'să duce !

Da'ăl jurat de copil, mai în patru labe, mai mușcă pe unu de picior, mai înțăpă o cocoană, ajunsă pi la mijlocu vagonului.

— Sucăăă, zîc, unde ieşti ?

— Acilea, nene Mărine !

— Vino-ncoa, mă !

— Vino matale !

— Pă'io nu pot, că ie-nghesuială !

— Pa'dacă nu poci matale, io cum să vin, că sînt mic ? !

— Pă'vino cum te dusăşi, auz ?

— Nu pot să mai trec pe unde venii, că mă bat ăia de-i mușcai.

Mă, zic, mare minune cu Sucă ăsta !

— Stai dracu acolo cuminte, să nu te cherd !

Da'cum vorbeam io cu Sucă, unu care să suisă la Piatra-Olt, îmi băgă cotu-n dămijană. Mă frate-miu, ș-avea un palton frumos, o culoare așa deschisă... Să prinsă zaibăru de ia, minune mare ! Îi făcu mîneca niagră, ce mai !

Începu un scandal... ! Ce mă fac io, zîcea ăla cu paltonu ăi nou,... ce vin ie ăsta ?..., iasă la curățat... ?

— Zaibăr, zîc io, și iasă de ieșit, da'numa cu foarfeca !

— Ce vorbă-i asta ? zîce iel.

— Românească, zîc io.

— Pă'atunci, ce fac ?

— Îi faci altă mînecă, zîc io.

— O să-mi plătești paltonul, zîce iel.

— Pă'di ce, zîc io, ce tu-mi plătișî vinu ?

— Pă'ce io sînt de vină ?

— Da'ce io, io detei cu dămijana-n dumneata, sau dumneata deteși cu cotu-n dămijană ?

— Pă'dacă ie-nghesuială ! zîce iel.

— Și ce, înghesuiala o făcui io ?

— Pă'di ce nu stați acasă ? zîce omu. Nici în ajunu anului nou nu vă potoliți !

— Pă'matale di ce nu stai acasă ?

— Lasă, nu mi-o mai întoarce, zî mai bine ce fac cu paltonu, că nu mai am ștofă să-i schimb mîneca !

Zic :

— Îmi dați mie adresa și vă aduc io o dămijană cu vin.

— Ce să fac cu iel, zîce omu, că io nu beau vin negru.

— N-are nimic, zîc io, vă aduc io o dămijană, o vărsăm într-o căldare și băgăm paltonu să-l scoatem la o culoare, că alt leac nu există ! Zaibăru n-are moarte, auz ?

Cum stam eu de vorbă cu omu, numai ce văd într-o gară că coborîsă unu cu Sucă de mînă.

— Mă, frate-miu, strigai io pe geam, ce iești chior, nu vez că ăla nu-i copilu tău ?

— Lasă, zîce iel, văd io, că un copil așa nărod n-am văzut în viața mea.

— Pă'atunci di ce loași copilu din trin ?

— Ca să facem schimb, zîce ăla. Dă-mi-l p-al meu de stă pe oala cu sarmale lîngă dumneata și ți-l dau pe geam p-ăsta.

— Auzi, mă, la iel, zîc. Știi ce ți-ar trebui ? Să te las să faci anu nou cu Sucă, să te-nveți minte să mai pui mîna pe ce nu-i al tău !

Al lui nu vrea să să dea jos din trin, Sucă nu mai vrea să urce. Pînă la urmă reușirăm de schimbarăm nărodu lui pe nărodu nostru. Chirăia Sucă și să zbătea, că nu să lăsă pînă nu mă păgubi de două perechi de palme.

Cum să spărsăsă dămijana, ce mai fu-n ia, fr'o cinci kile, le detei de le băură unii. Aia așa să-ncinsără, că spărsără un geam și-acu făcurăm toț chiciură la mustăți.

— Mărine, zîce Veta, ia vez d-ăsta, că nu mă lasă-n pace !

— Iu, Doamne ia-mă, care, fă ?

— Ăsta din spatele meu.

— Nu, zîce omu, nu vă supărați ! Țîn și io mîinile sub broboadă la dumneaiei, că-mi înghețară de tot. Dacă vreț, vă dau un pol.

— Mă, frate-miu, mă, zîc, vez c-o-ncurci, auz ? Îți mai dau io un pol și ia-ț mănuși, că altfel te-ncălzesc io de-ț bate coliva-n chiept, auz ?

Mă, frate-miu, cu chiu cu vai, ajunsărăm la București.

Să făcusără cam ceasurile șasă sara. Pînă ajunsăi la nașu Pantelică, să făcu de opt.

— Mă, Mărine, bine că venișî, du-te dupe sîfoane !

Ee... fusăi după sîfoane... dupe țigări... dupe cribrituri... dupe buline de cap... dupe pîine, că uitasără... dupe vin că să bizuisără pe mine.

Pe la unș'ce sara, ce mai, fîrșii, venii acasă.

Îi găsii pe toți la masă.

— Hai, mă, odată zîce nașu, că nu puturăm să ședem dupe tine, și mîncarăm, pe unde umbli ?

— Da'Veta unde ie ? zîc io.

— Fina ? la bucătărie, mai muncește și ia, zîce nașu, că, iete, naște-ta Reta ie ruptă de oboseală.

Ee, lasă, zîc io, că ia vru la București, știi, ia vru !

M-așezai și io la masă. Mă, frate-miu, adormii de fr'o trei ori în sarmale... Și fuma unu lîngă mine, de mă afumasă de tot.

Zîc :

— Mai lasă și matale țigarea aia !

— Nu pot, zîce iel, că de trei zile nu să găsesc „Amiral" și astăzi găsii.

— Ș-acu ce faci, scoț pîrleala ? zîc io, mai lasă, mai răsuflă o țîră !

Lăsă omu țigarea și aprinsă un trabuc.

Nașu zîce :

— Mărine, pune și mie un șpriț !

— Da'unde iești, zîc io, că nu te văd de fum.

Îi pui io vin și bag mîna sub masă să iau sifonu.

Mă, fraților, și-n loc de sifon, apucai mîța de coadă. A dracu mîță, să făcu ghem pe mîna mea.

Mă speriai, ce mai ! Trăsăi mîna de sub masă și aruncai mîța în brață la nașa Reta, care o aruncă lu coana mare, care i-o aruncă lu ăl de ședea lîngă mine, care i-o aruncă lu nevastă-sa, care i-o dete lu tata socru, care mi-o aruncă mie, de o aruncai sub masă unde chirăi odată Sucă, de leșină coana mare, soacra, de !

— Da'ce-are a mîță, mă, nașule, zîc, ie turbată ?

— Ie beată, zîce nașu, că-l prinsăi pe Sucă, cînd îi dete țuică. Da'nu-i nimic, o dată ie anu nou !

Cînd mă uit bine la ăla de lîngă mine, să făcusă verde. Dă-i cu oțet pi la tîmple, dă-i palme, nimic !

Chemarăm salvarea !

Zîce nașu :

— Mă, fine, du-te tu cu iel la urgență, să nu ne stricăm noi petrecerea.

Mă dusăi, ce ierea să fac ?

Zîce doftoru :

— Da'ce are ?

— Nu știu, zîc, bag sama de fumat.

— Aș, zîce iel, ie sufocat, nu vezi ? Cîte sarmale a mîncat ?

— Pă'știu io ? zîc, nu știu !

Dete doftoru un telefon la nașu, și îi spusără că nu mîncasă decît fr'o patruzăci și două.

— Ei, zîce doftoru, dacă reușim să-i scoatem una, două, își revine. Că ie plin, zîce.

Îi făcu iel ce-i făcu și omu zîce :

— Hai-napoi la bairam, că o dată ie anu nôu !

— Lasă, zîc io, că mai ie și la anu, ori vrei să nu-l mai apuci ? Du-te acasă !

Și să dusă.

Io mă-ntorsăi la naşu pe jos, că salvarea nu mai vru să mă ducă și taxi nu găsîi.

Cînd ajunsăi la naşu, dormeau toţ. Numa naşa Reta zîce :

— Mărine, du-te la o farmacie de servici și ia niște bicarbonat. Da'vezi să scrie pe pungă, că altfel naşu Pántelică nu-l ia, că i-e frică să nu pățească ca anu trecut, cînd a loat praf de copt, de ierea să pleznească.

Mă dusăi la farmacie ; loai ce loai, cînd venii acasă, auzîi zdrangăneală-n bucătărie. Mă duc io. Veta mea spăla vase de-a-npicioarele, de ierea gata-gata să cadă-n cazanu cu apă schiartă.

— Ă, Veto, ce faci tu aci ?

— Iote-i dau o mînă de ajutor lu naşa Reta, că ie ruptă, săraca !

— Pă'ia unde ie ?

— Doarme !

— Auz, Veto, fata tatii, lasă-i să doarmă, și tu'ai cu mine, că dacă prindem trinu ăsta de dimineaţă, ajungem pe sară acasă. Dormim pînă mîine și sărbătorim anu nou mîine sară, numa noi doi. Că n-o fi foc, dacă-l sărbătorim pe două, pe două dacă-l sărbătorim, n-o fi foc ! Îl sărbătorim noi doi, ca doi porunghei !

NEA MĂRIN, SUCĂ ȘI CASETA

Auz, mă, frate-miu, făcui io ce făcui și mai detei di-un năcaz. Pă' aia ie! Cînd ie să dea omu de năcaz, nu trebuie să-l cate, că vine sîngur. Da'... poț tu să te și pituli, te cată iel, te găsește, nici-o grijă!

Plecai io la București cu niște treburi, da' cum avusăi multe, paporniță, pachete, că mă rugară o droaie: „du și mie dămijana asta lu nașu", „du oole ăștia de rață lu cuscru", „ia și mie plapuma asta pentru noru-mia", cum zîc, nu mai pridideam și mă pusă dracu să-l iau și pe nepotu-miu, Sucă, cu mine să mă ajute la cărat. Fir-ar al iacă-cui să fie iel, că mai bine-mi tăiam limba-naainte s-apuc să-i zîc:

— Hai, mă, și tu cu mine la București!

Mai bine-mi tăiam limba, auz? Nu-ț mai spui ce păți cu iel în trin, că n-avea 'stîmpăr defel, defel; intra-n vorbă cu toată lumea, nu să potolea di loc. Și ierea un zăpuc și-o-nghesuială, că mergea lumea la odină, știi? Sucă al meu, hîța-n-colo, hîța-n-coace, ba că iel să dă jos să ia apă, ba că să duce să vadă dacă n-au ăia covrigi la bufet — poate au ăia covrigi la bufet! —, dacă au ăia covrigi la bufet?, ba că i să păru lui c-o văzu în alt vagon pe Catarița lu Pătrunjel.

— Mă, fi-ț-ar starea mîi-ta a dracu, zîc, stai, mă, locului... nu vez că n-au oamenii loc nici să-și tragă sufletu?

Nu să potoli Sucă-al meu, pîn-ce nu mă păgubi de două perechi de palme, nou nouțe!

Mă, frate-miu, da' mai bine-l lăsam s-aducă, că pusă oichii p-o cocoană de ședea peste drum de noi, pe banga ailaltă, și zîce:

— Auz, cocoană, nu ț'ă frig cu rochița așa scurtă?

Mă, săraca muiere, să făcu roșie ca sfecla. Ce nădușa ia pîn-aci, da' acu o trecură toate apele. Mie să-mi pleznească obrazu de rușine. Îi detei un cot în coaste lu Sucă și-i zîsăi printe dinț :

— Taci, mă, dracu, că mă faci de rîs !

Da' iel în gura mare :

— Lasă, mă, nea Mărine, dacă răcește, săraca. Mai bine să-i trag io atenția. Mai trage o țîră de poale la vale, să nu-ț înghețe genunchii, auz ?... și-i scăpai așa din greșală, una peste gură, mă făcui că aranjez papornițăle sus, știi !

Da' lîngă geam, sta un moș, cam bîlbîit, săracu. N-are de lucru, 'ce :

— A... au... auzi mă fr... fr... frate-miu, ce ga... ră vine ac... acu... șica ?

Da' Sucă 'ce :

— Mă, taică, di ce vorbești tălică așa tocat, așa tocat, di ce vorbești așa ?, că pănă să vorbești matale iote trecu gara.

— Mă... mă... mă...

— Ce ? 'ce Sucă.

— Mă... mă... măgarule !

— Olele, dupe ce mă cunoscuși ? dupe urechi ?

— Tț, du...dupe ră... răspuns !

Știi, moșu bîlbăit la vorbă, da' la minte iute, la minte, la minte iute, știi ?

Dacă văzui așa, îl lăsai pe Sucă pe-nculoar, să să mai răcorească la cap. Da'n-apucai să-mi trag sufletu, că aud o hărmălaie, chirăială, bătaie-n toată regula, ce mai !

— Hait, zîc io, ăsta-i Sucă !

Ș-așa și ierea. Își înfipsăsă Sucă ghiarăle în gîtu unuia de-o samă cu iel, de-i ieșisără ăluia oichii din cap ca la melc, auz ?

— Ce-ț făcu, mă, ce-ai cu iel ?

— Pă' n-auz ce zîce, nea Mărine, cică noi oltenii plimbăm copiii cu roaba pin beci noaptea, pin pivniță, de, ca să-nvețe să meargă cu metrou, auz ?

Mă, fraților, cu chiu cu vai îl scosăi p-ăla din ghiarăle lu Sucă. Îi spusăi io băiatului :

— Mă, țîcă, nu te mai rîde de olteni, că ie trinu plin și s-ar putea să dai de fr'unu mai țăndăros ș-o-ncurci, auz ? Că s-ar pu-

tea-ntîmpla să te dai jos din trin cu fr'o două, trei stații mai devreme decît trebuie, sau să intri iete-n... odaia aia cu două rotocoale pe ușă, un' să duc oamenii cînd nu-i mai ține, să intri de trei ori, să nu ieși decît de două. Și-ar fi păcat, mă, fata tatii, ar fi păcat, zău !

Ajunsăi în copartiment taman la țanc, abea avusăi vreme să-l iau pe Sucă-n brață și să-l aridic în sus de-l detei cu capu de tăvan. La țanc ajunsăi, auz ? Taman cînd vrea Sucă al meu să se lase cu toată greutatea pe sămnalu de-alarmă.

— Ce-ai, mă, cu ăl sămnal, nărodule, ăsta ce-ț mai făcu ?

— Pă' nu vezi, mă nene, că-i legat cu ață, săracu, cine știe ce om rău îl legă ?

Mai mă păgubi Sucă al meu de două palme !

Ce mai, cu chiu cu vai, ajunserăm la București.

Loai io cîte două paporniță-n fiecare mînă, loai plapoma-n schinare și-i zîc lu Sucă :

— Mă, ia și tu oole și dămijana cu zaibăr, da' ai grijă să nu le spargi și țîn-te dupe mine.

Mă, fraților, mă trecură toate nădușelile. Lume puzderie, papornițăle grele, plapoma-mi venea peste oichi... Cînd să ies din gară simț că mă bate cineva pe umăr. Mă-ntorc io, Sucă.

— Ce ie, mă ?

— Nea Mărine, dă-i cinci lei lu omu ăsta.

— Pă' di ce ?

— D-aia, că iote, mi-adusă dămijana și oole cu cărucioru.

— Pă'bine, mă, di ce te loai io cu mine ?

— Să te-ajut la cărat !

— Și-atunci di ce luași cărucioru ?

— Ca să nu sparg oole și dămijana.

— Pă' di ce să le spargi ?

— Ai, mă, nea Mărine, parcă ce matale nu știi că io sînt cam nărod ?

— Pă' io di ce nu loai cărucior, mă ? zîc.

— Pă' dacă nu te taie capu !

Vrusăi să-i mai trăznesc una peste gură, da' fugi

Scosăi banii să plătesc, da' ăla zîce :

— Zece frangi !

— Pă' di ce ?

— Pă' d-aia, că-l adusăi și pe copilu matale cu căruciorul, că să sui deasupra, să țiie de oauă. Mă, frate-miu, plătii, ce ierea să fac ?

Cînd mă uit, dămijana cu zaibăr lîngă mine, da' Sucă nicăiri. Pusăi plapoma jos, pusăi paporniţăle pe ia, mă suii și io deasupra, do'r, do'r l-oi vedea pe Sucă, pin ăl potop de oamini. Nimic ! Că-mi și zîsă unu :

— Mă, colectivă, mută geamandanele ăștia agricole mai-ncolo că-ncurci circolaţiia !

Auzi, vorbă la iel, „colectivă" !

— Bine, mă colivă, zîc.

— Ce colivă, care colivă ? zîce iel.

— A, matale ! zîc io și cînd mă uitai frumos la iel, l-apucă graba, să topii-n a lume, auz ?

Mă, fraţilor, începui să strig :

— Sucă... ! Sucă... !

— Acilea, neică, vino-ncoa că detei de dracu !

Mă duc io dupe glas și dau de Sucă-al meu, băgat între două zîduri de căși de bani.

— Ce caţ acilea, mă ?

— Iote ăștia, zîce Sucă, sînt pentru pus paporniţăle. Le bagi-năuntru, faci o literă și trei numere pe partea din lăuntru și să-ncuie.

— Cum să-ncuie ? zîc io.

— De tot, 'ce iel.

— Și de descuiat, cum să descuie ?

— Faci numerile pe partea din afară și descui.

— Brava treabă, zîc io, brava treabă !

— Brava, pe dracu, 'ce Sucă, că băgai-năuntru oole de raţă de trebuia să le ducem lu Fănică a lu Majuru.

— Pă' scoate-le !

— Cum să le scot, că nu să mai descuie.

— Pă' fă numirile !

— Pă' nu le mai știu, 'ce Sucă.

— Și-acu ce facem ?

— Pă' dacă ai putea matale să descui o ţîrișică, să văd io numirile de le făcui pe dinăuntru, că p-ormă descui io !

— Pă' io cum să descui, mă, nărodule, dacă numirile sînt-năuntru.

— Ai dreptate și matale, zîce Sucă, ca să descui trebuie să știi numirile, ca să afli numirile trebuie să descui, a dracu treabă!

— 'Ai, zîc io, 'ai să mergem la Fănică a lu Majuru, s-o descurca iel, că i-e di la oraș.

— Pă' dracu știe unde șade, 'ce Sucă, că biletu cu adresa ie-n traistă.

— Și traista unde ie?

— Pă'-năuntru, cu oole.

Mă, fraților, îmi veni să-l omor, nu alta. Da' cînd mă-ntorsăi la iel, să uita la mine cu niște oichi frumoși... apoi... c-are Sucă ăsta niște oichi... limpezi și nevinovați ca de viței. Să uita la mine nu-ș-cum, așa că mă-nmuie de tot, și-n loc să-l trăznesc, îl pupai.

E, fîrșii io treburile la București, venii acas', luai adresa lu Fănică a lu Majuru di la neamurile lui, și-i scrisăi toată tărășenia:

Fane tată,

Așa, peste fr'o zece zîle, du-te și tu pin Gara de Nord, și trage cu ureichia pe lîngă ăle casete. Unde oi auzi măcăială, să știi că sînt oole tele, că iereau de rață și făcură oichi. Scoate săracile rățișoare de-acolo, să le port sănătos, că iele n-au nici-o vină. Că mai bine-l băgam pe Sucă într-o casetă d-aia, îl încuiam și uitam numirile. Aia ie! Uitam numirile și scăpam de iel!

Io sînt sănătos, ceace-ț doresc și ție!

Mărin Juvete, văr din frat cu cusera mîin-ta.

Ps. O trimesăi la poștă cu Sucă, dacă o primești, să știi că ai năroc. Dacă n-o primești, să știi că-l omor.

NEA MĂRIN ȘI TOMOBILU

Mă nepoate, mă, îți spusăi io ce mi să-ntîmplă? Mă, spusăi sau nu spusăi? Nu spusăi, că de cînd nu te văzui, cînd dracu ierea să-ți spui? Las', că și dacă te vedeam, ce, parcă-ț spuneam? Nu-ț spuneam, că nu puteam! Că fusăi la spital! Ce te miri așa? Nu te uita că mă vez zdravăn și sănătos, că dacă mă vedeai cu fr'o două săptămîni deșurupat, nu dai pe mine nici-un praz degerat, auz? Pă' stai să spui!

N-am de lucru într-o vineri și-i zîc lu Veta:

— Mă, Veto, fata tatii, știi ce mă gîndii io?

— Ce te gîndiși? 'ce ia.

— Să mă duc-pi la București, zîc io.

— Pă' di ce? 'ce ia.

— Iote așa, zîc io.

— Pă' di ce „iote-așa", zîce ia.

— D-aia, zîc io.

— E, dacă ie d-aia, du-te, zîce ia, du-te, dacă ie d-aia. Că tot trebuie să treci pi la nașu Pantelică, să-i duci hîrdăiașu cu murături, de am zîs noi că i-l dăm, că poate și-aduce și iel aminte și ne dă mașina de cusut, pe care a zîs că ne-o dă.

Zîs și făcut. Plecai, ajunsăi. Da' cînd ajunsăi aci la București, la nașu Pantelică, îi găsîi pe toț grămadă-n curte. Stau și să uitau la un tomobil

— Bună ziua, zîc io, bine v-am găsît.

Iei nimic. Să uitau la tomobil, vorbeau toț deodată, rîdeau, săreau în sus de bucurie...

— Mă, drăcie, ce să fie?

Cam beuț mi să părură, mai ales nașu, trăznea a sîmbure de prună.

O văd io pe naşa Reta mai într-o parte, mă duc la ia şi zic :

— Săru-mîna, naşe, bine v-am găsît !

— Aă, bine venişi ! Iote, Pantelică, finu Mărin di la Băileşti. Da' ce-ai în hîrdăiaşu ăla ?

— Pă' murături ! Nu ne fu vorba aşa ? Io să vă aduc murături şi voi să-mi daţ maşina de cusut ?

— Pă' ce maşină, că nu mai ie.

— Iu, Doamne ia-mă, pă' di ce ?

— Iote, n-avu de lucru Pantelică, o vîndu şi cu banii de-i loă, jucă la loz în plic şi cîştigă maşina asta „Fiat 850", că chiar acuşica ne pregătim să plecăm pi la Sinaia.

— Pă' ce treabă aveţ voi la Sinaia, ce căţaţ voi la Sinaia ?

— Pă' n-avem nici-o treabă, da' dacă avem maşină ?

Asta aşa ie ! Cînd are omu maşină, nu mai ie nevoie să aibă fr'o treabă, să mai duce şi-aşa să aibă de un-să-ntoarce !

Ei, să suiră iei în maşină, naşu Pantelică cu naşa Reta în faţă, ăl bătîrn cu a bătîrnă, părinţi lu naşa, socrii lu naşu Pantelică, de, în spate...

Zîce naşu :

— Loaţ şi copiii acolo-n spate.

— Mă, Pantelică, pă' nu ie voie decît patru persoane, zîce ăl bătîrn.

— Ia uite, mă, la iel ! ? Pă' ce copiii ie persoane ? Înghesuiţî-i, mă, dracu, acolo... Iote-la iel !

— Da' cu ciuciu Mărin ce facem ? 'ce naşa Reta.

Ciuciu sînt io, ştii ? !

— Pă' să stea şi iel tot în spate, 'ce naşu.

— Pă' cum să stea şi ciuciu Mărin în spate ?

— Iote pe ciuci, zîce naşu Pantelică.

— Aa, că bine zîci, 'ce naşa.

— Auzi, ciuciu Mărin ? Matale stai pe ciuci, da' cînd ţ-oi zîce io şasă, te culci pă burtă, auz ?

— Pă' di ce ?

— D-aia, că-nsamnă că ie fr'un miliţian şi să nu te vadă că nu ie voie.

— Pă' dacă nu ie voie, nu mă sui, zîc io.

— Hai, mă, zîce naşu, ce ieşti copil ? Sui dracu odată acolo că ne grăbim... Iote la iel !

Mă suii. Da' ca să n-am bătaie de cap, mă pusăi di la-nceput pe burtă. De văzut, nu vedeam nimic, da' o auzam pe nașa Reta că-i mergea gura ca melița.

— Așa, Pantelică, bag-o-ntr-a patra, calc-o pe coadă, depășește-l p-ăla, vez d-ăla cu camionu, că vrea să să suie la noi. Iote la aia, să caută-n poșetă-n mijlocu bulevardului, și pe ia poate-o cată moartea pe-acas', și ia cherde vremea p-aci.

— Iote la ăla cu duba, depășește și nu semnalizează, zîce nașu. Ce, bă, iești chior, de nu clipești ?

— Lasă-l, Pantelică, zîce nașa, tu vez de volan, că de drăcuit îl drăcuiesc io ! Mă, vacă neagră, trage pe dreapta !

Mă, fraților, dupe fr'un ceas juma, înțepenisăm de tot.

— Mă, zîc, mai ie mult, mă ?

— Ce să fie ? zîce nașa.

— Pă' București, zîc io.

— Hă, hă, hă, iote, mă, uitarăm de ciuciu Mărin, zîce nașu, scoal, mă, dracu, de-acolo, că să fîrși Bucureștiu de mult ! Tu nu vezi că sîntem la kilometru șasă ?

Cînd zîsă șasă, sării pe burtă, ce ierea să fac ?

Iei leșinară de rîs. Ăl bătîrn zîce :

— Mă, fine, nărod iești, nu sări, mă, pe burtă, decît cînd ie șasă de miliție, nu de kilometri.

— Mă, ce mașînă ie fiatu ăsta, iote avem peste sută la oră și nici nu sîmțăști.

— Iote la ăla cu basculanta, zîce nașa, merge parcă ie cu oichii mortului. Ce, Pantelică, o să-i înghițîm noi motorina ăstuia, ia depășește-l !

— Țîneți-vă bine, zîce nașu, c-o calc pe coadă.

Mă, frate-miu, și cînd o zbici odată, mă pomenii în brață la coana mare.

— Ce te cocoțași pe mine, mă ? Vezi că nu-ți cunoști lungu nasului ? Stai dracu acolo jos, că acu apare miliția !

— Pă' de unde să apară, zîc io, din porumb ?

— Șasă zîce ia !

— Ce ? zîc io.

— Șasă, și nu de kilometri.

Mă, dacă văzui c-o ține p-a iei, sării pe burtă, ce dracu ierea să fac.

— Mă, Pantelică, zîce ăl bătîrn, de unde-l găsîșși, mă, pe finu-tău ăsta, că numa pe bătăturile mele stă, auz, mi le nenoroci, ce mai!

— Lasă, mă, tată, zîce nașu, mai rabdă și tu că acu ajungem. Că iete avem peste 150 la oră, da' ținești-vă bine, că intrăm în curbe.

Mă, fraților și cînd începu s-o cearnă, la început mai rar, da' p-ormă din ce în ce mai des, ierea cînd nașu-n nașa, cînd nașa-n nașu, cînd ăl bătîrn în a bătîrnă... cînd a bătîrnă-n ăl bătîrn... Iei se veseleau tare... Așa, Pantelică, calc-o pe coadă... sperie-l p-ăla cu trabantu...

Io nu vedeam nimic, că mă călca pe cap cînd a bătîrnă, cînd ăl bătîrn, cînd copiii, cînd toț deodată.

Mă, fraților, și cînd ierea veselia mai în toi, ne bufnirăm o dată de ceva tare, de mă pomenii io deasupra, peste iei.

— Pantelicăăă!... ia-o la stînga, zîce nașa.

— Taci, fă, nu fi năroadă, cum o s-o mai iau la stînga, tu nu vezi că sîntem în aier și cu roatele-n sus?

Da' n-apucă să fîrșească vorba, că ne mai bufnirăm o dată.

Mă, nepoate, și d-aci-n colo nu mai știu nimica, mă!

Să făcu o beznă... și mi-erea bine... și mi-erea bine ca atunci cînd ieream copilaș mic...

Mă trezii io, mă mîngîia ceva pe oichi. Deschid io oichii, o crenguță de brad, cum o bătea vîntu, așa mă mîngîia. Cînd mă uit mai bine, ieream p-o creacă, ca rufele la uscat. La fr'o trei-patru metri supt mine, iarbă verde, floricele... frumos! Mă, zîc, ce-o fi cu mine, n-oi fi-n rai!... Da'-ncet, încet mi-ad'săi aminte de nașu... de nașa... Mă, zîc, ce-o fi cu-ăia, mă, unde-o fi ăia, mă?...

Cum mă gîndeam io așa, aud p-unu, zîce:

— Iote, dom'le, mai ie unu-n pom!

— Ce caț acolo, bade, ce caț acolo?

— Ce să cat, zîc io, dude cat! aia cat...

— Hopa, zîce, dude? Pă' ce mă, bradu are dude, are dude bradu?

— Are, zîc io, cum să n-aibă! Dacă are nașu Pantelică carnet de conducere, di ce n-ar avea bradu dude!... iote la iel!

— Oțule... oțule... ia dă-te jos d-acolo !

— Pă' di ce ? zîc io.

— Iote-așa, ne suim frumușel în mașinuță, și mergem o țîrișică pîn' la Sinaia.

— Io-n mașină, nici mort !

— Pă' cît o să stai acolo ?

— Iote, pîn' la iarnă, pîn-o da zăpada și vin io ușurel la vale cu sania, că de zdruncinătură sînt sătul.

— Tovarășu maior, zîce, iote ăsta, nu vrea să să dea jos !

Cînd mă uit, un miliţiian ! Șasă, zîc, și sărîi pe burtă, ce ierea să fac !

Ee, cu chiu cu vai, ne-adună. Da' să vezi minunea minunilor, copiii, nicăieri ! Îi căutarăm, ne sucirăm, nu-i găseam defel, defel. Cum intrasăm noi în a pădure cu peste 130 de kilometri, copilașii, mai ușori, îi aruncă peste un dîmb, într-o plastă de fîn. N-avură nimic copiii, da' acoloșa ierea o tabără de pioneri care să pregătea să plece la Brașov și ăia, la-nghiesuială, îi loară și pe-ai noștri !

Pe noi ne dusă la spital. Io scăpai ușor, că n-avusăi decît o mînă sucită. O mînă sucită, un picior rupt și capu spart în opt locuri. Da' să chinuiră mult pînă-mi scoasără de supt chiele acele ălea de brad. Că ieream verdee... verde de tot și nu puteam să mă duc așa la Veta, că cine știe ce-și închipuia aia !

Cu nașu să chinuiră rău... !

Auziț, mă, fraților, la iel dinț de oltean... ! Mușcasă ăsta din volan cad din covrig, auz ? Nu, că la dinț n-avea nimic, la dinț, da' nu vrea să dea drumu la bucata aia dă volan, defel, defel. Pînă nu-l adormiră, nu putură să i-o scoată, ce mai ! Coaste, n-avu rupte decît fr'o două, că fr'o două la-nceput nu i le găsea de fel. Că-i auzîi io pe doftori p-acolo, cînd zîceau că nașa Reta ar avea una-n plus.

Al bătîrn scăpă al mai ușor. Da' să chinuiră și cu iel. Să chinuiră pînă-i scoasără bujia, știi... ? Pînă-i scoasără bujia d-acolo... d-acolo, de unde intrasă, ce mai ! că nu putea să i-o scoată, că să gîdila, rîdea și să zbătea.

A bătîrnă avu năroc! Ia avu ăl mai mare năroc!

Auz, mă, nepoate, asta a bătîrnă, soacra lui naşu, de, asta toată viaţa iei a fost o fandosîtă! Asta toată viaţa iei a vrut dinţ de aur, auz, ce-i lipsea iei, dînţ de aur, auz? Şi-auz năroc pe ia, c-auzîi io o soră acolo la spital, cînd îi zîcea la alta:

— Auz, tu, ce-i găsiră lu aia bătîrnă-n gură?

— Ce, tu?

— Platina di la motor, tu!

Acu sîntem toţ sănătoşi! numa naşu Pantelică mai ie-n ghips, da' şi iel tot acasă.

Că dupe accident, vorbi naşu cu-n mecanic particular, băiat priceput, ştii? Zîce naşu:

— Mă, nea Filimoane, vez ce dracu mai poţ să faci din a maşină!

Şi a făcut omu ce-a putut! A loat bucăţica de radiator care mai rămăsăsă-ntreagă, a loat ventilatoru, l-a ascuţît bine, bine, motor cum nu mai avea, i-a pus o manivelă şi a făcut o maşină de tocat carnea de toată frumuseţea. Da' nu-i gata, că trebuie s-o vopsească, că mi-a zîs iel să-l întreb pe naşu, dacă să-i dea tot coloarea dinainte.

Cînd auzî naşu, 'ce:

— Mă, fine Mărine, nu mai mă face să mă rîd, că-mi cade ghipsu-n gură.

Că uitai să vă spui că naşu ie-n ghips pînă-n dreptu gurii şi, cînd rîde, i să freacă dinţî-n ghips, ştii?

Că-i zîsăi io:

— Vez, mă, naşule, ce-nsamnă ecesu de viteză? Vez ce păţîrăm?

— Taci, mă, nu fi prost, că cu viteza avusărăm năroc! Că dacă n-aveam viteză şi nu săream în pădure la curba aia, intram în ailaltă, ş-acolo dam dirăct în păretele de stîncă, de ne-amestecam de tot, de şi pe cruce trebuia să ne scrie la un loc.

Io numa cînd mă gîndii, să fi rămas pe lumea ailaltă cu a bătîrnă, cu soacra lu naşu, de, îmi veni să iau cîmpii!

Acu, la iei acasă ie veselie mare! Cum s-așează toți la masă, nașu Pantelică din pat, din odaia ailaltă, face ca mașina, știi?

— Uu... uuu...

Și sar toț pe burtă sub masă. Rîde nașu, mă, rîde, d-a-nceput să i să toace ghipsu-n dreptu gurii.

Acu, mă duc și io acas', da sînt mulțumit! Că mă duc acasă, da' nu mă duc cu mîna goală, că dacă nu mai avură mașina aia de cusut, mi-o deteră mie p-asta de tocat carne. Mă, să vez ce să umflă Veta-n pene, să vez ce să umflă, știi? Pă' cine mai ie ca ia, s-aibă mașină de tocat carne „fiat 850".

NEA MĂRIN ȘI IAL-UL

Auz, mă, frate-miu, ce mi să-ntîmplă !

Mă duc io la Dumitrică a lu Spînu care făcu armata la călărași cu schimbu, cu Stănică a lu Spînzuratu, de fugi din cătănie și-l prinsără cu arcanu.

E... mă duc la Dumitrică care stă la București, la fi-sa, care ie măritată cu unu di la Giubega și face servici la aministrațiia financeară și acu au casă pin Balta Albă.

Au casa lor, nu stau cu chirie. Casă făcută acu-n urmă, că să mutară-n ia acu, de Sfîntu Gheorghe.

Mă, cînd îmi scrisă Dumitrică că stă la fi-sa și că au casa lor, ia, zîc, mă, să mă duc la București, că acu am unde să trag.

Iau io ca omu o dămijană de zaibăr și un curcan, ca să nu mă duc în casă nouă cu mîna goală, știi ?

Mă suii în trin plecai, ajunsăi. Că acu de cînd cu rapidu Traian, nici n-ai timp să te gîndești, că și ajungi la București, și ajungi la București, auz ? !

La București în gară, mă suii într-un tomobil de-ăla cu pătrățele și, cît ai zîce peșce, fusăi în Balta Albă.

Aci cherdui mai mult timp decît di la Craiova la București, știi, pînă mă descurcai cu adresa. Nici tu stradă, nimic... ! Mă frate-miu, numa litere și numere !

Dag B6... Ac 8... Bc 9 bis... Sc 4 Ap 3 Et 13.

Descurcă-te, dacă poț ! Mă trecură toate năplăielile.

Mai ușor găsăști pe cineva la Sfînta Vineri. Aleia 4, plațu 8 și pe cruce scrie numele. N-ai cum să te-ncurci !

Pă' aci îți trebuie mare năroc să găsești pe cineva Dacă știam că ie așa de greu. o puneam pe fina Domnica a lu finu Stan să-mi dea în bobi, să mă descurce ia.

Pînă la urmă nimerii un poștaș.

— Mă, frate-miu, zîc, unde găsesc io adresa asta ?

— Aa, zîce iel, pă' io de unde să știu, că mă-nvîrt cu niște scrisori de trei săptămîni și nu le dau de cap.

De trei săptămîni..., bine că loai curcanu viu, mă gîndii io, că dacă-l tăiam, acu ce mă făceam !

— Da', zîce iel, pe cine cați ?

— Pe Dumitrică a lu Spînu !

— Pă' di ce nu spui așa, zîce poștașu, că dupe nume îi cunosc mai ușor. Iote, în casa aia stă. Aia de zece ietaje. Stă sus la ietaju 8, apartamentul 125.

Mulțumii, plecai.

Aci, la bloc, mă dusăi să mă sui în cotețu ăla de te trage-n sus, da' pe ușă scria... revizie... Mă, ce mă fac io opt ietaje cu dămijana și cu curcanu, care nu mai avea-stîmpăr..., o scri numai așa de oichii lumii.. Ia să apăs io pe boton... Și-apăsăi !

Întîi s-auzî așa, ca niște pocnituri, de să zgudui toată casa, și urla unu de sus, cît îl țineau bojogii !

— Nu mai apăsați pe boton, criminalilor, că să rupe cablu !

Mă gîndii... să știi că nu scrie revizie de oichii lumii ! Ia s-o iau io pe scări, că n-o fi foc.

După ce mă trecură fr'o trei ape, ajunsăi la Dumitrache.

Sunai și-l auzîi chiar pe iel dinăuntru, zîce :

— Cine ie ?

— Mărin, zîc io, di la Băilești, descuie !

— Aș descuia io, zîce iel, da'ce, parcă pot ?

— Pă' di ce ?

— Di ce, di ce... d-aia, că iote căzu o bucată de tavan, și să făcu o gaură și pe ia căzu mașina de spălat rufe a ăluia de stă deasupra și să-nțepeni-n ușă. Fă rost de-o rangă și scoate ușa din țițîni, că altcum nu să poate.

Noroc că avusăi la mine bastonu de cireș pe care îl am di la ăl bătîrn și de care nu mă despart la drum.

Băgai bastonu sub ușă, mă opintii de două ori și scosăi ușa din țițîni.

— Mă, frate-miu, zîce Dumitrică, bine că picași tu di la Băilești că, dacă ierea să stau dupe ăștia di la I A L, mueam aci zîdit de viu ca nevasta lu Meșteru Manole.

Din una-n alta, zîc :

— Ai, mă, să stăm undeva jos, să cinstim un pa'ar de vin !

— Să stăm, să stăm, zîce iel, da' unde ? Că-n odaia din mijloc nu să poate, că ie apă di la ploaia de ieri. În ailaltă nu să poate că doarme fi-mia, săraca, că ie ruptă de obosală. Toată noaptea a cărat cu lighianu la apă. S-ar putea la bucătărie, da' nu ie lumină și nu putem să bem tutun.

— Pă' di ce ?

— A pus gază, știi, să nu mai ai grija lemnelor. Da' cam sîsîie țava, știi, și pîn' n-o veni frun specealist, să vadă ce ie cu ia, nu poț s-aprinz cribitu, că ie de rău.

— Mă, zîc io, pă' dacă ai gază și nu putem să fumăm, la tine ie izact ca pe front, mă !

— Mai rău, zîce, că pe front te mai muț, ba-ncolo, ba-ncoa. Aci trebuie să stau, că n-am încotro. Pînă vin specealiștii.

— Și iei vin ?

— Nu, zîce iel.

— Pă' di ce nu repari tu ?

— Pă' n-am voie, m-amendează !

— Auz, da' gineri-tu unde ie, că nu-l văzui ?

— Cine l-a mai văzut de-o săptămînă ? Stă pi la coz, ca să obțînă aprobare, să ne dea voie să nu mai aștepțăm specealiștii, să reparăm noi.

— Și noi unde bem un pa'ar de vin ?

— A, zîce iel, ai în baie, că acolo să poate ! Acolo nu ie nimic. Nici apa nu curge, că trebuie să mă duc s-aduc un specealist, să-i dea drumu.

— Nu mai ie nevoie, strigă fi-sa de dincolo, că, iete, plezni o țavă ș-acu țîșnește direct din părete. Da' tot trebuie să vie unu să spargă și țava de apă rece, că altfel ne opărim aci !

— Mă, Dumitrache, zîc, da' di ce bate vîntu așa ?

— Aa, zîce iel, e corent acu, că nu mai ie ușă și face corent cu geamu.

— Închide-l, zîc io.

— Pă' ie-nchis.

— Pă' atunci ?

— Nu să știe, ie mai mic sau ie mai mare și de-aia.

— Cum vine asta ?

— De desupra fereștii a rămas un loc gol cam de un lat de palmă, fără zîd, știi ?... Și-au venit specialiștii în fr'o două rînduri. Cică fereastra e de vină. Unii au zîs că ie prea mare și n-a mai încăput un rînd de cărămidă. Alții zîc că ie prea mică !

— Ș-acu, ce fac ?

— Ce să facă, trebuie să se întrunească o comisîe să vadă care are dreptate,ăi de zîc că ie preă mare, ori ăi de zîc că ie prea mică fereastra, că io n-am ce-i face, nu pot s-o-ntind, că dor nu ie de cauciuc, că dacă ierea de cauciuc, o-ntindeam și gata !

— Ș-acu ce faceț, aveți fr'o nădejde ?

— Mă, frate, o nădejde avem, avem o nădejde, că am prins noi un specealist, adică vorba vine că l-am prins noi, că s-a prins singur.

A venit acu fr'o zece zîle și s-a suit în lift să vie în casă și acolo a rămas. E și acu acolo. Îi dăm de mîncare cu sfoara, știi ! Iel, săracu nu mai îndrăznește să facă o mișcare, de cînd a văzut că liftu are 15 botoane și blocu n-are decît 10 ietaje, și l-a apucat groaza. Stă blînd ca un mielușel. Noi îi dăm de mîncare, da' s-a cam îngrășat, i-am mai tăiat din porție și acu face scandal. Da'alminteri ie băiat bun. De fr'o trei zîle, a-nceput să cînte, cred că să simte bine, știi ! E, la iel ne ie nădejdia. Cînd or băga ăia ai lui de samă că le lipsește specealistu, o să vie dupe iel.

Ee, și cînd or intra-n bloc, zdrang, închidem ușa de jos și aia cînd s-o-nchide, n-o mai descuie nici dracu, că are broasca stricată din fabrică.

Îi prindem aci, și-i punem pe lucru.

— Mă, zîc io, bine gîndit... ! Mă, Dumitrică, io ies o țîră afară să fumez o țigară.

Ieșii și dus fusăi ! La gară, în trin și acasă.

Pă' cum ierea să mai stau ? Veneau cumva specialiștii... zdrang ușa de jos, știi, și rămîneam acolo.

Pă' ce io am vreme de cherdut ? Că acu vine primăvara și-ncepem aratu, sămănatu, prășitu, că aci io sînt specealistu. Fiecare cu ale lui, știi !

Săracu Dumitrică, mi să rupe inima de iel, da' și de ăla din lift, că prea cînta anapoda, cînd plecai, știi ? !

„Nu mă mai despart de tine,

Niciodată, ori ce-ar fi..."

SUCĂ LA FACULTATE

Mă, frate-miu, cînd ți-oi spune ce mi să-ntîmplă, n-ai să crezi.

Să vezi și să nu crezi ! Stai o țîră să-ți spui !

Vine la mine, acu fr'o săptămînă, frate-miu, Stănel, care o ține pe-a lu cuscru Neacă. Pe Florica, de !... Așa, și zîce :

— Mă, tată, iote colea 500 de lei, du-te pînă la București.

— Pă' di ce, mă ?

— D-aia, zîce iel, că mie nu-mi miroasă a bine.

— Îu, doamne, ia-mă, ce vorbă-i asta ?

— Nu-i a bună cu Sucă.

Că uitai să vă spui, Sucă ie băiatu ăl mijlociu a lu frate-miu Stănel, cum s-ar zîce, nepotu-miu. Da' ce să zîci, că chiar așa și ie.

— Pă' ce ie cu iel ?

— Ce să fie, zîce fi-miu, plecă la București să dea izamen, la construcții, și nu mai veni.

— Pă' n-o fi fîrșit băiatu ?

— Pă' cum să nu fîrșească, că scrisă și la gazetă că să fîrșiră izamenele. D-aia, ia colea 500 de lei și du-te la București, vezi ce ie cu iel, că m-aș duce io, da' n-am vreme, că am niște treburi care nu să mai poate să sufere amînare.

Mă pusăi ieu în trin și plecai la București.

În trin, din vorbă-n vorbă aflai că așa ie, că s-au fîrșit izamenele și că ăi de n-apucară să intre, mai dau un izamen la toamnă.

Ajunsăi la București și trăsăi la fata lu Marincea, care ie măritată cu unu di la Galicea-Mare și face sîrvici la poștă.

Mă duc io la iei.

— Bună zîua

— Bună zîua.

— Unde ie Sucă ? zîc.

— Pă', zîce femeia, ie plecat la facultate.
— Pă', ce face acolo, că izamenele să fîrșiră ?
— Să fîrșiră, zîce ia, da' să fîrșiră prost !
— Cum vine asta ?
— Iote așa, că Sucă nu intră !
— Pă' și atunci, ce mai cată acolo ?
— Dracu știe, că pleacă dimineața și vine noaptea.

Ia să mă duc io la facultate, mă. Ia să mă duc io ! Și cu toate că nu mai fusăsăm, nimerii. Îhî, cum ajunsăi io și intrai la facultate. Pă' Sucă al meu, di ce n-o fi intrat ?

La facultate nici țîpenie de om, lumea în conced, știi ? !

Mă, unde să-l cat, că Bucureștiu ie mare de nu să mai poate și s-a schimbat, auz, de cînd nu mai fusăi io, de nu-l mai cunoști. Frumos, ce mai !

O loai și io așa pe străzi. La un colț de uliță, văd doi băieți de sama lu Sucă. Mă duc la iei și zîc :

— Mă, mînca-v-aș oichii, nu-l cunoașteți cumva pe Sucă, băiatu lui frate-miu, Stănel ?

Da' unu din iei, zîce :

— Sanchi, face mișto de noi agricultura.

Mă gîndii io... mă, cum de nimerii io peste strini, că strini iereau, că nu-nțălegeam vorbele lor și aveau și păru lung așa, bag samă veniți de departe.

— Vă rog iertați-mă, zîc, da' nu-nțăleg limba dumneavoastră.

Să uitau și iei la mine și mestecau din fălci, parcă rumegau. Bag samă aveau ceva în gură... Sau poate așa s-o saluta pi la iei. Rumegai și io din fălci în loc de bună zîua și plecai.

Mai-ncolo văzui altu, dupe păr tot strin, da' vorbea românește și ierea tot de-o samă cu Sucă.

Zîce lu altu :

— Mă duc la grădiniță, că acolo sînt toț băieți !

Mă, zîc, ce-o căta ăsta la grădiniță, om bătîrn !

Mă loai dupe iel. Și să vezi minune ! Cine ierea la grădiniță cu băieți ? Mă, să vezi și să nu crezi... Sucă !!! Sucă, mă, a lu frate-miu, Stănel.

Iel, cînd mă văzu,-ngălbeni ca băutura de-o avea-n pa'ar.

Mă așez și io la masă, că aci la „grădiniță" ie cîrciumă, nu ie facultate, da, nu ie facultate !

Zic :

— Sucă, scoate mîna de sub masă.

— Pă' di ce ? zîce iel.

— Să nu-ți arzi pantalonii cu țigarea.

Îngălbeni de tot.

— Hai, zîc ! Și plecarăm.

Ajunsărăm la gazdă și zîc :

— Lasă-ne puțin singuri că vreau să-i arăt lu Sucă metoda „0" și pe urmă pe a „3"-a, că pe-a doua o sărim.

Femeia nu-nțăleasă, da' nici Sucă.

Încui io ușa și zîc :

— Ce ie cu tine, Sucă ?

Iel tace.

— Di ce ne fierbi pe toți, mă, di ce nu scrii nimic ?

Iel tace.

— Dacă nu loași izamenu, di ce nu venișI acasă să-nveți, să dai iar în toamnă, să intri, să te faci om în rîndu lumii.

Iel tace.

— Mă, zîc, poate n-auzi ce te-ntreb ? Ți-a crescut păru peste urechi și n-ai auzît ? Ia stai tu cu tata să-ț aplic io metoda „0", și-l apucai frumușel de chică și cu foarfecele hîrșt, hîrșt, îi descopăr urechile.

— Acu auzi, Sucă ?

— Îhî, zîce iel.

— Așa, băiatu tatii, acu ț-aplic și metoda „3"-a, și harșt, harșt, trei perechi de palme.

— De ce dai, taică ?

— De „Grădiniță", zîc io, sanchi, faci mișto de agricultură, măgarule ! Acasă ! La trin, și acasă !

Acu stă sub nuc în grădină și învață. Învață, săracu, că dacă cunoscu metoda „3"-a, știe că n-are scăpare. Nu intră la izamen, îi spui io lu frate-miu :

— Lasă că-l iau cu mine la plug, la arăturile de toamnă, dacă nu ț-o place ce „grădiniță" fac io cu iel, să nu-mi zîci mie „taică", aia ie.

Auz vorbă la iei „sanchi", „face mișto de noi agricultura",... mă ce limbă o fi... că românește nu ie... !

NEA MĂRIN ȘI ZÎUA FOMEII

Mă, nepoate, mă, mă gîndii io ce mă gîndii și zîc :

— Ia, mă, să-i iau io muierii ceva de zîua iei, știi, de 8 Martie, de zîua fomeii ! Mă, zîc, să-i iau ceva ce nu mai avu ia, ceva frumos, să vadă și ia ce bărbat cumsăcade are, că și Veta, săraca, mînca-i-aș gura iei, stătu lîngă mine și la bine și la rău.

Zîs și făcut ! Mă pusăi în trin și plecai la oraș.

Mă, frate-miu, întotdeauna ie mai ușor de gîndit decît de făcut !

Pă', plecai io la oraș hotărît să-i iau ceva frumos, da' cînd intrai în magazîn, greu de hotărît, auz ?... greu să mă hotărăsc.

Mă, nepoate, mă, numai minunății, auz ? Iereau niște cercei, așa făcuț din firișoare de argint, feligramaț, așa, că-mi spusă mie fata de vindea, că așa le zîce. Mă, niște cercei frumoși, de zîceai că sînt făcuț cu sufletu, nu cu mîinile. Mare minune, niște firișoare ca firu de păianjen și iereau și inele și brățări la fel. Mai avea și niște mărgele de pus la gît, cu pietre de-ălea nestemate, de le zice Straus, adică nu, că ăsta ie cu mozîca, strasuri, așa, că-mi zîsă tot fata aia.

Mă, îi luai lui Veta, să-i bucur sufletu !

Lasă, că văzui într-un magazîn ceva, de-mi bucură și mie sufletu. Un frigider, da' nu-i frigider, îi zîce „Frigero". Mă, nepoate, cînd îl deschisă vînzătoru, năvăli pe ușe un val de frig, de mă apucă străfigatu.

— La mulți ani ! zîce vînzătoru.

— Închide-i ușa, zîc io, că mă ia cu frig.

Mă, unu d-ăsta o să-mi iau, să bag în iel la vară o lubeniță și, cînd oi veni încins di la muncă, să mănînc, să-mi înghețe dinți !

Da' nu numa că ie bun, auz ! da' ie și frumos, îți luminează casa, ce mai !

Văzui și o măturâ d-aia ilectrică de uf... uf... trage, știi ? aspirator, așa ! Mi-a zîs mie naşa Reta :

— Mărine, i-ai lu Veta un „Ideal", să n-o mai doară șalele de măturâ ! Cu ăsta te plimbi așa pin casă și gata curățenia. Da' ai grije că are putere mare, să știi, să stai cu oichii pe iel, că altfel îți ia toate elea du pin casă.

Că aveau la noi unii a lu Zăpăcitu unu și i-a prins paznicu colectivei că noaptea, peste gard, băgau țava pintr-o spărturâ în magazîia colectivei, și trăgeau di-acolo boabe pentru orătănii, știi ?

Da' îmi zîsă naşu Pantelică una și mai și ! Stai să vez !

Are iel un preten, băiat bun, însurat, da' cam calcă pe de lături, știi ? Și cum a plecat nevastă-sa pe teren fr'o zece zîle, omu, ca băieții, știi, să pusă pe bairamuri.

Cînd să vie nevastă-sa, să apucă și făcu curățenie ca de sărbători, ce mai, să nu rămîie frun ac de păr strin pin casă !

Veni nevastă-sa, fată deșteaptă, cînd văzu casa lună, îi bătu la oichi și să dusă ață la aspirator și găsî acolo niște fire de păr de altă culoare.

Mă, frate-miu, și pusă aspiratoru pe iel de-l curâță de tot, de tot.

S-a făcut băiat de treabă, îmi spusă naşu, că nici la meci nu să mai duce, stă acasă și curâță cartofi.

Așa că-i loai lui Veta și-un Ideal, că io n-am di ce să mă feresc.

Îi loai de toate, să-i fac și iei de zîua iei o bucurie.

Că am mai vrut io s-o bucur acu cîț'va ani. Cădea 8 Martie într-o duminecă. Sîmbătă sara n-am de lucru și zîc :

— Auz, Veto, fata tatii, știi ce mă gîndii io ?

— Ce te gîndișI ? zîce Veta.

— Iote mîine, tot ie zîua ta, așa că intru io de sîrvici în locu tău și fac pin casă toate ielea de le faci tu. Tu stai și te odinești !

— Lasă Mărine, că le-ncurci, zîce Veta, ce te pricepi tu la treburi muierești !

— Iote, mă, la ia, zîc, mare brînză, și pi-urmă ce treabă mare ai tu mîine, că ie duminecă. Zî tu mie ce ie de făcut și lasă-l pe mandea, dacă nu ț-o plăcea, să nu-mi zîci mie Mărin !

— Bine, zîce Veta, iote, te scoli și tu de dimineață, dai de mîncare la orătănii, la găini, la gîște... Scoli copiii, îl îmbraci pe Mărinel ăl mic, le dai de mîncare și pe urmă te pui pe gătit, și coci o țîră de pîine, că a de ieri să fîrși. Da' vezi ce faci de mîncare, să ajungă și sara. Încolo nu prea mai sînt multe de făcut: mături bătătura, baț preșurile din odaia bună, ștergi geamlîcu di la prispă și, dacă te pricepi, mai ie o țîră de-mpletit la ilicu lu Mărinel. Sara pui masa, îl scalz pe Mărinel, culci copiii și speli vasăle.

— Și tu ce faci ? zîc io.

— Iote o să fac și io ce faci tu duminica. Mă duc pi la comparativă, beau o țuică cu unu cu altu, viu acasă, mănînc și mă culc. Da', cum io nu beau țuică, o să stau p-acasă, să te-ajut să te descurci.

— Ba să-ț vez de treaba ta, că mă descurc io și sîngur.

Mă, frate-miu, mă apucasă așa un ambiț, știi, mă apucasă un ambiț...

Mă sculai io cu noaptea-n cap, că mă cam perpelii, nu prea dormii, știi ? și m-apucai de treabă.

Mă, nepoate, cu orătăniile mă descurcai cum mă descurcai, cînd să scol copiii, fu mai greu. Dacă văzui și văzui, cînd zbierai odată „deșteptarea", săriră toț-n tavan. Ăl mic să sperie rău de tot, începu să chirăie de lătrau cîinii pe vale, auz ?

Veta zîce :

— Ce dracu, mă, Mărine, pă' așa să scoală copiii ?

— Da' cum ? zîc io.

— Ia-i și tu cu ușurelu, îi mîngîi, îi pupi, să-i scoț ușurel din somn, din vise...

— Ce să-i pup, fă, nu vezi că ăla micu ie ud fleașcă, făcu az-noapte pe iel.

— Pă' schimbă-l ! zîce Veta.

— L-aș schimba io, zîc, da' cine mi-l ia ? Nu vezi că parcă ie ciutură spartă.

— Schimbă-l de scutece, Mărine, nu de tot, zîce Veta rîzînd.

— Nu pot, zîc, că mă spălai pe mîini să frămînt pîinea, știi ?... să frămînt pîinea !

M-apucai io de pîine, pusăi făină, pusăi apă, frămîntai ce frămîntai, da' cam făcea colarești, făcea niște plotoage de făină mari

cît nucile, auz ? Mă muncii io de le spărsăi și, cînd să zîc că sînt gata, nu știu cum dracu făcui și-mi căzu țigara din gură în aluatu din căpistere. Mă, frate-miu, o căutai de mă trecură toate năduşelile, dacă văzui că n-o găsăsc zîc :

— Mă, cine o mînca-o, nărocu lui.

Da' nu mai putui să scoț mîinile din aluat. Detei să plec, căpisterea dupe mine. Abea mă dezlipi Veta, că-mi zîsă ia :

— Mă, cînd frămînț pîine, presară-ț făină pe mîini, c-altfel te lipești.

Mă gîndii io... mă, ce să gătesc, mă, ce să gătesc ? Ia să tai io o găină, că m-oi pricepe io ce să fac din ia. Ieșii în bătătură, aruncai cîteva boabe și văd o găină așa mai grasă, una porumbacă, înfoiată așa și cam încrezută, cam îngîmfată, sămîna cu soacră-mea, știi ? Să uita la mine așa, cam de sus. E, zîc, ce fac io cu tine acuș, să vezi ce fac io cu tine ! Și, cînd îmi veni bine, i-aruncai ilicu-n cap, o prinsăi, o opării ș-o jupuii, că cum fu apa schiartă, ce mai, o jupuii cu chiele cu tot.

Da' de mîncat n-avusărăm parte s-o mîncăm, frate-miu. Că cînd veni Veta și văzu ale pene porumbace, zîce :

— Aba Mărine, ce găină tăiași tu ?

— Una porumbacă, zîc.

— Porumbacă, porumbacă, da' pe care ?

— Pă' io de unde să știu, ce le cunosc dupe nume ?

— Unde îi-e capu ? zîce Veta.

— Iote colo !

Mă, frate-miu, începu Veta să să vaiete, s-o jelească de parcă i-o tăiasăm pe mă-sa, auz ?

— Mărineee... Mărine, tăiași cloța care mai avea fr'o săptămînă și scotea pui. Acușica cine-mi mai clocește ouăle, Mărineee ? Mărinee, cine le mai clocește ?

— Iote, o chemăm pe-a bătîrnă, pe mumă-ta, că tot n-are ia treabă și cam samănă iele-ntre iele.

Mă, să făcu Veta foc... Între timp să arsă pîinea-n țăst ! Așa că la prînz mîncarăm niște mămăligă rece c-o țirișică de lapte afumat.

Nici peste zî nu prea avusăi spor. Ba un soi de spor tot avusăi, că spărsăi fr'o două oichiuri la geamlîcu di la prispă.

Sara, nici mămăligă nu mai fu, așa că mîncarăm ceapă cu brînză. Mîncam și plîngeam, știi ?

Pe-l mic, îl scăpai în scăldătoare, băgai mîna dupe iel să-l scoț, mă mușcă de mînă, auz ? Pui de juvete, îi plăcu-n apă, să bălăcea de mă făcu leoarcă, mă stropi tot, ce mai !

Dupe ce culcai copiii, cum stam io-n pat în capu oaselor, ascultam greierii și beam o țîgare, zîce Veta :

— Hai, Mărine, lasă, nu fi supărat, io îți mulțumesc pentru gîndu al bun. N-are nimic dacă le-ncurcași, de un-să te pricepi tu la treburi muierești ?

Mă, nepoate, mă, cînd o auzîi așa, mi să muie inima. Mă, mînca-i-aș sufletu iei, că bun suflet are Veta asta, bună nevastă ie, cum știe ia cu o vorbă să-ț ia supărarea, c-o vorbă.

— Hai, zîce, acu culcă-te, că-i aproape nghiezu nopții.

— Tț, zîc io, nu mă culc.

— Pă, ce-aștepț ? zîce ia.

— Iote, zîc, mai așteptăm o țîră să treacă ziua ta, te scoli tu, fata tatii, să faci ceva de mîncare, că-mi ghioăie mațăle cum ghioăie tranzistoru lu popa Vîrlan, de cînd l-a reparat Sucă. Că de cînd l-a reparat juratu de Sucă, cîrîie-ntr-una, numa odată în doi ani a dat ora ezactă și de-atunci, muri de tot.

Dacă a văzut popa așa, l-a bătut în cuie la poartă, și l-a făcut cutie poștală, de-acuma nu-i mai zîce lumea popa Vîrlan, îi zîce popa Soni.

SUCĂ LA ARMATĂ

Mă, frate-miu, dintre toate lucrurile dupe lumea asta, cel mai mult și mai mult, mie îmi plăcu armata, auz ?

Pă' armata ie cea mai sîrîioasă treabă. La armată fiecare lucrușor ie la locu lui, lustruit... numărat... matricolat... gradu ie grad... ordenu ie orden... tot ie rînduit... arînjat !

Neam de neamu nostru să-ntoarsă din cătănie gradat. După vremea călărașilor cu schimbu, toată partea bărbătească din neamu nostru să-ntoarsă acasă cu gradu de sărgent.

Numa unu, Costică a lu Dumitrică a lu Colan, ne făcu de rîs. Cînd să-ntoarsă iel acas', ta-su, Dumitrică, de, care avea fr'o nouă'j'd-ani și sta la umbră supt un nuc, că îmbătîrnisă și nu mai vedea bine, zîce :

— Veni Costică, mă ?

— Veni, taică ! zîce noru-sa.

— Ce grad are, fă ?

— Suptlocotinent !

— Vai de capu lui, zîce al bătîrn, ne făcu de rîs ! Nu fu iel în stare să să-ntoarcă măcar căprar, dacă nu sărgent !

D-aia cînd veni vremea de-l loă pe Sucă de răcut, o cam băgarăm pe mînecă.

Mă, zîc, să știi că ăsta ne face de rușine ! Pînă acușica, scăparăm cu obrazu curat, da' acu, bag samă, o sfeclim. Ne terfelește Sucă obrazu, ce mai.

Ee, îl corporă pe Sucă tomai pi la Oradea-Mare. Departe al dracu de casă, și iel nu prea scria !

Că pă urmă aflarăm noi di ce ! Pă' cum să scrie, că di la carceră n-ai voie, știi, di la carceră nu ie voie, și Sucă al nostru mai mult p-acolo își făcu veacu !

Mumă-sa, săraca, să da de ceasu morții... !

— Ce-o face Sucă-al meu, ce-o fi de capu lui, cît i-o fi de greu... cum s-o descurca ?

— Mai lasă-l, fă, zîc, ce tot îl jelești ? Cum să descurcă ăilalț, s-o descurca și iel !

— Mărineee... Mărine, nu să descurcă, că io îl cunosc, că îi sînt mumă bună ! Nu că ie al meu, da-ț spui io ţîie : copilaș mai nărod ca Sucă, nu să ezistă !

Mă, fraților, și cred că are dreptate mă-sa, îl cunoaște ia bine ! Pă' dacă nu l-o cunoaște ia, care să chinui cu iel de cînd ieși din ghioace, atunci cine ?

Pă' stai să-ț spui !

Nici nu-ncepusă Sucă al meu bine armata și-ncepu cu ale nefăcute !

Pă' în primele zîle de armată îi scoasă la cîmp.

Zîce gradatu :

— La dreaptaaa !

Toț să-ntorc la dreapta, numa Sucă la stînga.

— Mă, zîce căpraru, tu iești surd ?

— Nu ! zîce Sucă.

— Pă' atunci di ce te-ntorci la stînga cînd io zîc la dreapta ?

— D-aia, că pentru mine, stînga ie dreapta.

— Cum vine asta ?

— Pă' io sînt stîngaci ! Da' n-ai grije, cînd oț zîce stînga io o să mă-ntorc la dreapta și o să fim chit !

— Mă, soldat, fii atent la mine-aci ! Tu izecută ordenu, că alminteri te chituiesc io, de nu te vez !

— Pă' ce sînt io, geam ?

— Drept, marș în front !

— Iote ce ie, zîce Sucă, mie să nu-mi zîci marș ! Ce sînt io, cîine ?

— Ascultă, ostaș, vrei arest ?

— Pă, n-aș prea vrea !

— Atunci învață a mai de căpătîi rînduială din armată, „ordenu ie orden, să izecută, nu să discută" !

— Aha !

— Nu „aha" ostaș, nu „aha" ! Răspunde frumos : „Am înțăles, să trăiț !"

— Pă' di ce să-ț zîc să trăiești ? că matale nu-mi zîsăși mie !
— Iar discuți ?
— Pă' nu discut, întreb !
— Pă' asta tot discuțiie ie !
— Asta n-o mai știam !
— Atunci, află și taci !
— Atunci aflu și tac.
— Zî „să trăiț" !
— Pă' nu zîsăși să tac ?
— Mă, iești nărod ?
— Da, să trăiț !
— Bravo, mă, așa !
Și iote așa, mă, fraților, numa d-eștia făcu Sucă-al meu !
Auz, odată iereau pe cîmp la instrucțiie și zîce suptlocotinentu :
— Aviațiie inamică ! ! !
Toț să culcară pe burtă, pin șanțuri... pe supt tufișuri... ce mai, pe unde apucară. Numa Sucă sta-n picioare-n mijlocu cîmpului.
— Ostaș, tu nu te-adăpostești ?
— Pă' sînt adăpostit, zîce Sucă, sînt supt pom !
— Mă, unde vez tu pom, mă ?
— Pă' unde văzuși matale avioane inamice ?
Mă, fraților, să-nebunească omu, auz ! Să-nebunească, nu alta !
Altă dată, făcu una și mai nefăcută...
Iereau iei tot la instrucțiie și le dete orden :
— Culcat ! Scoateț lopata și faceți-vă adăpost !
Făcură toț gropi și să băgară-n iele.
— Acu, zîce suptlocotinentu, încărcaț armele !
— Să trăiț, tovarășe suptlocotinent, io nu găsăsc pușca ! zîce Sucă.
— Ce vorbă ie asta ? Pă' nu venișî cu pușca di la cazarmă ?
— Ba da, să trăiț !
— Și-atuncea unde ie ?
— Nu știu... fu aci și nu mai ie !
Mă, fraților, o cătă fr'o două ceasuri tot plutonu, pușca nicăiri.
— Soldat, o-ncurcaș, zîce ofițăru. Curtea marțiială te mănîncă !
— Pă' di ce ? zîce Sucă.
— Pentru că chierdușî pușca !

— Io ? Cum o cherdui, o avusăi cu mine-ac' !

— Și unde ie ?

— Nu știu, însamnă că mi-o fură careva.

— Cine mă ? Nu vez că nu sîntem decît noi pe tot cîmpu ăsta ?

— Io văd... da' nu văd pușca !

— Pă' atunci ăl de ț-o loă, ce făcu cu ia, o mîncă ?

Mă, fraților, într-un tîrziu, găsîră pușca. Unde crez că ierea ? Cum făcusă groapa Sucă al meu, coperisă pușca cu pămînt.

Mă, să supără ofițaru, că zîsă că dinadins făcu Sucă, ca să-și bată joc de iel. Ce mai, îl băgă la arest.

Ee, da' nu ieși bine de-acolo și făcu alta.

S-apucă cu alt jurat de pretin al lui, cu care plecasă la armată-mpreună, cu Saichę a lu Zăpăcitu, și-ntr-o noapte întoarsără ușor patu în care dormea comandantu de grupă. Îl întoarsără cu capu la picioare, știi ?

Da' omu, săracu, avea patu lipit de părete și ierea-nvățat să să dea jos din pat pe partea dreaptă.

Sucă și Saiche întoarsără patu, cum vă spusăi, și pi la mghiezu nopții strigă Sucă o dată, cît îl ținură bojogii :

— Alarmăăă... ! Deștepta...rea !

Comandantu de grupă, săracu, sări din pat la datorie, da' sări drept în zîd, că iel ierea învățat pe dreapta, cum vă spusăi.

Dete omu cu capu în zîd, de-i trebuiră fr'o trei sferturi de ceas, pe urmă, ca să se dezmeticească, că nu mai știa pe ce lume ie. Fugea pin dormitor și urla :

— Alarmăăă... ! Alarmăăă... !

După ce să dezmetici, îl află pe Sucă, îl scoasă la raport și-l băgă iar la arest pe fr'o zece zile !

Noi acas', în timpu ăsta, ne miram di ce nu scrie băiatu ? ! Di ce n-o scri, mititelu de iel ? Știi !

Da' scrisă o dată, scrisă băiatu... scrisă !

Dragele mele,

Aflat despre mine că sînt sănătos, ceia ce vă doresc și vouă, că la cătănie ie bine și frumos, că sînt în acelaș pluton cu Sucă și dorm cu patu alături, cu care mă-nțăleg foarte bine. Sucă ie tot nărod cum îl știț, da' ie sănătos și nu-i pasă, ca de alminteri nici mie. Io cred că o să izbîndesc să mă întorc gradat, Sucă nu cred, că prea le face boacăne.

Cînd s-o limpezî vinu să-m trimeteț și mie fr'o trei chile și să-i spuneț lu nea Mărin să-i trimeată și lu Sucă, că poate i-l dă majurului și scapă și iel, săracu, să mai doarmă-n pat, că de cînd a venit, ie aproape nedesfăcut, că iel s-a mutat la arest. Aia ie !

Sănătate !

Al vostru Sucă.

Mă fraților, dacă n-aș fi cunoscut scrisu, că ie a lu Sucă, n-aș fi știut ce ie cu a scrisoare. Las' că și așa nu ieream mai lămurit !

Pe urmă aflarăm noi, că Saiche a lu Zăpăcitu, scrisășă acas', și Sucă louasă și iel scrisoarea ca să aibă model, știi ? Da' nărodu, să louasă cuvînt cu cuvînt dupe scrisoarea lu Saiche.

Altă dată, într-o noapte, cînd fu de planton, s-apucă și udă toate obielele cu apă, că, știi, cizmele iereau rînduite pe-nculoar cu obielele pe ele.

S-apucă Sucă, le udă și deschisă geamurile. Cum ierea iarnă, înghețară obielele zloi, nu alta !

Să-ntîmplă că-n noaptea aia vru colonelu să scoată regimentu la aplicație.

S-adună tot regimentu, numa plutonu lu Sucă, nu.

Pîn' la urmă, să află pricina.

Cînd află colonelu că soldații nu să pot încălța, că sînt obielele înghețate, că le-a udat plantonu, vru să-l cunoască personal.

Cînd îl văzu pe Sucă, să uită întîi frun ceas la iel, fără să zîcă o vorbă, că pe dinafară Sucă pare-ntreg, știi ?

Pe urmă-ș luă inima-n dinț și zîsă :

— Ce-a fost în capu tău, ostaș, cînd ai făcut asta ?

— Nimic, să trăiț !

— Așa cred și io, zîce colonelu. Acu știi ce te-așteaptă ?

— Cam bănui io.

— Ia pedepsăște-te sîngur.

— Nu poci, zîce Sucă.

— Di ce ?

— Pen'că nu poci să mă bat sîngur, să trăiț, și io nu știu decît de bătaie.

— Pă' di ce ?

— Dacă așa mă-nvățară ai mei ? !

— Or fi știut iei, săracii, ce fac, zîsă colonelu și-l bägă iar la arest.

Da', săracu colonel, nu bănuia că o să mai aibă de-a face cu Sucă.

După fr'o trei luni, îi vine lu Sucă rîndu să stea de santinelă la poarta regimentului

Vine majuru la iel și-l întreabă :

— Mă-l văzuși pe domnu' colonel ?

— Nu-l văzui, dacă nu-l văzui, nu-l văzui ! Ce mai, dacă nu l văzui !

Dupe o vreme, vine iar majuru :

— Mă, veni domnu' colonel ?

— Nu veni... nu veni, dacă nu veni, nu veni !

— Mă, fii atent la mine-aci ! Cînd o veni domnu' colonel, îmi dai de veste, c-alfel dracu te-a luat !

— Am înțăles, să trăiț, cînd vine domnu' colonel, vă dau de știre, c-alfel dracu m-a luat.

Peste fr'un ceas, vine și colonelu.

Da' Sucă al meu, în loc să-i dea onoru, știi, zîce :

— Auz, domnu colonel, vezi c-o-ncurcaș ! Te caută majuru de fr'o trei ceasuri să vezi ce-ț face !

Mă, fraților, înlemni săracu colonel. Om aproape de pensîe și de cînd ierea iel militar, așa putere de nărod nu văzusă !

Să gîndi... să suci... colonelu și pîn'la urmă îl dete pe Sucă la bucătărie, la curățat cartofi și la arînjat mesăle.

Făcu ș-acolo fr'o două de pomină !

Pusă sare în loc de za'ăr în cafea și za'ăr în loc de sare în ciorbă... uită cîrpa de șters oalele-n tocană și cuțîtu în aluatu de pîine... capela îi căzu în varza călită făcută pentru ofițări...

Cînd dete un căpitan să bage furculița în varză, scoasă boneta lu Sucă.

Nenărocu lui fu că ierea iscălit pe capelă, cu creion clinuriu, d-ăla chimic.

E, asta le-ntrecu pe toate !

Să supărară rău și-l trimisără la izamen, la doftori, să vadă ce-o fi-n capu lui.

Îl izaminară doftorii fr'o trei săptămîni Îl ținură supt oservație și pe urmă îi deteră un certificat pe [illegible] scria limpede :

„Soldatu Juvete Tănase Tănăsucă, zis Sucă, nu are nimic în cap, săracu ! Iel nu ie vinovat de nimic, că nu ie cu ra voință. Iel ie nărod și atît ! Recomandăm lăsarea la vatră ca inapt pentru sîrviciu militar".

Ș-așa, mă, fraților, ne făcu Sucă de rușine, că nici de armată nu fu bun.

Acu să plimbă mîndru pin sat, nu-i ajungi cu prăjina la nas. Zîce :

— Din tot neamu, io am gradu ăl mai mare !

— Ce grad, mă ?

— Nărod la vatră, zîce iel. Mai arată-mi unu și-l mănînc.

Și are dreptate. De unde să-i scot io încă unu ca iel ? De unde să mai scot un Sucă ? Altu ca iel, bag samă, nici nu ezistă !

NEA MĂRIN ÎN AIROPLAN

Mă, nepoate, cînd ți-oi povesti ce mi să-ntîmplă, n-o să-ț vie să crezi, auz ? Mă, mare lucru tecnica !

Acu fr'un an de zîle, tot așa-n ajun de sărbători, plec io di la Băilești să mă duc pi la București, că ieream martor la un procest, la unu a lu Cal Alb, care să bătusă cu Dumitrică a lu Trifoi, de ține pi-a lu Ciuciu Stan a lu Știrbu, cu care ie văr din frat cu cuscra mîin-sa, cu a lu Dumitru Pățîtu, care a ținut-o pe-a lu Cocoșel, de ie vară cu nevastă-mea, cu Veta, de !

Ec, mă duc io la procest, că iei să judică de fr'o trei ani. Da' cum să mutară amîndoi la București, mutară și procestu după iei ș-acu ăl mai cîștigat din toț sînt io.

Că mi-a zîs și judecătoru, că dacă nu mă prezînt, m-amendează. Că-avu dreptate Veta, cînd îmi zîsă :

— Mărineee... Mărine, dracu te pusă să te uiț la iei, cînd să bătură. Că tu plecasăi dupe sare, de rămasără și murăturile nesărate, că pînă s-ajungi tu la comparativă să-nchisă, pe urmă intră-n inventar, intră și Gicu a lu Ciupitu, responzabilu-n pușcărie, de mi să stricară gogonelele.

Așa... plecai io la procest, da' la Craiova mă-ntîlnii cu Stănică a lu Zăpăcitu. Zîce :

— Mă, nea Mărine, te duci la București, mă ?

— Aha, zîc io, mă duc.

— Cînd ? zîce iel.

— Mîine, zîc io.

— Mă, nea Mărine, iote ce-i : îți plătesc io diferența, și du-te astăz cu airoplanu, c-așteaptă nașu ceva di la mine, că mîine ie zîua lui, auz?

Mă gîndii io... mă sucii... mă, zîc, tot nu fusăi io cu airoplanu, ia hai să mă duc, că n-o fi foc ! Mai ales că-mi spusă Stănică că nu face decît cinzăci de minute pîn-la București.

Auz, mă, nepoate, nici-un ceas întreg, mare minune, auz ?

Mă dusăi io la gara de-airoplane, știi ?

Da' uitai să-ț spui, că zîce Stănică a lu Zăpăcitu :

— Mă, nea Mărine, iote, ia curca asta să i-o duci la nașu, că-ț zîsăi că mîine ie zîua lui, da' ai grijă să nu te vadă cu ia în airoplan, că nu ie voie.

— Pă' atunci cum s-o duc, mă ? zîc.

— Ei, bag-o și tălică sub dolman.

Mă gîndii io, mă, cinzăci de minute o sta ia, că n-o fi nebună ! Zîs și făcut ! Băgai curca supt dolman și mă suii în airoplan. M-așezai io lîng-un geam, să văd, să mă uit, știi ?

Mă nepoate, mă, și cînd începură ăle motoare să uruie, să făcu curca mică, mică, mică de tot și băgă capu supt aripă. Hait, zîc io, să știi c-am năroc, că să sperie și stă cuminte.

Mă, da' uruiau ăle motoare, de-mi clănțăneau dinții în gură. Iu, zîc, muicăăă, bine că nu loai fr'o cheatră-n gură, c-o făceam năsîp, auz ?

Mă, frate-miu, și cînd o rupsă airoplanu la fugă... fugi iel ce fugi... ș-odată mă ușurai... așa... mă sîmții ușor, știi ?

Cînd mă uit io pe geam, văd pămîntul cîș, auz ? Într-o dungă, ce mai ! Halal de tine, Mărine, zic, te văzuși și-n airoplan.

Da'uitai să-ți spui,-nainte să plecăm, vine la mine o fată frumoasă și-mi dă o bomboană.

— Pă'ce să fac cu ia, zîc io.

— Mîncați-o, zîce, ca să nu vă troznească ureichile.

— Mie ? Olele !, pă'di ce ?

— Din cauza difărenții de presiune, zîce ia.

Mă uit io, văd că toți mănîncă boamboane, auz ?

O iau io și dau s-o plătesc.

— Nu, zîce fata, ie-n costu biletului.

Auz, mă, nepoate, mă, bine ie cu airoplanu !

La trin, să-ntîmplă de plătești loc rezărvat și taman bine îl găsești ocupat. Da' de bomboane nici gînd, de bomboane !

Desfac io bomboana de foiță și dau s-o bag în gură. Cînd, a dracu curcă, hap, îmi ciuguli bomboana, auz ?

Aa, zîc io, acu dacă mi-o trozni ureichile, să vez ce fac cu tine, să vez ce-ț fac ! Știi ?

Mă, nepoate, știi cum să vede de sus, mă ? Să văd casele mici, mici și oamenii ca niște furnici, auz ?

Da', mă cam încălzîsem ! Dolmanu gros, mai ținea și-a dracu curcă cald... Cum nu sta nimeni pe lîngă mine, lăsai curca mai slobodă să n-o-năbuș. Să uita așa la mine, cam într-o dodie ! Scosăsă limba afară !

— A, zîc io, mîncaș dulce ! Acu ț-o fi sete ? Mai rabdă și tu o țîră că n-o fi foc !

— Pregătiți-vă de coborîre, legați-vă !

Băgai io curca la loc, cinsăi cureaua. Vine fata la mine, zîce :

— Nu-i bine, dați-mi voie s-o strîng io. Mă, și cînd zmuci odată de curea, hait, zîc, să dusără potroacele lu nașu lu Stănică a lu Zăpăcitu.

Ne-nvîrtirăm ce ne-nvîrtirăm, cînd pe-o parte, cînd pe-alta, a dracu curcă, începusă să-mi ciugulească bumbii di la nădragi, auz ? Mă, zîc, mă fac de rîsu lumii, știi ? ! Mă dau jos la București cu nădragii-n vine ! Și-i detei un pumn de-o potolii...

— Ei, zîce fata, la București nu ne primește, că ie ceață. Mergem la Constanța.

Iu, Doamne ia-mă, ce dracu fac io cu a curcă ! Și-i mai cerui fetii niște bomboane, ca să mă lase-n pace, s-o mai îmbunez, știi ? Îmi dete fata un pumn de bomboane și pînă la Constanța,-ndopai curca, auz ? Mă, zîc io,-n gîndu meu, dacă nu i-o ieși lu nașu lu Stănică potroacele dulci, să-mi tai mie gîtu, auz ?

Ajunsărăm la Constanța, zîce :

— Coborîț, stăm aci pînă primește Bucureștiu !

Beui-io o țîgară, beui două, mă, zîc, ia să mă duc io să dau niște apă la a curcă, să nu i să aplece d-ele bomboane !

O dusăi io acolo-ntr-un loc... ce mai... beù ia ce beù, cînd mă-ntorc în sala de-așteptare, nimeni, auz ?

Zîce unu :

— Ce făcuși, mă, nene, fugi repede că-ț plecă airoplanu. Și plecat fu, auz ? Rămăsăi cu curca la Constanța.

Mă, zîc, ce mă fac, mă, ce mă fac io-n Constanța, că io am procestu la București și ziua lu nașu lu Stănică a lu Zăpăcitu tot la București ie ! ?

Ei, da' avusăi năroc, că cunoscui acolo pe unu dupe vorbă că ie du pi la noi, zîc :

— Auzi, mă, frate-miu, de unde ieşti de pămînt ?

— Di la Catane, zîce iel.

— Pă' io sînt di la Băileşti.

— Pă' şi ce caţi pe-aci ?

— Pe dracu, zîc, şi-i povestii tărăşenia.

Zîce iel :

— Las' c-ai năroc, că pleacă acuşica un airoplan nemţăsc, care să duce la Paris, da' opreşte o ţîră şi la Bucureşti. Vorbi iel cu cine vorbi şi mă suii în airoplan.

Vine la mine o nemţoaică, frumoasă, mă, bălană, de parcă ierea făcută din zmîntînă, auz, şi-mi dete o bomboană, ştii ? Da' a dracu curcă, hap, mi-o loă şi pe-asta.

Mă, frate-miu, săraca nemţoaică, să sperie de-i căzu-tava cu bomboane, auz ? !

Da' pe-urmă veni nemţoaica lîngă mine şi pîn-la Bucureşti îndopă şi ia curca lu Stănică.

— Gata, îi zîc io nemţoaicii ! Auz, nu mai ies potroacele ăştea acre, cît îi lumea !

— Şon, zăr şon, zîce nemţoaica.

— Şon, şon.

Ţţi, curcă, curcă, nu şoşon !

— Zăr şon !

— Bine, zîc io, aşa i-o zîce la curcă pe nemţăşte.

Ajunsărăm la Bucureşti, ne deterăm jos, da' nu mai scăpam de nemţoaică, auz ? Unde nu pupa a curcă... o mîngîia... o giugiulea...

Mă, zîc, mă vede dracu frunu di la Băileşti, mă pîrăşte lu Veta, de nu mă mai spală toată apa Jiului ! Auz !

Da' pîn-la urmă, plecă nemţoaica.

Dacă plecă, stătui şi io să mă uit dupe airoplan. Mă nepoate, mă, să vez drăcovenie, cînd s-aridică airoplanu-n sus, a dracu curcă, să zmuci odată, şi-o luă-n zbor dupe iel, auz ?

— Hait, zîc io, zburară potroacele lui Stănică a lu Zăpăciţu. Mă, bag samă, să spurcasă curca la bomboane, alta cum ? !

NEA MĂRIN ȘI PILELE

Pă' să vă spui io, ce-mi povesti mie neica Ilie, fratele lui taica. Nea Ilie, de, văr din frați cu cuscra mîin-sa! Cu-ai lu Ciuciulete. De-o ținea p-a lu Conovăț. De, mă, moșicu lu Tache Pecingine, de-i zîce lumea Vitriol și mă-sa Otravă. Aha, îmi spusă iel mie, cînd fu la cătănie, la armată, Ilie, pin 35—36, bag samă. Zîsă :

— Mă, nepoate, aveam un majur, care ierea tata regimentului, mă !

Asta ierea Dumnăzău ! Tăia și spînzura ! Aha !

Și pusăsă oichii pă mine, prinsăsă drag de mine !

Nu mă ținea decît la corvezi... planton schimbu II... la curățatu cartofilor... la grajd... și de hodinit, mă hodineam... aha... la arceră... !

Și ca să nu mă-ntristez, îmi da diz-de-dimineață... trei... patru perechi de palme... și frun sac dă-njurături, ca să am la ce mă gîndi pînă sara.

Mă, frate-miu, răbdai io ce răbdai, da-ntr-o zî, nu mai putui :

— Dom-majur, deteși, deteși, da' de ce mă drăcuiși ?

— Aaa..., zîce iel, văd că iești băiat supțire... băiat dăștept... te șifonași... ? Ia vino-ncoa ! !

Și mă luoă-ntr-un colț, și-mi mai dete fr'o trei-patru, știi ?

— Mă, leat, zîce, vrei să-ț fie mai ușor la armată ?

— Aha, aș cam vrea ! zîc io.

— Mă, pă' dacă vrei să-ț fie mai ușor la armată, atunci trebuie să-ț fie greu, cînd te-ntorci din permisie, auz ? Să cari la curcani și la dămijeni, pîn-ț-o ieși mîinile din umeri !

— Pă' și dacă n-am ? zîc io.

— Mă, vrei să scapi de cătănie

Și să stai la-nfermerie ?

Ai... n-ai... dai !

Așa făcui, mă, așa făcui !

Cînd venii din permisîie, îmi fu greu... da' greu de tot, știi !

Mă băgă la-nfermerie, de-adevăratelea, nu mai puteam dă mîni, mă dureau de nu mai puteam !

Aa... la înfermerie, frumos, n-am ce zîce, frumos de tot !

Numa cu felurile de mîncare nu mă prea-npăcai !

Pă' dimineața, sare amară, la prînz, sare amară și sara, porția dublă, ca să nu mă-ncui cumva !

Mă, frate-miu, și de unde zîceam că o să mă hodinesc ca omu, stătui mai mult în în altă parte.

Patu nedesfăcut. auz ?

Da' după fr'o trei-patru zîle, mi să amărî de-nfermerie dă tot, da' dă tot. Mi se părea cătănia miere, nu alta !

Mă dusăi la majur și-i spusăi :

— Dom majur. să trăiți, gata, sînt sănătos !

— Sănătos tun ?

— Sănătos tun. zîc io !

— Aa, vrei să scapi de-nfermerie,

Să te-ntorci la cătănie ?

Atunci învață o poiezîie :

Ai... n-ai... dai !

. . . . . .

Așa fu pe vremea lu nea Ilie ! Cînd nu ierea lumea așa destupată la cap !

Da' să vezi, acu :

Acu fr'o două luni, cum mi să făcu mie sămn că vine iarna, c-am io sămnele mele. Cînd vine iarna, nu mă mai înțăleg cu Veta. Vara, sîntem mai pretini. Eu pe cîmp cu vacile, ia p-acasă cu găinile, ne vedem mai rar.

Cînd începe Veta să mă clănțene la cap, ie sămn că să strică vremea.

Mă, zîc io, dacă tot vine iarna, ia să tai io ăle lemne. Da' aveam un jurat de joagăr, care nu tăia deloc. Știrb, ce mai !

Ca să mai scap de Veta, zîc :

— Mă, Veto, fata tatii, ce să-ț aduc io ție di la Craiova ?

— Iu, Doamne ia-mă, zîce ia, pă' ce cați tu la Craiova ?

— Mă duc, fă, să iau o pilă, să ascut joagăru, să tai lemnele !

Zîs și făcut !

Mîncai... mă spălai... plecai... ajunsăi !

La Craiova, mă dusăi la o prăvălie, unde lucrează Sucă a lu văru-miu, Zbangă, care și-a bătut nevasta, c-a mîncat porcu cățaua, care mîncasă gîsca.

Și văru-miu, Zbangă, vrea iel să omoare cățaua. Da' n-a mai apucat, că n-a avut grijă muierea, ș-a rupt-o porcu.

Ș-atunci, iel a bătut nevasta, ș-acu ține p-a doua, că aia cu porcu s-a măritat... cu altu. Așa !

Mă dusăi la Sucă și zîc :

— Mă, nepoate, dă și mie o pilă s-ascut joagăru !

Da' iel zîce :

— Mă, nea Mărine, dacă vrei pilă, te costă cinci frangi. Dacă vrei una bună, bună, austriacă, te costă treizeci de frangi.

— Pă' cum mă, zîc io, nu ie tot pilă, di ce să dau un pol în plus ?

— Mă, nea Mărine, să știe,
Cînd te duci la prăvălie,
Și vrei pilă ca să ție,
Ai... n-ai... dai !

Băiat deștept, Sucă ăsta ! Îmi spusă iel tot !

— Mă, nea Mărine, zîce, și pilele sînt ca oamenii, de mai multe feluri. Sunt pile pentru treburi suptîri... mecanică fină, de ! Lucrezi cu iele numa așa, la telefon, cînd se strică ceva și vrei s-o repari.

Sînt pile cu două fețe. Tragi p-o parte, abia gîdilă... abia zgîrmă... Aa, dacă vezi că nu merge, o-ntorci pă partea ailaltă și tragi tare... ! Aia lucrează tare, dacă ie nevoie rupe... raspă... ce mai !

Sînt și pile rotunde, astea rotunjesc unde ie fr'o spărtură ceva, să nu zgîrie... rotunjesc, să nu supere !

Mai sînt și pile-n trei colțuri... cu trei muchii... Da'... că știu trei... !

Știi tu, că ai nevoie... știe iel, că-i spui tu... Da', ca să facă iel ce vrei tu, trebuie să știe și-al treilea... Să aprobe... Șefu, de! Și ca să aprobe, trebuie să-i dai... ca să-i dea voie să-ț dea... Știi!

D-aia, nea Mărine,
cînd te duci la prăvălie
și vrei pilă ca să ție,
Ai... n-ai... dai!

Dar odată scăpai, scăpai fără să dau!

Stați să vă spui:

Mă duc io c-o jurată de nepoată la oraș să dea izamen la școală... d-astea... de-nfoaie păru la cucoane... de coafeze, de!

Să duce fata rîzînd și vine plîngînd.

— Ce-i cu tine, fă, nu știuși, ce te-ntrebară?

— Nu, unchiule, zîce, pă' aia ie, că nu mă-ntrebară! Zîsără s-aștept și io așteptai pînă să fîrși. Iei plecară și pe mine mă lăsară.

— Mă, fata tatii, hai mă, că merg io cu tine la iei!

Da' uitai să vă spui!

Cum venisăm noi cu trinu la oraș, țînusă unu geamu deschis și mă loasă un corent la oichiu drept. Mi se bătea oichiu...

Mă duc io cu fata acolo la iei, la comisîie și zîc:

— Mă, fraților, musai să primiț fata la școală!

— Pă' di ce, zîc ăia, și să uitau la oichiu meu... că mi să bătea, știi!

— Dacă, zîc io, d-aia, că fata ie copilă sîrioasă!

Ăia, îngălbeniră, cînd m-auziră vorbind așa în gura mare.

Vorbeau acolo-ntre iei: „I-auz, are o pilă sîrioasă... o pilă sîrioasă..."

— Da' de unde? zîce unu.

— Di la Băilești, zîc io.

Începură iar să se șușotească. Băilești... Băilești... Cine ie ăsta, mă?... îl cunoști?... îl cunoaște cineva?... lucrează cumva la centrală...?

Dăteau toți din umeri, nu știa nimeni! Da' unu din iei, zîce:

— Și unde ie, mă rog, Băilești ăsta?

— Peste Jiu, zîc io.

Mă, frate-miu, cînd auzirăvorba asta, înghețară de tot.

Ăla de-ntrebasă îi zîce la ureche lu ălălalt :

— Mă, dacă ie peste Jiu, o-ncurcarăm, n-avem încotro !

— De ce ? zîce ăla.

— Cum de ce ? Păi tovarășu Ionescu Jiu lucrează la centrală. Însamnă că Băilești ăsta, ie la minister undeva... E precis la minister !

Ș-așa intră fata la șicoală !
Și așa scăpai bădie
de bătrîna melodie
Aai... n-ai... dai !

Acu-n urmă aflai un loc, unde nu merge deloc !

Dacă-mi spunea altu, nu credeam. Da-mi spusă tot Sucă, băiatu lu Zbangă, lu văru-miu, ăla cu purceaua... cu cățaua... așa ! Și pe Sucă-l cred, ăsta ie băiat dăștept, nu glumă !

Că făcu iel ce făcu și intră-n pușcărie !

Și mă rugă văru-miu Zbangă, zîce :

— Ia mai du-te, mă, tu pi la copil... să vezi ce mai face copilu acolo, mă !

Mă dusăi io la vorbitor și din una-n alta, zîc :

— Mă, Sucă, mă, ia spune tu lu nenea, poate pot să te-ajut cu ceva... să vorbim cu careva... să băgăm fr'o pilă pe undeva...

Cînd auzi Sucă de pilă, sări ca ars :

— Ce iești nărod, mă nene ? Pă' aci vorbești de pilă ? Aci dacă te prinde c-o pilă, faci în plus doi ani, ca nimic !

Nea Mărine, ține minte pe vecie,
dacă faci fr'o șmecherie
și ajungi la pușcărie,
nu ie pilă ca să ție !
Ai... n-ai... dai... nu dai !
Stai !

SAICHE A LU ZĂPĂCITU, PRETENU LU SUCĂ

Mă, frate-miu, cine a zîs că „or'ce sac își află petecu", sau „cum ie turcu și pistolu", mare dreptate a avut, auz!

Pă' io bag samă că altu mai nimerit, pe măsura lu nepotu-miu, Sucă, decît Saiche a lu Zăpăcitu, nici nu să putea.

Mă, dacă ar fi supt di la o mumă, și sămănare la năroziie mai mare nu s-ar fi aflat. Alminteri, nu samănă deloc, că Sucă ie frumușăl, fir-ar jurat iel să fie. Tras pin inel și are niște oichi limpez, în care să scaldă o luminiță fără stîmpăr ca un drăcușor.

Saiche a lu Zăpăcitu, ie bondoc, cu un cap mare, cu păru ca cînepa și samănă la față cu-n dovleac d-ăla la care taie copilașii toamna gură și oichi și bagă-n iel cîte-o lumînare de spărie fetele mari.

Cum sînt de-o samă, de cînd îi știu, sînt împreună.

Io unu aș da orice să aflu cum să-mpreteniră! Ce-o fi fost cînd să-ntîlniră iei, întîi și-ntîi.

Da' cum să afli, că odată îl întrebai io pe Sucă :

— Mă, de cînd îl cunoști tu pe Saiche a lu Zăpăcitu?

— Pă' de cînd jucarăm în nasturi și-l prinsăi că fură, și-i spărsăi capu lui și iel mie.

— Pă' cînd să-ntîmplă daravela asta?

— Dracu știe? că ierea-ntr-o vară, că țîn minte că iel nu mai avea pă iel cămașa, că-i putrezîsă di la zama de dude și rămăsăsă numai guleru că avea rîuri. Că de guler îl prinsăi, cînd îl bătui, c-alfel scăpa.

— Pă' dacă n-avea cămașă, unde ținea nasturii pe care îi furasă?

— În gură al dracu, c-așa mi detei sama, că nu vorbea.

Mă, frate-miu, cîte nărozii făcură ăștia doi, nu-ncap într-un trin de marfă.

Pă' cînd aveau fr'o zece anișori, 'otărîră iei să plece-n lumea largă. Acu, ie drept că o bază aveau iei la gîndu ăsta, că nu mai pridideau, săracii, cu cîtă bătaie loau. Că loau la bătaie, de parcă vreau s-o ia iei pe toată. Da', oricîtă bătaie mîncau, tot nu ierea destulă, pentru ăle nărozii de le făceau.

Nici mai mult și nici mai puțin, 'otărîră iei să plece-n America.

După ce chibzuiră, zîce Sucă :

— Pă'-ncotro ie America, mă Saiche, pă unde o loăm ?

— Pin fundu grădinii lu nea Mărin, ș-o ținem direpț.

— Și cît o ținem așa direpț ?

— Pîn-o facem la stînga.

Mă, fraților, zîs și făcut, într-o bună dimineață, în loc s-o ia spre șicoală, o loară pin fundu grădinii, direpț spre America.

Numa că pe vale găsîră alț jurați de copii, care iereau cu vitele și, cum Saiche a lu Zăpăcitu ierea pătimaș, s-apucă să joace cu ăia-n nasturi.

Pintre ăia ierea unu, Mină a lu Tăfălan, tare meșter la jocu-n nasturi și scarande.

Pîn-spre sară, le luă Mină a lu Tăfălan toț nasturii și pe ăia di la cămașă și di la nădragi.

Dacă nu mai avură nasturi, jucară și pe curele, și-i lăsă Mină cu nădragii-n vine.

— Aba, Saiche, zîce Sucă, cum ne ducem noi în America, ținîndu-ne de nădragi ?

— Lasă, mă, nu fii nărod, că găsîm noi pe alți și jucăm și le louăm și țoalele dupe iei !

— Pă', pă ce să mai jucăm ?

— Iote, pe cămăși, că-n America nu ne trebuie, că acolo ie cald.

Plecară iei mai departe, furară niște aguridă din via lu Dada Floarea a lu Cocoșel și ieșiră-ncolo-n izlaz.

Da' să-ntunecasă binișor între timp.

Mă, fraților, da' pe izlaz iereau ciobanii lu Tătoiu cu oile și aveau niște cîini, d'ăia băraci și flocoși... și răi că-i țineau nemîncați. Cînd văzură cîinii pe Saiche și pe Sucă, le veni inima la loc și să repezîră la iei.

Fugeau americanii, auz, de le sfîrîiau călciiele.

Da' nărocu li se trasă di la Mină a lu Tăfălan, că le loasă curelele. Pă' da, că le loasă curelele, ș-acu cum fugeau, cherdură nădragii și cîinii năvăliră pe nădragi, c-alfel, bag samă, îi rupea p-amîndoi.

Veniră iei spre casă, da' cînd ajunsără la mijlocu grădinii în deal, văzură felinare pe lîngă fîntînă, că alde mă-sa, săracele, îi căutau pin fîntînă, că numa acolo rămăsăsără necăutaț.

Cînd văzură americanii că ie groasă și că n-or să scape cu chelea nescărmănată, i-apucă frica.

— Ce facem, Sucă ?

— Iote ce zîc io, să fugim cît ne țîn picioarele, c-alfel vai de chelea noastră.

Ușor de zîs, numa că foamea ierea mare cît șura și dinspre bucătărie venea un miros de gogoși calde, de-ț muta nasu din loc.

Să gîndiră iei... să suciră... da' pîn' la urmă să dovedi foamea mai a dracu decît America.

O loară pin spatele cășii și să suiră pe gard, și d-acolo, pintr-o spărtură di la strașină, în podu bucătăriei.

Săltară o țirîșică capacu di la pod și văzură pin iel cum meșterea Veta la gogoși. Săracii, le lăsa gura apă, că cît fusăsă zîua de mare, nu mîncasără decît agurida din vie.

Pîndiră iei pîn' cînd văzură că pleacă Veta dupe creci pentru foc și rămasără săracile gogoși sîngure-n bucătărie, chiar supt capacu podului.

— Saiche, zîce Sucă, io te țîu de picioare și tu te lași cu capu-n jos și iei strachina cu gogoși.

— Pă' di ce io și nu tu ?

— D-aia, că io poci să te țîu pe tine, tu nu poț să mă ții pe mine.

L-apucă Sucă pe Saiche a lu Zăpăcitu de picioare, care s-aplecă pe gaura podului și loă gogoșile.

Cînd veni Veta cu crecile, gogoși ioc !

— Mărineee... Mărine !

— Ce ie, fă ? răspunsăi io du pi la coșere.

— Tu loaș gogoșile ?

— Pă' ce să fac io cu iele, să le dau la vaci ?

— Pă' atunci unde sînt ? că fură ici și nu mai sînt.

— Le-o fi loat cătaua !

— Cum să le ia cătaua, cu strachină cu tot ?

Venii io-n bucătărie și numa ce simț un soi de foială-n pod. Odată mă dezmeticii.

— Veto, zîc, adu repede scara, că oții sînt în pod.

Da' io numa strigai, că pe urmă fugii iute-n spatele cășii și m-așezai supt spărtura di la streașină.

N-așteptai mult, că-mi căzu-n brață nepotu Sucă și cu pretenu lui, Saiche a lu Zăpăcitu.

Îi loai io de ureichi și-i băgai în bucătărie, la lumină.

Mă, fraților, cînd îi văzui fără nădragi, dîrdîind de frică și mînjiț pe oichi cu grăsîme di la gogoși, abea-mi țînui risu, auz ?

La-nceput mă făcui că nu-i cunosc.

— Ai cui sînteț voi, mă ?

— A lu niște oameni, zîce nepotu Sucă.

— Io-i cunosc ?

— N-ai de unde, că sînt din alt sat.

— Și ăsta al cui ie ?

— 'Abar n-am, zîce Sucă.

— Pă' nu sînteț împreună ?

— Tț !

— Unde te-ntîlniș cu ăsta, mă ? îl întrebai io pe Saiche.

— Pin pod, zîce iel.

— Și ce făcea-n pod ?

— Nu știu, că ierea beznă și nu să vedea.

— Da' gogoșile unde sînt ?

— Ce gogoși, care gogoși ? să-ntrebau iei cu oichii căscați a mirare.

— Va să zîcă de gogoși nu știț nimic ?

— Nimic !

— Da' pin pod ce cătaț ?

— Pă' ieream în drum, zîce Sucă.

— Încotro ? zîc io.

— Spre America, zice Saiche.

— Iote, mă, zîc io, mare minune ! Auz Veto, drumu spre America trece pi la noi pin pod și io'abar n-aveam.

Veta, săraca, abea își ținea rîsu cînd să uita la Sucă, care făcea pe strinu, știi ? Să făcea că nu ne cunoaște.

— Dacă nu vă ie cu supărare, zîc io, ce căta dumneavoastră în America ?

Iei să uită unu la altu ca-n fîntînă, și tac.

— Ce căta mă-n America ? A ? și pusăi mîna pe curaua di la nădragi.

Iei înțăpeniră. Începură să tremure, c-am-o cura țapănă, d-aia lată, cu catarama de alamă, c-o am di la ăl bătîrn, care-o are di la o pereche de hamuri d-ale lu Patalache.

Veta zîce :

— Lasă-i, Mărine, nu vez că le cheri graiu ?

— Ba văd, zic io, da' poate că nu știu oamenii decît americănește ! și, harșt, îi arsăi una lu Sucă.

— Lasă-mă, neș Mărine, nu mai da !

— Hopa, mare minune, zîc, iote știe americanu cum mă cheamă ! Tu știi mă ? și-i arsăi una și lu Saiche.

— Pă' cum dar !

— Cum ? Și-i mai trăsăi una.

— Mărin a lu Juvete a lu Costache, da' nu mai da, că-ț spui tot neamu !

— Veto, zîc, mare minune ! Să dușă vestea de neamu nostru pînă-n America, auz ?

— Mă, frați americani, zîc, cunosc io doi românași de-ai noștri, care mult vor să vă cunoască și iei ; unu ie frate-miu, de are un copilaș cuminte cum nu să mai văzu, de-i zîce Sucă, și ălălalt ie un preten d-a lu frate-miu, unu a lu Zăpăcitu. Să vez ce să bucură ăștia cînd v-or vedea.

Mă, fraților, să-ngălbeniră americanii, de zîceai că sînt altă aia, auz ?

Zîs și făcut.

Îi chemai io pe-alde ta-su. Cînd auzîră, săracii, ce le trecusă pin cap lu Saiche și lu Sucă, să cruciră și-i loară la bătaie.

Da' nu-i loară așa, or'cum. S-apucară să-i bată gospodărește. Și ca nu care cumva să-i nmoaie mila, făcură schimb între iei.

Tata lu Sucă bătea la Saiche, tata lu Saiche bătea la Sucă.

Mă, fraților, da' băteau cum să bat preșurile de sărbători, că fiecare dintre iei zîcea-n mintea lui, că alălalt jurat, nu copilașu lui ie de vină, știi ?

Da' cu toată bătaia de-o mîncară zi de zi, nu să potoliră.

Pă' nu trecea zî să nu facă iei cîte una nefăcută, fie împreună, fie fiecare sîngur, pe sama lui.

Ee, pă' pin timpu războiului, auz ce le trecu pin cap.

Vine într-o zi Saiche la Sucă și zîce :

— Mă, Sucă, unde ie mîrtanu ăla al vostru, ăl negru ?

— Pă' trebuie să fie p-aci, pe undeva.

— Auz, înhață-l, fă rost de-o țîră zmoală și de fr'o cîteva nuci și vino cu iele în buruienile di la vatra de sat a lu Florea Tăfălan.

— Pă' di ce ?

— Las', c-o să vez, să vez ce ne rîdem, auz ? Da' vez să nu te vadă careva.

Zîs și făcut.

S-apucă Saiche a lui Zăpăcitu, tăie două nuci pe jumate, pe muche de, le mîncă nghiezu și le umplură cu zmoală topită.

Așteptară iei pîn-să răci zmoala, da' nu pîn-să să-ntărască, știi ?

Cînd ierea ia așa moale și lipicioasă, loară mîrtanu și-i încălțară fiecare labă în cîte-o iuma de nucă.

Mă, călca săracu mîrtan, auz, parcă ierea pe tampoane, parcă ierea beut, ce mai !

Vorbiră cu alt preten d-al lor, Sîle a lu Măcelaru, și le-adusă ăla un motoraș de... de dracu știe ce, că nu ierea bun de nimic, da' de pîrîit, pîrîia de-ț loa urechile.

Să pitulară iei într-o zi de duminecă în fundu grădinii lu Popa Petrică și pîndiră pînă ieși lumea di la biserică.

Sîle a lu Măcelaru dete drumu la motoraș, de bîrăia de zîceai doamne ce-o fi, și Saiche a lu Zăpăcitu începu să urle ca din gură de șarpe :

— Vine airoplanu păziți, oameni buni, vine un airoplan nămțăsc.

Băgă spaima-n lume, ce mai ! Mai ales în ăi bătîrni care sînt cam fuduli de urechi.

Să sperie lumea începu să fugă... să să vînzolească...

Sucă aruncă mîrtanu încălțat pe acoperișu de tinichea di la casa lu popa Petrică.

Mă, fraților, săraca miță, cînd văzu că lunecă-n jos începu să dea din ce-n-ce mai iute din picioare. Turuiau nucile pe acoperiș, de zîceai că bate chiatra.

Saiche cu Sucă și cu Sîle începură să dea-n lume și să urle:

— Mitraleraaa... păza mitraleraaa... ne-npușcă pe toț.

Saiche a lu Zăpăcitu să tăvălea pin prau:

— Burta meaaa... burta meaaa... mă-npușcă în burtă.

Mă, fraților, să pitulară oamenii pe unde apucau, auz! Pin șanțuri... pe supt poduri... pin buruieni.

Saiche să tăvălea-ntr-una, da' acu de rîs, știi!

Odată să făcu liniște și mitraleța, ostenită, săraca, căzu dupe acoperiș. De-abea mai sufla.

Cînd să dumiriră oamenii, pusără mîna pe iei și-i loară la scărmănat, de bag samă nu rămîneau zdraveni dacă nu scăpau cu fuga.

Stătură iei fugiți pin vii fr'o săptămînă.

Da' cum viile iereau culease, îi răzbi foamea.

Ee, dacă-i răzbi foamea, veniră acas'.

Da' io bag samă-n prostia mea, c-acolo-n vii, cît stătură iei hămesîț și hăituiț, să legă-ntre iei o pretenie de-adevăratelea.

Că de-atunci rămasără preteni toți trei, de nici dracu nu-i mai desparte.

S-or fi prins frați de cruce, mai știi?

C-adîncă ie vorba bătîrnească de zice că pretenu la nevoie se cunoaște.

Da' bag samă că și nevoia naște pretenia.

TIMPU PROBABEL

Mă, fratele meu om, adevărată vorbă, cine n-are bătîrni, să-și cumpere! Că, dacă nu di la bătîrni ne vin vorbele adînci cu judecată, atunci di la cine?

Că bine zîce vorba bătîrnească, că nu tot ce zboară să mănînce! Că io, dacă mă tăia capu, puteam să tălmăcesc vorba asta, și pe-nțălesu că nu tot ce să zîce i-adevărat, ș-atunci scăpam de năcaz. Pă' scăpam de năcaz, că mai bine mă uîtam pe cer în sus, sau trăgeam cu coada oichiului la Bimboașcă, dacă umblă cu paiu-n gură. La porc, de! Că Bimboașcă nu m-a mințît niciodată. Sau mă uitam la coșu di la cerdac, să văd dacă să lasă fumu-n jos, decît să mă iau după timpu probabel, di la telev'zor! Acu ie drept că-i zîce probabel! Mă, frate-miu, da' cînd zîci că ie probabel vreme frumoasă, te gîndești ca omu, că și de n-o fi soare, să te topești de căldură, da' vreme uscată tot o să fie, c-alminteri, mai bine zîci că probabel o să plouă, de-o să rupă pămîntu sau o să dea înghețu, da' io bag samă-n prostia mea, că ăl mai cinstit ar fi să zîcă: „Dragi tilespectatori, vremea de mîine va fi probabel, 'abar n-avem cum" sau „dracu știe"! sau „aveți și voi răbdare pînă mîine sară, ș-o să vedeț cum o să fie vremea mîine!" Adică ce vreau io să zîc! S-o spuie mai pe-nțălesu oamenilor, că io d-aia detei de năcaz, că mă pusă dracu, acu cîtva timp, într-o sară, să belesc oichii la timpu probabel. La televizor, de! S-arătă harta pămîntului, cu cearcăne pe ia, și ne louă la isplicații, la lămurit, de! „— Dragi tilespectatori, zîce omu, ciocloru din deal, să ciomni cu ciocloru din vale" și ne-arăta pe cearcănele după hartă, cu bățu. „— Așa că dacă să ciomniră ciocloanele, s-ar putea să ia naștere un corent rece, care să zădărnicească taifînu"... Mă, zîc, bine c-apu-

cai de-l cosîi pe-al meu din vale! „— Da' corentu ăsta rece să ciomnește și iel cu-n corent cald, care s-ar putea să nască o depresune, care s-ar putea să ne-atingă și pe noi. Așa că vremea va fi-n consăcință. Noapte bună!"

— Veto, zîc, gata, vine primăvara! Anu ăsta scăpărăm de griji. Lemnele de supt patu pătulului ne rămîn pentru la anu.

— Aba, Mărine, pă' de unde știi tu?

— Iote, spusă la telev'zor! Că vine-un corent cald, care ne-atinge și pe noi.

— Pă' bine, Mărine, de unde corent cald în febroar?

— Dracu știe, zîc io, o fi rămas deschis pe undeva, că de cînd cu ăle răchete, parcă poț să mai știi? O fi rămas fr'o gaură-ncolo spre soare, neastupată, și vine zăduf pe ia.

Mă, fraților, și, pe vorba lor plecai la un neam de-al meu, Costică a lu Mercea, du pă lîngă Cărbunești, să iau di la iel niște drăgănele pusă-n țuică, de-astă toamnă. Că pi la iei p-acolo, la deal, să face și țuică și drăgănele, bișeag. Belșug mare, ce mai!

Auz, are Costică ăsta a lu Mercea un meșteșug, le pune iel cu dichis, de iasă o vișinată, lucru mare!

Cum n-aveam de lucru cîteva zîle, zîc, hai, mă, să mă duc p-acolo, știi? Da' dupe vorba ălora di la televizor, plecai îmbrăcat cam subțîrel. Las' că-i mai bine așa, zîsăi io-n gîndu meu, să nu-nădușesc la-ntors, cînd oi veni-ncărcat.

Mă, neică, mă, sufletu meu, de la Craiova-ncolo să lăsă un ger... un ger ca la Bobotează, auzi?

În trin, foc ioc! Crăpau chietrele, ce mai! Dîrdîiam, mă, dar dîrdîiam, de-mi auzam măsălele-n gură! Zornăiau ca măzărichea pe coperișu de tinichea di la biserica lu popa Nicu.

Întreb io p-un ceferist:

— Mă, fraților, da' foc nu dați?

— La ce? zîce iel.

— La vagon, că-nghețăm dracu, de ne dați jos monumente.

— Ie difect! zîce iel.

— Cine? zîc io.

— Focu, căldura.

— Pă' di ce? zîc io.

— Dracu-l știe, zîce iel. Da' matale de ce plecași la drum așa fălos, numa-n ilic?

— Din cauză de „probabel", zîc io.

— E, ie plină lumea de necazurî. Io am avut un văr, să credea bob de mazăre. Cum vedea cîte-o curcă, o rupea la fugă.

— Ş-acu ce face ?

— S-a prăpădit, săracu !

— Dumnăzău să-l hodinească, da' di ce ?

— Din cauza unui curcan, cînd l-a mîncat.

— Îu, Doamne, ia-mă, ce vorbă-i asta, cum l-a mîncat ?

— Pă' ierea la o cumetrie, şi cum mînca iel o bucată de carne, n-are de lucru şi-ntreabă pă cumătru „— Ce fel de carne ie asta, de-i aşa gustoasă ?" „— De curcă", zîce omu ! Săracu văru-miu, cînd îl auzî, l-apucă sughiţu. Dă-i cu pumni în spate, sperie-l, unu n-are de lucru, zîce : „— Mă, s-o fi necat cu fr'un os !". Aia cum iereau cam beuţ, îi băgară mîinile în gură, să-l cate de os. După fr'o juma de ceas, o muiere zîce : „Lăsaţî-l, mă, că nu mai sughite". Da' iel, săracu, ce să mai sughită, că nici nu mai răsufla. Aia ie !

— Parcă auzîi io ceva de-o-ntîmplare ca asta, da' cum îl chema pe văru matale ?

— Bobică !

— Bobică şi mai cum ?

— A lu Mazăre !...

Mă, fraţîlor, ce ieream io-ngheţat pînă aci, da' dupe chestia asta-ngheţai de tot !

Mă, tremurai pîn-la Cărbuneşti, de, bag samă, făcui planu la tremurat pe fr'o trei ani.

Năroc că la neamuri mă-ncălzîi, că schiarsă Costică a lui Mercea fr'o două chile de ţuică, cu care stropirăm o oală de varză călită cu carne de oaie, ş-avea şi nişte ciuşti murate de-ţ lăsa gura apă. Varza caldă, ieşeau aburi din ia, da' mămăliga rece, ţuica schiartă, ciuşca iute, ce mai, ne omenirăm cum trebuie !

Pe sară, cînd începură să clipească obosîţ cărbunii-n vatră, ne deterăm la poveşti şi-i spusăi lu Costică tărăşenia lu văru lu ăla din trin.

— Fugi, mă, zîce Costică, om bătîrn şi caşti gura la braşoave. Bag samă, ceferistu ăla al tău, minţa de-ngheţau apele ! Da' ceva adevărat tot s-ar putea să fie, c-aci la noi a fost unu, de să ţînea cu Domnica a lu Negură. Da' Domnica asta ierea muiere biseri-

coasă și i-a zîs că nu-l ia de bărbat decît dacă ține postu-ăl mare. Omu l-a ținut, da-n ultima zî a mîncat un pește. S-a-necat cu-n os ș-a murit.

— Pă' și ce legătură are ?

— Are ! că și p-ăsta tot Mazăre-l chema.

Mă, fraților, bag samă-n prostia mea, că-mi căzusă varza greu, că toată noaptea numa drăcovenii visai. Ba să făcea că sînt pește și mă-nec cu-n bob de mazăre... ba că sînt curcă și mă-nec c-un pește... ba că mă cheamă Mazăre și mă-nec cu te mir'ce...

Ce mai, a doua zî mă sculai mai obosît decît mă culcai !

Loai io două dămijeni cu drăgănele puse-n țuică, da' cînd să plec îi zîsăi lu Costică :

— Dă, mă, și mie un cojoc, că ți l-oi trimite io pin careva.

Mă dusă omu la gară, mă sui în trin, plecai.

Mă, frate-miu, da' acu ierea o căldură !... ierea o căldură... cuptor, nu alta ! Scosăi io cojocu, scosăi ilicu, mă-mi venea să scot și cămașa, da' mai ierea lume-n trin, știi !

Mă, nădușam toț ca la treierat, auz ?

Vrusăi io să deschid un geam, da' ierea unu c-o falcă unflată, săracu, cît un dovleac. Zîce :

— Mă, nene, nu-l deschide că mă omori, să face corént și mă unflu și pe partea astalaltă !

— Da' ce-ai ? zîc io. Brîncă ?

— Nu, măsălele, zîce iel, de săptămîna trecută, că iote, fusăi pînă la Timișoara, tot cu-n trin d-ăsta și țînu unu geamu deschis de mă procopsîi, c-atunci cînd calc pe iele, parcă mă mușc de oichi auz ?

Mă, fraților, ne-apucarăm s-apăsăm pe toate butoanele, nimic ! Din ce în ce mai cald. Trăsărăm de toate manivelele, nimic !... De ce trăgeam, d-aia să-ncălzea, parcă puneam paie pe foc...

N-avusăi de lucru... mă pusă dracu și trăsăi și io de-o manivelă de-aia... că nu mai știam de ce să tragem, că ierea un vagon de-ăștia noi...

Mă, frate-miu, cînd s-opri trinu odată... venirăm unii peste alții, auz, ne făcurăm ciulama, nu alta...

Hop, că vine-un ceferist, da' nu ăla cu văru cu curca, și zîce :

— Cine trasă sămnalu ?

— Dumnealui, zîce ăla cu falca umflată, ș-arată la mine !

— Iote, mă, la iel, zîc io, pă' ce, nu-npînsărăț și trăsărăț toț, de ce și de unde vă plăcu ?

— Da, zîce iel, da' dumneata trăsăși de ăla... și ăla ie sămnalu de alarmă.

— Pă' io de unde să știu ?

— Scrie deasupra.

— Pă' aia, zîc io, că trebuia să scrie didisupt.

— Pă' di ce ? zîce iel.

— D-aia, c-așa să face, că și matale cînd o să dai ortu popii, pe cruce o să-ț puie poziția deasupra și dedesupt o să scrie. Ceferistu zîce : „Ia nu mai lungiți vorba ! Trăsăși sau nu trăsăși de sămnalu ăla ?"

— De ăla, da, zîc io. Io trăsăi d-ăla.

— Pă' di ce ?

— De cald !

— Di cee... ?

— Pă' iote, ie zăduf prea mare și vrusăi să ne mai răcorim o țîră, știi ?

— Da, da' acușica oprișî trinu și plătești amenda.

I-auz, mă, năroc pe capu meu, mai ales că să spărsăsără și dămijenele cu drăgănele și mirosam toț a vișinată, de zîceai că sîntem bomboane d-ălea umplute.

— Mă, frate-miu, zîc, plătesc ! Dacă ie să plătesc, plătesc ! Da' oprește și matale a căldură, că crăpăm. Ne sare zmalțu, auz ?

— Nu pot, zîce iel, ie difect !

— Pă' di ce ! zîc io.

— Dracu-l știe, zîce iel.

I-auzi, mă la iel vorbă... i-auz vorbă... Pă' ce vorbă-i asta ?... Pă' ce, ăsta-i răspuns ?... Cum nu merge cîte ceva... dracu știe... știe dracu... zîc :

— Pă' dacă le știe iel, săracu, pe-toate, voi pe ce mai loaț leafă ?

— Dracu știe, zîce, și să dusă.

Mă, frate-miu, ajunsăi la Craiova și fără vișinată și cu banii loaț.

Cînd ne deterăm jos din trin, ce ieșeau aburi din locomotivă, da' ce ieșeau din noi...

Ăla cu măsaua umflată, zîce :

— Ia-mă, nene, și pe mine, du-mă pănă-n sala de-așteptare !

— Pă' ce, ieşti orb ? zîc io.

— Nu, zîce iel, da' mi s-aburiră ochelarii şi nu văd !

— Nu pot, zîc io, că p-aci ie corent şi mi-e că ţi să umflă şi măsaua ailaltă, da' ai năroc că sînt om bun. Ia-o drept-nainte. Îl apucai de umeri, îl întorsăi şi-l îndreptai peste linii.

— Ţîne-o drept, zîc.

Mă fraţilor, mă unsă pe inimă, că-l fluieră un ceferist, şi zîce :

— Ce umbli mă printre linii, ca găina pin lemne, şi-i trasă o amendă, de mă unsă la inimă. Mă unsă la inimă, ce mai !

— Mă, falcă dublă, zîc, nu ierea mai bine dacă mă lăsai să deschid geamu ? Să ne răcorim ?

Di la Craiova pînă la Băileşti, avusăi năroc, că mă răcorii, mă răcorii de-abinelea, ce mai, că nimerii într-un vagon cu geamurile vraişte, şi căldura, dracu ştie di ce, nu mergea.

Ee, ş-aşa cu una caldă ş-una rece, ajunsăi !

Acas', ba de frig, ba de năcaz, m-apucai să crăp nişte buturugi.

Vine la mine nepotu-miu, Sucă, şi zîce :

— Mă, nea Mărine, om bătîrn şi nu te taie capu ! Pă' ce mai spargi mă lemne, ce te mai chinuieşti, că să-ndreaptă vremea, că dete la telev'zor timpu probabel. Să-ndreaptă vremea !

— Mă, Sucă, dacă te mai aud o dată zîcînd vorba asta, vorba asta, dacă o mai zîci o dată, te-ndrept io, şi nu probabel, cu sîguranţă te-ndrept, ştii, şi-ţ dau şi fr'o două de ţî să umflă falca ca la cine ştiu io ! Auz, vorbă la iel... timpu probabel... Să găsî iel să-mi zîcă taman mie vorba asta... taman mie să mi-o zîcă !

REVELION '73

Mă, nepoate, mă, să ții minte di la mine, că ăl de-a zîs că socoteala de-acas' nu să potrivește cu-a din tîrg, ăla a fost om păţît ! Ăla om păţît a fost !... Cine ştie cîte o fi pătimit iel şi-o fi tras di la a nepotriveală ?

Mă, frati-miu, pă' stai strîmb şi le judeci drept... te gîndeşti... le chiteşti... şi cînd zici că tot ie în regulă, din te miri ce, auz, din te miri ce, iasă de-a-ndoaselea.

Pă' stai să vez ! Mă, să vez, şi să nu crez, auz ?

Cum s-apropiau zilele din anu ăsta de fundu saculuí, îi zîc io lu Veta :

— Mă, Veto, fata tati, te gîndişi cum să petrecem anu nou ? 'Ai, fă, zîc, să ne gîndim din vreme, să ne pregătim ca oaminii. Să nu facem cum fac unii, de nu pregătesc nimic, şi-n noaptea de anu nou, umblă cu colindu ! Să-ndoapă la unii... să-mbată la alţii... şi să culcă la ăilalţ. Şi a doua zî, la iei acas' casa curată pa'ar, nici străchini de spălat, nici duşumea de frecat, nici crăiţari cheltuiţ.

C-aşa cunoscui io unu, la oraş, un preten de-a lu naşu Pantelică.

Îl întîlnesc io acu fr'o doi ani, în ajun de ajun de anu nou, cu braţu plin de cutii de bomboane.

— Pă', zîc io, ce faci cu-atîtea bomboane ?

— Pentru anu nou ! zîce iel.

— Pă' ce, mîncaţ numa bomboane de anu nou, numa bomboane mîncaţ ?

— Nu, zîce iel, că io nu fac anu nou la mine-acas' ! Mă duc pi la pretini... sun... zîc „la mulţi ani", le-arunc în braţă o cutie cu bomboane şi m-aşez la masă. Mănînc, beau, dacă-mi place, rămîi, şi-mi rămîn şi ălelalte bomboane ! Dacă nu, mă duc la alţi... Da' din două-trei cutii, musai s-o nimeresc !

— Brava! zîc io, brava treabă! Scapă omu și de tămbălău și de cheltuială.

Da' vezi, că scăpă și de omenie! Pă' da, scăpă și de omenie, că nici lui nu i să potrivi socoteala d-acasă mereu.

Pă' da, că, anu trecut, să vorbiră pretenii lui să petreacă anu nou la Sinaia! Și lui nu-i spusără nimic. Așa că, în noaptea de anu nou, umblă băiatu cu colindu, da' nu găsî pe nimeni.

Spre dimineață, îl răzbi foamea, așa că s-apucă și-și mîncă toate bomboanele.

Mă frate-miu, da-l apucă o durere de măsele... da' știi... rău... rău de tot...! De-ncepu anu nou a doua zî de dimineață la urgență!

Da' acolo dete de unu care petrecusă anu nou ca omu, cu țuică... cu vin... nu cu bomboane.

Ăla, cum ierea cam vesel, i le scoasă pe toate!

Nu bomboanele, măselele, de!

Pă' da... măselele, că, acu, săracu nu mănîncă decît orez cu lapte... Că fălcile ăle noi nu sînt gata, ș-acu cînd vrea să mănînce fr'o sarma, o suge ca pe caramea. Ca pe caramea o suge!

D aia zîc. Ia să tai io porcu. Da' cum avea peste fr'o sută de chile, mă, zîc, ia să-l chem io pe Sucă să m-ajute, că singur nu-l răzbesc!

Scosărăm noi porcu-n mijlocu bătăturii, băgarăm mîinile pe didisupt, io-n față, Sucă dindărăt, îi prinsărăm picioarele cruciș și, cînd ne opintirăm odată, îl răsturnarăm.

— Mă, Sucă, zîc, ține-l bine și culcă-te peste iel să nu scape!

Potrivii io cuțîtu și detei o dată cu toată puterea.

Mă, frate-miu, da' cînd să zbici odată... mă dete de-a berbeleacu și o rupsă-la fugă ață, supt pătul.

— Di ce îi deteși drumu, mă, nărodule?

— Pă', mă, nea Mărine, dacă mă gîdila cu stîngu dindărăt și nu mai putui să rabd!

— Și-acu ce facem, mă? Dacă moare porcu pe-acolo, cum îl pîrlim?

— Mă, nea Mărine, știi ce zîc io? Să-l pîrlim, unde-o cădea!

— Ce iești nărod, mă? Supt pătul, să ardem ca șobolanii?

Cînd mă pregăteam să-i dau lu Sucă al meu fr'o două, să vez și să nu crez : iasă porcu împleticindu-să de supt pătul și cade mort în mijlocu bătăturii.

— Mă, zîc, mare năroc avusărăm !

Strînsăi io paie să-l pîrlesc, cînd rămăsăi cu gura căscată !

— Mă, Sucă, zîc io, ia uită-te tu, mă, că mie, bag samă, îmi loă Dumnezeu mințile ; mă, porcu ăsta are sau n-are belciug de sîrmă-n rît ?

— N-are ! zîce Sucă.

— Pă' și io văd că n-are !... Da' al nostru avea ! Ce minune o mai fi și asta ?

Cînd mă uit mai bine, văd că nu ie porcu nostru. Da' n-apucai io să mă minunez cum trebuie, că-l aud pe vecinu, pe Dumitru lu Zbangă, zîce :

— Mă, nea Mărine, mă ! Vez că porcu nostru scăpă și trecu la voi, da' văd c-al nostru trecu la noi.

— Pă' ș-acu ce facem, mă ?

— Mă, nea Mărine, cum sînt de-o samă, io zîc să-i lăsăm așa. Ce rost are să n[illegible] uzmim c[illegible] iei, acușica ?

— Mă, zîc, că bine zîci !

— Să-l mîncați sănătoși ! zîce Dumitru.

Da' Sucă al meu :

— Mă, nea Dumitre, 'ai că avusăși năroc ! Că matale ținuși porcu legat, și nu mîncă decît boabe. A lu nea Mărin fu zlobod și ie mai gustos că mai da și pe dupe pătul. 'Ai că avusăși năroc !

Mă, fraților, muncirăm noi fr'o trei zîle, de nu mai știam cum ne cheamă, auz ? Făcurăm cîrnați, caltaboși, tobă, piftie. Făcu Veta sarmale cu fr'o două zîle-nainte, ca să aibă vreme să scadă... friptură... tot, ce mai ! Zaibăru sta-n beci, ca plutonu-nainte de atac, n-aștepta decît ordinu.

Ei... pîn' la urmă veni și ultima zî a anului ..

Înhămai io la sanie pe roaiba și pe Arete, să mă duc la gară să primesc pe nașa Reta și pe nașu Pantelică cum ne fusăsă vorba.

Mă, fraților, da' nașu Pantelică ăsta, băiat subțire, ca să nu vie cu mîna-goală, o adusă și pe-a bătîrnă și pe-l bătîrn, părinții lu nașa Reta, de !

Mă, fraților, di ce să mint? De-l bătîrn mă bucurai, da' de-a bătîrnă nu prea, că ie cam fandosită. Că, iote, ș-acu veni c-o drăcovenie în cap, cu pene, de nu mai putui s-o țîn locului pe roaiba. Sforăia, săraca iapă, să uita-n urmă...

— Coană mare, zîc, vez că iapa ie chioară. Ia-o pe partea chioară și sui în sanie, c-alminteri o pățîm.

Mă, săraca iapă, pînă acasă mîncă nori, ce mai, și nu-mi ierea de alta, da-mi ierea frică că leapădă, c-are mînz.

Cînd îi văzu Veta pe-alde nașu, să bucură de-adevăratelea, da' cînd dete cu ochii de-a bătîrnă, să-nverzî!

Pe urmă cînd mă prinsă pi la bucătărie, singur, zîce:

— Aba, Mărine, di ce mi-o adusăși ie p-asta?

— Ce, fă, iești năroadă? Pă' io o adusăi? Nașă-ta Reta, ș-acu dacă veni, ce ierea să-i fac? S-o cherd pe drum?

Mă, fraților, zîc, ce mă fac io acu cu asta, că ie mofturoasă!

Mă, zîc, ia să-l chem io pe Sucă, să sărvească la masă! Că uitai să vă spui că de fr'o trei luni să-nscrisă Sucă la o șicoală d-asta, de ospătari.

Mă, cînd auzî Sucă, s-arătă foarte bucuros.

— Mă, nea Mărine, zîce Sucă, mă, dacă nu ț-o plăcea, să dea Dumnezău să-mi cherd pantofu stîng, să merg șchiop, să-mi zîcă lumea invalid!

— Mă, zîc io, ai grijă de coana mare, că-i crescută la oraș!

— Lasă, mă, nea Mărie, pă' ce nu ne-a-nvățat pe noi nea Gogu lu Tămîie cum să servim ca pe strini?

Mă, fraților, pusărăm noi masa în odaia di la linie, o arinjă Veta frumos, cu crenguță de brad... Da' Sucă al meu pusă în fiecare strachină cîte un cartonaș cu numele nostru pe iele.

— Mă, zîc, ce ie cu-ăștia, mă?

— Lasă, mă, nea Mărine, că așa ie la răcepție!

— Mă, zîc, așa o fi... da' ai grijă, după ce omu bea două-trei pa'are de țuică, strînge-le dracu, să nu care cumva să le mîncăm din greșală.

Ne-așezarăm la masă. Nașu în capu mesii, în dreapta nașa Reta, în stînga a bătîrnă, căzu bucuria pe mine să stau lîngă ia... ă bătîrn lîngă nașa.

Zice Sucă :

— Tanti Veta, șez și matale, că sîrvesc io !

— Mă, zîc, de cînd îi zîci tu lu tușe-ta tanti, mă ?

— Lăsați tineretu să-nveție manera ! zîce a bătîrnă.

În gîndu meu, zîc, n-are decît să-nveție, da' pă altele, nu pe Veta mea, că io cînd aud că-i zîce „tanti" în loc de tușă, mie-mi sună a bătaie de joc !

Ei... beurăm noi cîte un pa'ar de frunte de țuică schiartă cu piper și foi de dafin.

Adusă Sucă niște cîrnați calz și niște tobă rece...

Da' a bătîrnă, zîce :

— Doamne ferește, ați stricat cîrnații, i-ați făcut cu usturoi !

— Pă' cu ce ierea să-i facem, zîc io, cu odicolon ?

— Las-o-n pace, mă, fine, zîce nașu, las-o o țîră nemîncată, că pe urmă mănîncă și surcele, c-o cunosc io !

— I-auz, Reto, cum își bate bărba-tu joc de mine !

— Bine că mă mai răzbună și pe mine cineva, zîce ăl bătîrn, că mi-ai mîncat zilele între ăle două războaie !

— Și pe urmă te-a lăsat ? zîce nașu.

— Nu, zîce ăl bătîrn, da' avusăi io grijă și venii din războ cam surd, ș-acu nu aud decît ce-mi convine !

Mă, frate-miu, d-aia-l iubesc io pe-ăl bătîrn, că știe s-o întoarcă, auz ?

Mă, fraților, toate mearsără bine, pînă la sarmale.

A bătîrnă să mai muie după șapte-opt pa'are de țuică, nașu să făcusă roșu ca sfecla, cum îi șade lui bine... ăl bătîrn mînca... naș'a cînta... Veta rîdea... Ce mai, ne sîmțam bine !

Că, bag samă, de-aci ni să trasă, că-l scăpai pe Sucă din oichi !

Că iel, cum să tot ducea în beci, ba dupe țuică, ba dupe vin, îl scăpai din oichi și nu-l pusăi să fluiere „M-a făcut muica oltean", știi, ca să nu poa'să bea în beci ! Și, bag samă, trasă cîteva gîturi, că cînd îi zîsă Veta să-aducă sarmalele, Sucă zice :

— Le-aduc acușica, da' stîngeț lumina !

— Pă' di ce ?

— De-aia, ca să vă servesc ca la oraș !

Cum ieream toț veseli, hai, mă, zîc, să-i facem voia, că n-o fi foc !

Da' chiar așa fu !

Cum stam noi pe beznă, odată vine Sucă di la bucătărie în flăcări, tot un foc, auz !

Îu, Doamne ia-mă, arde Sucă !

Pusăi mîna pe faţa de masă, o trăsăi, toate ielea după ia să-nprăştiară pin odaie, îi pusăi lu Sucă faţa de masă-n cap, şi-ncepui să-l bat, să-l stîng !

Urla săracu Sucă, ca din gură de şarpe !

Mă, cu chiu cu vai, îl stînsăi ! Dau să-l aridic de jos, cînd mă uit la iel, săracu, ierea numa carne vie pe oichi.

— Mă, zîc, nu-l atingeţi, săracu !

Da' văd că dă Sucă cu mîna aşa peste faţă şi rămîne curat la obraz.

Auz, nu ierea ars, da' ierea plin de sarmale, de varză.

— Mă, zîc, cum loaşi, mă, nărodule, foc ?

— Loai pe dracu, zice Sucă, vrusăi să sîrvesc sarmale flombate !

— Ce e aia, mă ?

— Sarmale flombate, ca la oraş !

— Pă' aşa să sîrvesc sarmalele la oraş, în flăcări ?

— Nu, zîce Sucă, clătitele să sîrvesc aşa, da' dacă tanti Veta nu făcu clătite, zîsăi să fac figura cu sarmalele !

— Pă' şi cum le deteşi foc, mă ?

— Cu spirt !

Mă, fraţîlor, aşa şi făcusă. Aveam o sticlă cu spirt de ăla vînăt, o turnasă pe sarmale, de acu puţau, de zîceai, Doamne, ce-i aia ! ?

— Pă' bine, mă, zîc, ce sînt io, să mănînc sarmale cu spirt ? Ce sînt io, mă ? Primus, să mănînc sarmale cu spirt ?

Mă, fraţîlor, taman cînd mă găteam să-l trăznesc, s-aude din fundu curţî o chirăială, de să-mi stea inima, nu alta !

— Mă, zîc, asta ce-o mai fi ?

Auz, a bătîrnă, cît îl stînsărăm noi pe Sucă, să dusăsă ca omu afară... în fundu curţî... acolo-ntr-un loc... ce mai !

Da' cum sta ia liniştită, odată vede că vine peste ia o arătare... că uşa nu să-nchide, dacă nu-i ştii şmerchezu ! Vine spre ia o arătare, aşa ! că scăpasă viţaua, şi, de cînd am înţărcat-o, să ţine după oameni.

Fugirăm repede acolo, o găsîrăm pe-a bătîrnă leşinată pe tron, ce mai !

O adusărăm în casă, zîce Veta .

— Mărine, ado iute niște oțăt s-o trag pi la tîmple ! Da' ăl bătîrn, care nu să urnisă di la masă, mîncasă și beusă de unu sîngur, zîce :

— Mă, fine, dacă nu găsești oțătu, fac cinste, auz ?

Mă, fraților, pîn-la urmă, își veni în fire a bătîrnă, da' chirăia... mă chirăia, că-l văzu pe dracu... că-l văzu cu oichii iei... că avea și coarne...

— Pă' cum să n-aibă, că are vițîca aproape un an, zîc io !

Cînd auzî că nu fu dracu, că fu vițaua, începu să chirăie și mai tare :

„Că ia vrea numaidecît la București, că ia nu vrea să moară-mpunsă prin bălării, că mai bine călcată de tranvai pe bulevard !"

Mă, fraților, chirăia, de zîceai că arde ! Că și strigă vecinu miu, Dumitru lu Zbangă, peste gard :

— Mă, Mărine, mă, să mai îmbată lumea, da' nici așa !

Să sparsă petrecerea... s-aleasă pra'u, ce mai.

— Hai, mă, să ne culcăm, zîc, om petrece mîine pe lumină !

Ne culcărăm noi. Nașu cu nașa Reta în odaia di la linie, ăl bătîrn cu a bătîrnă, în odaia di la mijloc, io cu Veta, în bucătărie.

Mă, fraților, da' taman cînd s-alunec în somnu ăl buń, taman cînd să alunec așa ușor în somnu ăl bun, începură iar chirăiturile.

Da' acu nu mai chirăia a bătîrnă, chirăia nașa Reta ! A bătîrnă să luoă după ia, chirăia și ia, da' nu știa di ce !

Fugii io în odaia di la linie... Nașu, Dumnăzău să-i dea sănătate, sforăia de zornăiau geamurile, 'abar n-avea... Nașa Reta, cocoțată pe lada de zestre a lu Veta, în colțu odăii, galbină ca turta de ceară...

— Ce ie, nășico, ce să-ntîmplă ?

Da', săraca, dîrdîia de-i clănțăneau dinți-n gură. Nu-nțelegeam nimic din ce zicea, că zicea ceva și arăta spre patu lu nașu Pantelică.

Cu chiu cu vai, începui să înțeleg... că zîcea :

— Pa... pa... pan... Pantelică a... are... tre... tre... trei picioare... !

— Ce vorbă ie asta la mata, nășico ?

Mă, fraților, da' cînd mă uitai, înțepenii... De supt cerga lu nașu, ieșeau trei labe... !

— Mă, zîc, să fi fost patru, mai înțălegeam, da' trei ? Mă trecură toate năplăielile, ce mai ! Da' îmi luoai inima-n dinț, apucai de cergă și trăsăi odată scurt, știi !

Supt plapomă, Sucă al meu, dormea ca un îngeraș, cu un picior scos afară...

Cum o frecasăm noi cu oțăt pe-a bătîrnă, iel, luoat de beutură, trecusă-n odaia di la linie și să culcasă frumușel.

Mă, fraților, nu mai putui să rabd și cînd îi mușcai una lu Sucă, sări ca ars :

— Nu mai da... ! Nu mai da... ! Nu mai da, că spui tot ! Ouăle le furai di la tușa Veta, a lu nea Mărin !

— Hopa ! zîc, ia mai zîi o dată ! Ce zîsăși ?

— Pă' ce zîsăi ? zice Sucă, că vorbii pin somn !

— Mă, fi-ț-ar starea ta a dracu ! Tu mă faci să cred în visă ? Acu înțăleg io ce ie cu ăle cinzăci de ouă ! Că băteam săraca căța s-o omor și mă miram :

— Căța să mănînce ouă, mai văzui io, da' să le mănînce cu coaje cu tot, să nu lase nici-o urmă ?... asta nu mai văzui !

Mă, fraților, îl loai pe Sucă la scărmănat... chirăia, de ziceai că-i opărit !

Muierile săriră să-l scoată din mîinile mele, da' la-nghesuială să mai aleasă și-a bătîrnă cu fr'o două, nu știu cum să nimeri !

Da', cum ierea hărmălaia mai mare, bairamu mai în toi, să deschide ușa, și intră văru-meu, Ionel Buruineac, cu văru-miu Licu a lu Vîrban și cu popa Soni, veseli tare, fiecare cu cîte o piosc̆ă de vin.

— Mă, Mărine, venirăm să petrecem la tine ! că te știam noi om de viață, da' anu ăsta o făcuși lată de tot, că s-aud chiuiturile di la capu satului !

Și iote așa avusărăm și noi noroc de petrecurăm de anu nou ca oamenii, pîn-a doua zî, sara.

De-aia zîc io că socoteala de-acas' nu să potrivește cu a din tîrg !

Pă' cine și-ar fi închipuit c-o să apuc io să văd în noaptea de anu nou pe-a bătîrnă, soacra lu nașu, dansînd cu popa Soni pin mijlocu bătăturii !

Și vițaua să țînea după iei, că vă spusăi că, de cînd am înțărcat-o, săraca, să țîne după oameni !

CĂRUȚA CU PATRU VITEZE

Hai, bidivii lu taica... așa, copilași, mîncați pămîntu... mîncați pămîntu, ca să nu mai zică alde nașu Pantelică că v-ați demodat.

Așaaa, căluții lu taica, nu mă faceț de rușine!

Auz vorbă la nașu Pantelică :

— Gata, a trecut vremea cailor, acușica ie vremea tomobilului!

Aș vrea io să-l văd pă iel dacă mai iasă cu tomobilu toamna la culesu porumbului din nămoalele din care ies io cu căruța. Aia ie!

— Așaaa, ușurel, zmeii lu tata, să tragem acușica la parcaj, că am să le zîc una dumnealor :

— Auz, mă, fraților, să-mi zică mie nașu că tomobilu ie mai bun decît căruța! Auz... să-mi zică iel una ca asta?... Pă' ce vorbă ie aia?

Aș vrea să văd : are coraj să treacă cu tomobilu pin fața cășii lu Marghioala lu Fleașcă, unde a răsturnat astă toamnă Saiche a lu Zăpăcitu remorca cu cuie? Păi da, că a răsturnat nărodu remorca plină cu cuie... Să-l văd pe nașu, are coraj? Că au cules oamenii cuiele, da au rămas destule de prăsilă și cum dă cîte o ploaie parcă încolțăsc ca usturoiu.

Că numa în două săptămîni făcură acolo pană de cauciuc fr'o douăzeci de tomobile.

Da' nu știu cum dracu s-a nemerit bufetu taman peste drum, cu mici calzi și bere rece Face omu pana... mai mănîncă un mic... mai o bere... merge treaba... Toate bune, numa că, o țîră mai la deal, ie și Melițiia Păi da!... Și atunci, care mai ie afacerea?... Cherdere de vreme pînă faci pana... micii, plus berea fr'o 15—20 de frangi, plus 250 amenda!

Pă, io, fraților, cu căruța trec și pin mama cuielor, mănînc și mici, beau și bere și trec la deal fluierînd, n-am habar !

Acușica ie drept că dacă n-are cauciucuri, căruța cam zdruncină. Da, da are și chestia asta șmerchezu iei, că dacă mă zdruncină nu adorm la volan. ...Păi vez...? Aia ie !

Pe urmă cu mașina, cînd termini benzina, cînd faci pana deșteptului, de, nu mai ai ce-i face, tragi pe dreapta și te uiț la stele. Io chiar dacă sînt la drum lung și fîrșăsc grăunțăle am două posibilități : ori țîn o consfătuire cu caii și cu ajutoru biciului îi lămuresc să meargă și nemîncați, or trag pe dreapta, desham o țîră și-i las să pască, că benzînă pentru cai pe marginea șanțului, slavă domnului ! Păi, de... că mașina lu nașu nu merge decît cu benzînă de 98. Caii mei, dacă n-au ovăz, mănîncă și dovleac. Ba, ăsta din stînga a mîncat odată și o pătură și cureaua mea, de m-a lăsat cu nădragii-n vine și cînd m-am dus acasă... să mă omoare Veta !

— Mărineee... Mărine, unde ță cureaua di la nădragi ?

— Fă, muiere, mi-o mîncă calu !

Mă, fraților, auz minte la ia, n-a vrut să mă creadă și fr'o trei zile mîncai numa urzîci și ciorbă de lobodă pînă avusăi năroc de bălegă calu catarama di la curea și-mi intrai în porțiie, că altfel ajungeam să mă țîn de garduri de foame.

Pă' cu căruța pot să merg pe toate drumurile că are carosărie înaltă, nu dau cu toba de așapament de piroiu drumului. Și dacă veni vorba de așapament, să v-o spui p-a dreaptă, mie îmi place căruța că nu poluiază.

Acu, ie drept, că să mai întîmplă să polueze și calu cînd mănîncă tărîța încinsă, da' atunci mă dau jos și o iau frumușel înainte și caii vin sînguri dupe mine.

Aș vrea să văd și io tomobilu ăla care vine sîngur dupe tine, și-l mănînc. Care să vină singur ca cățaua. Na... că zîsăi și vorba asta ! Degeaba rîd unii cînd văd cățaua supt căruță. Are rostu iei, ie pe post de sămnal de alarmă. Ia să-ncerce fr'unu să-mi spargă căruța ca să-mi fure casetofonu sau ștergătoarele ! Cățaua imediat ie pe post de sămnal de alarmă. Ia să-ncerce fr'unu să-mi spargă de-l cunosc dintr-o mie !

Ce mai la deal la vale, io sînt mulțumit cu căruța.

Da', acu cîtăva vreme, avusăi treabă la oraș și plecai cu căruța. Ca să nu mă duc sîngur, îl loai și pe nepotu Sucă, fi-ar chelea-n

saramură să-i fie ! Da... mai bine nu-l loam, că mă omori cu întrebările, îmi făcu mintea chisăliță, nu alta.

— Mă, nea Mărine, degeaba zîci matale că ie căruța mai bună ca tomobilu, că la căruță n-ai volan.

— Cum n-am, mă, nărodule, ce vorbă ie asta ? Pă', la căruță am volan perfecționat !

— Cum vine asta ?

— Păi, da, zîc io, că hățurile sirvesc și la condus și de frînă și de dat de-a-ndărătelea. Mă, prostule, căruța o conduci numa cu mîinile, la tomobil ai nevoie și de picioare.

— Asta așa ie, da', să te văd io la stopuri cum te descurci ?

— Nici n-am nevoie, să descurcă caii sînguri. Cînd văd roșu, stau, că așa i-am învățat.

— Pă', de unde ?

— Mă, da nărod mai iești. Bă', io cum am porțile vopsite, nu le am roșii ?

— Ba da.

— Păi vezi ? Iar cînd văd verde, pleacă la iarbă la păscut.

— Da, da' ce te faci cu galbinu, că dacă treci pe galbin, gata ai încasat amenda !

— Nu trec caii mei pe galbin, mă, Sucă, numa necheează și dau din copită.

— Pă' di ce ?

— Pă' d-aia, că iei cred că ie ovăz !

— Mă, nea Mărine, le-ntorci ca la Ploiești auz ? D aia îmi place mie de matale că le-ntooorci... ! Auz, da cînd vrei s-o iei la dreapta, cum faci, cum semnalizezi ?

— Întinz mîna. Ia întinde-o că chiar trebuie s-o loăm la dreapta.

Auz, mă, fraților, năroc pe Sucă — cum a întins mîna, cum i-a pus o babă cinci frangi în palmă.

— Mă, nea Mărine, să știi că io de-acușica întinz mîna întruna !

— Ba să-ț vez de treabă, că-ncurcăm circulația și odată întinde miliția bastonu și tragem pe dreapta și s-ar putea întîmpla să nu scăpăm cu cinci frangi

— Auz, nea Mărine, hai că te prinz acușica cu ocaua mică, da' dai o înghețată dacă te prinz ?

— Dau, mă !

— Hai că te-am prins, că la căruță n-ai schimbător de viteze, hai că-ț loai înghețata !

— Nu fi, mă, prost, da' biciușca ce ie ? Mă, să ții minte di la mine că biciu ie ăl mai al dracu schimbător de viteză. Dacă nu mă crez, te bag și pe tine în viteză cît ai zice peșce !

— Stai mă, nea Mărine, că te crez, da de prins tot te prinsăi. Tomobilu are patru viteze, căruța cîte are ?

— Tot patru !

— Zî-le să le-aud și io, că le mănînc !

— Mă, Sucă !... Viteza întîi ie la pas. Viteza a doua ie la trap și a treia la galop.

— Da a patra... care ie a patra... vez că n-ai viteza a patra ?

— Stai, mă, nu te bucura înainte de vreme că am și viteza a patra. Numa că la căruță viteza a patra ie sicretă, se-ntrebuințează în caz de nevoie.

— Nu te cred ! Vreau s-o văd !

— Vrei s-o vez ? Atunci țîn-te bine că bag într-a patra ! Păzea ! Melița !

NEA MĂRIN ȘI GAIȚELE DE LA NAȚIONALU BUCUREȘTEAN

Și dupe ce beurăm vinu din dămijeana pusă în casa de fier de Anul Nou de naș Pantelică și dupe ce trăsărăm un pui de somn și dupe toate emoțiile că trecurăm cu dreptu' în anu' 1979, îi veni o idee, o idee îi veni lu' naș Pantelică, să ieșim și noi puțin pe străzile capitalei, că de-aia am venit, nu să stăm în casă ca muierile, ci să mai vedem și noi oamenii cum arată după Anu' Nou.

Sucă, cum sta pe recepție, atîta așteptă și zîse : Mă, nene, mă duc și eu puțîn la copiii din 'uru' blocului, să mă joc și eu cu ei și să văd dacă jucăriile ălor din București sînt la fel ca ăle oltenești, că apoi iar ne întoarcem la Băilești și nu știu și eu cum sînt jucăriile din capitala țării.

Mă, avu dreptate copilu, avu dreptate copilu, auz' să nu știe iel cum sînt jucăriile bucureștene și ce-o să le spună iel oltenilor de cum a petrecut la București și cum și cu ce s-a jucat, și-i zîsăi — du-te, mă, Sucă, da' să nu o lași pe tuș-ta Veta să te aștepte prea mult, că știi tu că e zlabă de înger, bă, că e zlabă de înger.

Nici nu zîsăi bine nărodului să să ducă, că ușa di la intrare și zburâ din țîțîni, bă, că parcă intrase în casă taifune, nu altceva. Naș Pantelică să uită la mine, să uită la ușă și nu-i veni să creadă că Sucă e așa de bine crescut, că poate să smulgă ușa de la locul iei. Pusărăm noi ușa la loc și de pe scară auzirăm niște bătăi zdravene în ceva metalic că ne și speriarăm, iar Sucă chirăia ca din gură de șarpe : veniți să mă scoateți de aici, că nu mai pot, nu mai pot sta aici.

Nărodu', în graba de a să duce la joacă, deschisă ușa de la cotețu ăla de te trage-n sus și-n jos de i să zîce lift, mai devreme și

nu știa ce să mai facă, rămînînd între etaje. Alergai eu și naș Pantelică, încercarăm să deschidem ușa, Sucă țipa de mama focului, da' ditamai măgăoaia se înțăpenise bine între etaje și nici nu se sinchisea de orăcăiala noastră. Ne sucirăm noi, ne învîrtirăm, cum să-l scoatem pe nărod din lift, da' tot degeaba. Și veni unu mare și gras, ca ăl de la televizor, care ar fi trebuit să să hrănească rațional, că s-a îngrășat peste măsură, și cînd începu iel să apese pe butoane, să bată în casa liftului și apoi nu știu ce a meșterit iel cu o șurubelniță, că odată văzurăm că liftul o pornește, ducîndu-l pe Sucă la parter și cursăse nădușeala de pe el, că să făcusă lac la picioarele lui, lac să făcusă la picioarele lui.

Și uite așa ne scăpă omul ăl gras de bucluc, că altfel nici Sucă nu să ducea în stradă și nici noi nu plecam de acasă.

Luarăm noi un otobuz ca să ne ducă în centru, la Teatru Național, că naș Pantelică îmi spusăsă că acolo să joacă o piesă cu oltence și olteni, o piesă numită *Gaițele* și, de, eu oltean, naș Pantelică așijderea, ar fi păcat să nu ne întîlnim cu oltenii noștri, păcat că nu veni și Veta cu noi, dar așa-s muierile cînd rămîn măcar o oră fără bărbat — discută d-ale lor, de modă, de mîncare, așa că rămase cu nașa să să mai pună la punct și ea cu moda, că cine știe cînd o mai veni pin București.

Și cum zisăi, ne urcarăm noi într-un otobuz ce mergea spre centru și unde văzui pe unu mare, mă, mare și nătîng, că împingea niște biete femei la urcare, că am crezut că o să-și dea duhu săracele. Ereau și ele îmbrăcate ca de sîrbătoare și unde-l auzii pe nărod : mai stați la cratiță, nu vă mai plimbați atît și împopoțonate ca niște sorcove. Îmi erea milă de ele, mă, și-mi venea să-l iau de chept pe coate goale, pe mațe-fripte. Și ele, săracele, n-au scos un cuvînt, nici un cuvînt, auz, nici ele și nici bărbații lor. N-o fi avînd și iel acasă o nevastă, nu i-o fi milă de ea dacă alți s-ar purta cum s-a purtat iel în ăl otobuz ? Și uite așa am mers cu ceartă și în mare înghesuială, că ierea să-mi dau și duhu. La Băilești nu există așa ceva, jur că nu există, acolo juveții să salută și te întreabă de toate ălea. Mai bine rămîneam acasă și nu să mai lega nimenea de mine și de alți.

Ajunși la destinație a trebuit să trecem pin pasaju subteran. Ce să vezi ?! Ce să vezi ?! Oamenii merg pe didisupt, iar mașinile,

de că sînt mașini, merg pe deasupra. Bine că n-a fost și Sucă cu noi, ca cine știe ce boroboață ar mai fi făcut.

În fața teatrului, îmbulzală, de, toți oltenii își dădusără întîlnire la Teatru Național, ca să-și vadă suratele zise „Gaițe".

Naș Pantelică, cu mai multă isperiență în ale teatrului, după ce cumpără beletele de la casă (na, uitai să-l întreb dacă nu cumva și casierele teatrului sînt și ele oltence), urcarăm noi cu sfințenie treptele de marmoră și tare mă minunai de toată frumusața asta de teatru. Mă', la noi, la Băilești, zău, că nu văzui așa ceva, zău că nu văzui.

Nici nu ajunsărăm bine în sala de spectacol, că niște fete, unele bălaie, altele mai puțin, ne luară în primire ca să le arătăm beletele, ca să loăm program de sală, că nu ieste de ajuns să stai cuminte în fotoliu și să te uiți la spectacol. Îl trăsăi ușor de haină pe naș Pantelică și-l întrebai dacă nu cumva am intrat în împărăția oltenilor, că numai oltencele îs așa de aprige, că te întreabă cîte în lună și-n stele și nu te lasă în pace cu una cu două. Rîsă de nu mai putu nașu Pantelică de nărozîia mea și mă împinsă ușor către rîndu unde aveam locurile.

Locuri bune, bune locuri loă naș Pantelică și-m zîsăi că probabel să cunoaște cu una din casierele teatrului, că dupe noi venea așa o mulțime de lume, așa o puzderie de oameni și de peste tot se auzea o mozîcă, frate, așa că te apucă la inimă și mă gîndii cu mare drag la Veta mea, care rămase să-i țină de urît nașei și să mai vadă de neastîmpăratu ...a de Sucă.

Săraca Veta, mă cuprinse o milă de ia, că-mî venea să las baltă întîlnirea cu „oltencele".

Lumina să stinsă ușor, mozîca să potoli și după ce să rădică cortina, dădui cu oichii de-o casă mare, bogată și de niște femei ce să învîrteau de colo-colo.

Îl trăsăi de mînă pe nașu și-i zîsăi :

— Pă', aici nu sînt oltencele noastre, bre ! Nu vezi că aici e Draga Olteanu în carne și oasă, Coca Andronescu, bre, Tanța lu Costel, Tanța lu Costel, bre, unde mă adusăși, îț baț joc de mine ?

Unu nervos, din spate, mă bătu pe umăr ca să termin vorba, iar alții mă sîsîiră.

Actrițele jucau cărț, să certau între ele, mă, aprige și actrițele astea, mă, parcă ereau muierile noastre din sat cînd să ceartă din te miri ce, că nu mai poț să le potolești cu nimic și numai cînd au obosît atunci să duc pe la casele lor, ca a doua zî să înceapă gîlceava din senin, din senin s-apucă de gîlceavă.

Mi se făcu milă de ăle certate și avusăi așa o clipă dorința de-a mă duce pe scenă și s-o zgîlțîi puțin pe Draga Olteanu că iea iera capu răutăților, nimeni nu i-a mai intrat în voie pînă la fîrșit.

În pauză, îmi zîsă naș Pantelică despre tot ce să petrece în fața oichilor noștri și d-abia atunci înțălesăi eu despre ce este vorba în piesă.

Mă, și ăsta care scrisă piesa, mă, parcă a stat cu iele, că așa de bine le zîcea și așa de bine le-a prins nărozîia că parcă ar fi fost fratele lor. Și îote una, Aneta Duduleanu — a mai mare și voinică, mă, că arțăgoasă muiere ieste, nimeni nu-i mai intra în voie. Am avut părerea că pe toate le-ar tîrnui Duduleanca asta mai mare, să te ferească sfîntu să intri în mîinile ei, că praf te face, nu altceva, praf te face.

Gătite cu mărgele, cu cercei, mănuși, bre, ba și cu mașină mică la scară, tot viespii au rămas, pînă n-a băgat-o în mormînt pe aia bălaie, pe Margo, nu s-a lăsat, gaițe adevărate, gaițe, nene, gaițe.

Da' îmi plăcu cum jucară toate și ăle mai puțin tinere, și ăle tinere, toate sclifosite și înțăpate. Păcat că nu le văzu și Veta mea. Da' bărbații, mă, niște papă-lapte, nu le-a zîs nici unul măcar să tacă, nici unu nu îndrăzni, că săreau toate pe iel și-l nimiceau. Nici unu nu avu coraj. Mă minunai tare de ce văzui și ce auzîi, că după fîrșirea piesei îl loai pe naș Pantelică și mă dusăi la actori și le făcui invitația să vină și la noi, la Băilești, că îi primim cum să cuvine și că oltenii noștri or să fie încîntați.

Cum mă văzură, cu toți îmi mulțumiră de invitație, da' ce chiriială pe ei, că mă cunosc de undeva, nu știu prea bine de unde sau că samăn cu cineva, da, samăn cu Nea Mărin, juvetele de la televizor și uite așa făcurăm cunoștință și mult să bucurară, să

bucurară mult că le făcui o vizită și că or veni degrabă la Băilești.

Și acu mă grăbesc să ajung mai repede acasă, să nu ajungă „gaițele" înaintea mea, că ar fi mare rușine.

Cu primu trin aterizez acasă să am timp să scoț niște zaibăr de ăla de care-i dădui lu naș Pantelică de Anu Nou, iar Veta să aibă timp să facă niște plăcintă cu praz, prăjitura națională a oltenilor că, de, muieri aprige sînt „Gaițele" și apoi om avea de-a face cu ele, că doar sînt invitatele mele ș-ale ălor din Băilești.

S-auzîm de bine.

ANUL NOU 1978

Mă, fraților, pă nesimțite să scursără și zilele lu 77. Vorba lu Tănăsucă a lu Sandu lu Pezevenchiu : „Lambă, lambă iar n-ai gaz, io ț-am pus și tu l-ai ars."

Da' cum anu ăsta care trecu fu an bun și să făcură de toate și pentru gură și pentru alte trebuințe, zîc :

— Mă, Veto, fata tatii, ai, fă, să ne tragem și noi sufletu oțîră și să chibzuim cum petrecem anu care trecu și mai ales cum îl întîmpinăm pe ăla care vine. Că la noi, la români, sărbătoarea de Anul Nou are două fețe. Una întoarsă spre ce fu și alta întoarsă spre ce-o să fie.

— Mărine, zîce muierea, io parcă nu l-aș mai face acasă, că dupe aia am de muncit cîte o săptămînă pînă pui iar casa pe roate.

— Da' unde atunci, la nașu Pantelică ?

— Pă', cum dar, Mărine, io fug de muncă di la mine și să mă nham la treabă la nașa Reta ?

— Pă' atunci ?

— 'Ai, Mărine, să ne-nscriem și noi să mergem undeva la munte, să petrecem numa noi doi, ca doi porunghei.

— Fă, zîc, bine gîndit, da tu fii fată deșteaptă. Pregătește și o oală cu sarmale, niște răcituri, murături, că de zaibăr mă-ngrijesc io.

— Pă' ce nevoie avem, Mărine, nu ne-nscriem și cu masă ?

— Mă, zîc, nu știi tu vorba românului, că „paza bună trece primejdia rea" ?

— Bine, bine, ceva de-ale gurii o să iau, da de zaibăr ce mai avem nevoie să te omori cu o dămijană ?

— Mă, femeie, uite ce ie, tu vezî-ți de raionu tău, că io am grije de-al meu! Nu plec io fără motorină la drum. Iote la ea!

Mă, fraților, zîs și făcut. Mă dusăi io să iau bilete, ca să petrecem anu nou, sus la munte, la Stejeriș, la cabana „Căprioara".

— Mă, nea Mărine, zîce nepotu Sucă, să n-ai parte de abonament la tilivizor pe anu care vine, dacă nu mă iei și pe mine să petrecem Anul Nou la-nălțime, că fără mine nu te descurci, că io cunosc, că am mai fost la Stejeriș cu iscursîie, da matale?

— Mă, zîc, io te-aș lua, da mi-e că ne facem de pomină.

— Nea Mărine, mă jur că nu ies din vorba matale.

— Atunci, jură-te!

— Pă' cum?

— Zî dupe mine, cuvînt cu cuvînt!

— Zî dupe mine, cuvînt cu cuvînt!

— Stai, mă, oțîră, că nu-ncepu jurămîntu.

— Stai, mă, oțîră, că nu-ncepu jurămîntu.

— Ho, mă, nărodule!

— Ho, mă, nărodule!

Jart, și-i trăsăi o palmă, să-l opresc.

— Ce dai, mă, nea Mărine, că matale zîsăși.

— Ce dai, mă, nea Mărine, na, că mă molipsîi di la nărod! Mă, fii atent aci la mine. Zî așa: Să-mi cadă păru dupe picioare dacă oi ieși din vorba matale.

. . . . . .

— De ce taci, mă?

— Pă' cum dar, vrei să-mi mai tragi o palmă?

— De ce?

— Pă' io n-am păr pe picioare, matale ai. Vrei să mă prinz? Mă, nea Mărine, să fiu al dracu, dacă să mai ezistă șmecherie cu ghivent mai mare ca matale.

Dacă văzui că mă laudă așa, mă mai muiai.

— Mă, zîc, atunci jură-te tu pe ce ai mai scump.

— Mă, nea Mărine, să n-am parte de ce văd naintea oichilor.

— Mă, și ce vez tu naintea oichilor?

— Pe matale!

Jart, îi mai trăsăi o palmă.

— Nea Mărine, io îț spui cinstit pe față, că ce am io mai scump pe lume ești matale, și matale te superi?

— Mă, Sucă, iartă-mă. Iote, mă loă mîna pe dinainte.

— Pă' n-ar fi fost mai bine să te ia mintea ?

— Mă, zîc, ia vez, că iar mă păgubești de fr'o două.

— Nea Mărine, bag samă că ai început să-nbătîrnești, că nu mai știi de glumă.

Má, fraților, ce să mai lungesc vorba. Cu chiu cu vai, ne suirăm în trin, da n-apucarăm toț la un loc, nuu. Io, cu Sucă, nimeriram, bag samă, la compartimentu ăla pe care îl lasă cefereu dinadins fără foc, ca să nu să strice răciturile.

Pînă la urmă ajunsărăm la Craiova, de unde loarăm otobuzu pentru Stejeriș.

Mă, fraților, da ierea o-nghesuială... Acușica, ie drept, că mai mult din cauza dămijenelor, că ierau mai multe decît călătorii.

— Mărine, ăștia or merge toț la Stejeriș ?

— Nu cred, Veto, că dupe cum văd numa io am dămijana plină, alelalte sînt goale.

Da-l întrebai pe șofer :

— Mă, frate-mio, unde să duc cu atît amar de dămijene ?

— Pi la neamuri, la țară, să mai facă plinu de sărbători.

— Mare minune, zîc, io am mai fost cu otobuzu ăsta și astă vară. Acu ie plin de dămijeni, astă vară n-am văzut pe nimeni cu sapa să vină la neamuri, să dea o mînă de ajutor.

— Așa ie, zîce șoferu, ie mai ușor de pilit decît de prășit !

Ajunsărăm noi la poalele Stejerișului. Da' cum ninsasă nevoie mare, nu mai răzbea nici-un otobuz pînă sus la cabană.

— Pă', ce ne facem, Mărine ? zîce Veta.

— Lasă, dadă Veto, zîce Sucă, iote mergem cu tilifericu.

— Olele, cu scaunile ălea legate pe sîrmă ? Nu mă sui, nici moartă !

— Taci, fă, să nu mă faci de rîs, tu nu vez că suie toată lumea ?

— Auz, nea Mărine, da' cum ne suim toț, că pe scăunele n-au loc decît cîte doi.

— Lasă, mititelule, că tu mergi cu mine, zîce una, da sănătoasă, știi, mai ceva decît Marghioala lu Fleașcă, adică avea suta cu bătaie, ce mai, sărea bine suta de kilograme.

Să sui Sucă al meu cu ea, da' scăunelele cam într-o rînă, știi ?

— Nea Mărine, dă și dămijana să ne chilibrăm oțîră.

— Lasă, chilibrează te cu sarmalele, că dacă scapi dămijana, te omor !

Io mă suii cu Veta pe alt scăunel și-ncepu să ne tragă-n sus. Mă, frate-mio, erea o frumușață, să vedeau spinările munților, albe, supt noi, pădurea, brazii coperiți de zăpadă, ca-n bazme, ce mai.

— Ce zîci, Veto, de atîta frumușață ?

— Care frumușață ?

Cînd mă uit la Veta, ea cu oichii-nchiși.

— Ce faci, fă, deschide oichii !

— Nu pot, Mărine, că amețesc, că io și cînd eream mică nu mă dam în scîrci, că amețeam.

— Iote, mă, și io credeam că mă ții așa-n brațe, de drag.

Mă, fraților, da odată ne pomenirăm că să oprește tilifericu și rămăsărăm atîrnați.

Supt noi, fr'o sută de metri, așa. Da', avusăi năroc cu zaibăru, că trăsăi un gît și-mi mai revenii, îmi mai veni inima la loc.

Mă, zîc în mintea mea, mare coraj au și-mparașutații ăia. Auz, mă, frate-mio, să-ț îei tu inima-n dinț să sari așa-n hău. Mare minune... și mai trăsăi un gît. Că, io, bag samă, că dacă sta tilifericu înțepenit mai mult, îmi făceam coraj de-mparașutat, că, dupe al patrulea gît, începu să mi să pară pămîntu mai aproape.

— Mă, Sucă, bagă de samă să nu să rupă scaunele cu voi.

— Nu, mă, nea Mărine, că ne orientarăm, ce dracu ! Iote, dumneaiei mîncă din sarmale și ne mai ușurarăm oțîră.

— Mă, nărodule, cum vă ușurarăț, mă ? Ce, le aruncă jos ? Le băgă-n burtă, așa că tot atîta atîrnați.

— Că bine zîci, nea Mărine. Lasă c-o tai io di la porțiie... Nea Mărine, vez că asta vrea să m-arunce jos.

— Pă' di ce, mă ?

— Zîce să mă duc dupe sarmale, că io aruncai oala să ne ușurăm.

— Las-o, mă, să te-arunce, că să dezechilibrează scăunelu și vine dupe tine.

Da' avusărăm năroc, că plecă tilifericu, și începu și Veta să mai răsufle.

Pîn' la urmă ajunsărăm la cabană, aci, la „Căprioara". Da', aci, altă dandana, că cică nu sînt locuri, că toate sînt ocupate de echipa de fotbal „Leii din Socaricu", care sînt în refacere.

— Da' di ce să refac, mă, frate-mio, cîștigară fr'un campionat ?

— Da' de unde, că nu furâ-n stare să bage măcar frun gol în toată etapa, adică să fiu drept de băgat, băgară fro cinci, da' la ei în poartă. Acu, să refac, că de aia au comandat numa vin de Drăgășani și fro două sute de sifoane, că anu trecut au beut de Odobești și gol, că cică d-aci li s-or fi tras, di la gol și acu vor s-o dreagă.

— Pă' și noi ce facem, că avem bilete pentru „Căprioara" ?

— Duceți-vă la „Ursulețu", mai la vale.

Aci, la „Ursulețu", ajunsărăm greu, că trebui să trecem pintr-un loc pe unde treceau unii la vale, pe niște doage de bûtoi, repede de-ț loau oichii.

— Mă, nea Mărine, unde s-or grăbi ăștia așa, zîce Sucă, io m-aș loa după iei.

— Ba, stai dracu locului și ajut-o pe țață-ta Veta să n-o ia la vale.

Aci, la „Ursulețu"..., alta ! Că cică...

— Dumneavoastră aveț bilete la „Căprioara". Aci nu mai avem locuri, că să filmează.

— Ce să filmează ? întreb io.

— Filmu „Zăpușala".

— Zăpușala, pă', acu iarna ?

— Pă', dacă nu l-au terminat ! Da' nu face nimic, că iote rînim de zăpadă muntele ăla, scuturăm brazii și ie ca vara. Dacă vreț să filmați și dumneavoastră, dezbrăcați-vă-n cămăși...

— Las-o moartă... S-o chema filmu „Zăpușala", da' mie mi-a-nghețat și zaibăru-n dămijană.

— Pă' di ce nu spui că ai zaibăr, mă, nene, că atunci poate mai găsîm frun loc... două...

— Vez, Veto, ce bună ie motorina ?

Ne-apucarăm noi să facem formele de cazare, așa că io scosăi dopu la dămijană...

— Mă, nea Mărineee, vino repede-ncoa, să auz un ecou, cum n-ai mai auzit, că ie aci o vale mareee...

Mă, fraților, și mă duc io în spatele cabanii. Ierea o prăpastie, de nu să vedea fundu și în față să ridica un munte pînă-n nori. Priveam și nu ne venea să credem!

Începu Sucă al meu, să strige:

— Cotu și pișcotuuu...

Nimic.

Strigă iel iar, cît îl țineau boșogii.

— Cotu și pișcotuuuuu...

Iar nimic.

Mă, nărodule, zîc, nu s-aude, nu să-ntoarce glasu, că ie zăpada moale. Ie afînată.

— Stai că mă duc mai la margine.

Mă, fraților, n-apucai să-l opresc, că unde nu alunecă Sucă al meu și o loă la vale pe turu nădragilor, de zîceai că ie simplonu de Caracăl.

— Ajutooor! striga iel, săracu.

— Cotu și pișcotuuu...

Auz, al dracu ecou, taman acu răspunsă!

Așa că în loc să petrecem la „Ursuleț", plecarăm la vale să-l căutăm pe nepotu Sucă.

— Mărineee... Mărine, dacă mănîncă copilu fr'un urs!

— Lasă, fă, că dacă s-o-ntîmpla una ca asta, n-o să-i fie moale!

— Pă' di ce?

— Pă, dacă gustă din Sucă, l-a loat dracu. Turbează pe loc.

Pi la patru dimineața, ajunsărăm la cabana „Zori de zi".

— Veto, hai o țîră să ne-ncălzîm, că nu mai poci!

Înăuntru, veselie mare... petrecere, ce mai! Cîntau unii, nemțăște. Mie să nu-mi vie să-mi crez oichilor... Nepotu Sucă să-ncîrligasă de mînă cu o nemțoaică bălană.

— Ce faci, mă, nărodule?

— Brudărșaft!

— Mă, fiț-ar chelea-n saramură, las-o pe Brudărșaftă-n pace și vino-ncoa!

Da' vine unu la mine și, cu oichii pă dămijană, zice:

— Bite zăr!

— Ce zăr, mă, că ie zaibăr, dă-l dracu.

Pe urmă să uită la Veta și zice:

— Frau?

— Hau, ? ie Veta, muierea mea !
— Son... son !
— Ce şoşon, mă, frate-mio, că văd că ai cizme.
Mă, io bag' samă, c-o s-o-ncurcăm rău cu ăştia !
Ne aşezarăm noi la o masă, chem io un ospătar, şi-i zîc :
— Dă-ne şi nouă ceva de mîncare !
— Ce ? zîce iel.
— Pă'... ce-aveţ.
— Pă', ala ie, că nu avem de toate.
— Pă', daţi-ne din ce aveţ !
— Pă', io ce spusăi, că nu avem de toate.
— Mă, frate-mio, ce vrei să zîci ?
— Zîc ce zîc !
— Adică ?
— Hai că ieşti cusurugiu ! şi-mi întoarsă spatele.
Chem io pe altu, ăsta mă loă mai pe departe, cu uşurelu...
— Nene, dacă ai beut un pahar în plus, să fii sănătos, mai greşeşte omu ! E Anu Nou ! Hai să trăieşti !
— Mă, vere, noi am mînca ceva... !
— Pă', vez că ieşti cîrcotaş ? Pă' nu-ţ spusă colegu clar ? Nu avem de toate, adică nu mai avem nimic, s-a terminat ! ...Pă' acu vii... or nu-nţălegi româneşte.
— Veto, zîc; or io nu mai înţăleg româneşte, or băieţii ăştia vorbesc păsăreşte. Hai să-l loăm pe nepotu Sucă, să mergem să căutăm pin zăpadă oala cu sarmale de-a aruncat-o nărodu din tiliferic, că altă ieşire n-avem !
— Mărinee... io nu merg să mă tai... că sînt îngheţată, bocnă...
— Ba o să mergi, fata lu tata, că a ta a fost ideia să petrecem Anu Nou la înălţime, ca doi porunghei... Da' să mergem, Paloma lu tata, să prindem otobuzu, să sărbătorim şi noi Anu Nou ca oamenii, acasă... nu ca porunghei voiajori...
Da'-nainte de-a pleca, vreau să vă urez din inimă :

Un an bun,
Roade bogate,
Pace,
Sănătate, că-i mai bună decît toate !
La anu şi la mulţi ani !

REVELION 1979

Mă, frate-mio, avusărăm parte anu ăsta de o toamnă, cum mai rar are omu parte să vadă. Lungă și frumoasă, însorită și mănoasă, de ne sădi la toţ în suflet bucurie și voie bună. Că-mi și zîsă Saiche a lu Zăpăcitu, tractoristu, de :

— Mă, nea Mărine, dacă ar fi toate toamnele așa, să fiu al dracu de n-aș umbla pe tractor numai cu mînuși albe !

— Mă, Saiche, ai răbdare că odată și odată o să scape oamenii nu numa de foamete, da' și de murdărie.

Că i-am zîs și lu Veta :

— Fă, dupe mintea mea, dacă toţî oamenii s-or otărî să nu mai cheltuiască banii pe armamente, ar fi viața o sărbătoare și munca ar fi curată, ca o fată mare primenită să să ducă la horă. Da, odată și odată trebuie să le vie mintea la cap oamenilor, și atunci pacea ar înflori în zîmbetele și privirile lor.

— Mărineee, Mărine, mi să pare mie că tu cam faci politică.

— Pă, tu nu faci, muiere ?

— Nu mă prea pricep !

— Copii, ai făcut ?

— Făcut !

— De crescut, i-ai crescut ?

— Pă cum nu ?

— Pă atunci, tu faci politică mai abitir ca mine și încă d-aia bună, că dacă ai dat viață la copii și i-ai crescut, însamnă că tu lupți pentru viață, pentru pace !

Da' iote măn loai cu vorba și uitai ce vreau să zîc. Aha! Vorbeam de toamna asta că a fost frumoasă și mănoasă.

D-aia, cum să apropiau zilele lu '78 de fundu sacului, îi zîc lu Veta :

— Veto, pregătește-te de drum, să mergem să sărbătorim Anu Nou la București, la nașu Pantelică.

— Mărine, io parcă n-aș mai merge.

— Fă, zîc, nici io n-aș merge, da n-avem încotro, că mi-a trimis nașu vorbă, că nu cumva să-l las fără zaibăr de Anu Nou, că să-neacă cumva fr'unu cu sarmale și dacă n-are ce loa de beut și dă ortu, îl am pe suflet și-l port în spinare pe lumea ailaltă. Și io decît să fac pe măgaru cu a bătîrnă în spinare, de rîsu lumii, mai bine îi duc zaibăru și gata!

— Mărinee, Mărine, te-ai prostit, ai început să crez în blestemele lu Pantelică?

— Nu, fă, da mă fac că cred, ca să nu-i stric omului plăcerea. Da o răzbunare tot am io pentru iel și nu pă lumea ailaltă, pe asta d-aci.

— Ce răzbunare ai?

— Îl loăm cu noi și pe nepotu Sucă, să le organizeze viața la ald nașu.

Zis și făcut. Ne făcurăm noi paporniţăle, umplurăm dămijenele. Pe Bismarc îl loarăm viu. Bismarc, de, curcanu de i-l ducem lu nașu plocon. Nu-l tăiarăm că ie mare al dracu, înfoiat și țanțoș, că îmi zîsă nepotu Sucă :

— Mă, Nea Mărine, nu-i loa gîtu lu Bismarc, că ne deșală pînă la București. Lasă-l viu, să să care singur. Am io grijă de iel!

Mă, zîc, nu ie prost degeaba Sucă ăsta, are iel ceva în zama de sub căciulă.

Așa că pe Bismarc îl loarăm viu, și i-l detei în grijă lu nepotu Sucă.

Pă, cu Bismarc avusărăm năroc, că în compartiment ierea o-nghesuială de nu-ţ puteai trage sufletu, da ierea una îmbrăcată în roșu.

Mă fraților, cînd o văzu Bismarc, unde nu să nfoiă, de ziceai că plesnește, și io, bag' samă, că ar și fi pleznit, dacă din cînd în cînd n-ar fi dat drumu la presiune. Nepotu Sucă să uita pă geam și

fluiera, Bismarc începu să gîngurească, așa că goni compartimentu. Rămăsărăm numa noi și unu gras de sta pă trei locuri.

— Matale, zîc, nu ți-e frică de curcan ?

— Nu, zîce omu, dacă ai ști matale cîți din ăștia au intrat în ghiozdanu meu, și să bătu cu mîna pă burdihan.

Eee, cu chiu cu vai, ajunsărăm noi la București, da nu-nainte de a plăti o amendă pe măsură, că al dracu curcan cînd veni controlu, nu stătu și iel ca lumea liniștit sub bangă, că controloru avea niște ciorapi vișinii și, cînd îi văzu, Bismarc începu să-i ciugoală, de să sperie omu și sări în brață la Veta.

— Bine, zîc, că fusăi de față, Veto, tată, că dacă veneam de-afară dupe culoar și te găseam c-un ceferist în brață, cred că nu-ț mai trebuia belet de-ntors.

Cînd ajunsărăm la alde nașu, acilea pregătiri mari... Nici nu intrarăm bine pe ușă, că pe Veta o și cherdui în aburii di la bucătărie, că abea o aștepta nașa să potrivească gustu la potroace, rumeneala la sarmale și crescutu la cozonaci.

Pă mine mă loă nașu în primire :

— Mă, fine Mărine, adusăși zaibăru ?

— Pă da cum dar, să putea altfel ?

— Ia dă-l-ncoa, la probă !

Probă nașu un pa'ar, nu să dumiri, probă p-al doilea, plescăi din limbă și, după proba-treia, îi pusă eticheta :

— Valută forte ! Îi trag prețu de subt picioare, lu șefu meu de sirvici, cu zaibăru ăsta. Da' ca nu cumva să-și moaie-n iel mustățile ăl bătîrn, ajută-mă, să-l punem la adăpost.

Loai io dămijana și mă loai dupe nașu. Da' văd că în loc să mergem spre pivniță, mă duce în odaia bună și deschide o casă de bani, de i-a dat-o lu nașa Reta de zestre, ăi bătîrni, goală. Nu pe nașa, pe casa de bani i-a dat o goală și goală a stat pînă ce a băgat nașu zaibăru-n ia. A-nchis nașu ușa cu trei chei și-a băgat cheile-n pozînar.

— Fine Mărine, acușica avem acoperire în aur !

— Poate vrei să zici, în zaibăr.

— Lasă, mă, că zaibăru tău ie aur curat !

Mă, frate-mio, după aia io intrai în zoru ăl mare, că mă trimeasără dupe sifoane.

Mă dusăi io la fabrica de sifoane, da aci ierea o coadă, de trebuia să stea strîmbă dupe colț, că altminteri o scurta otobuzu 37 de trecea p-acolo.

Mă așezai io la rînd și-ncepui să beau tutun și să-mi rumeg răbdarea. Că aia ie, la treburi d-astea, de asta ai nevoie. De răbdare și tutun !

N-am de lucru și intrai în vorbă c-un coleg de suferință. Zic :

— Mă, fraților, di ce nu v-ați umplut sifoanele pînă acușica, de așteptarăți ultimile ceasuri din '78 ?

— Da' matale di ce nu le-ai umplut ?

— Pă io nu sînt de-aci.

— Da de unde ?

— Di la Băilești.

— Și ce, p-acolo, pin Oltenia, nu să umplu sifoanele, de luași drumu pîn' la București ?

Începură toț să rîdă, da unu mai șugubăț zîce :

— Auz, bade, da matale știi di ce sînt oltenii a doua zi de Anu Nou zgîriați pe oichi ?

— Nu știu, mă, frate-mio ! Da ce vorbă ie aia ?

— Pă d-aia, zîce iel, că de Anu Nou mănîncă și iei cu furculița.

Auz, mă frate-mio, vorbă la iel !

Altu zîce :

— Da știi di ce, mai nou, oltenii nu mai fac mămăliga-n ceaun ?

— Nu știu, zîc, da-n ce o fac ?

— Pă, în tigaie, ca să aibă loc în servieta diplomat.

Aaa, mă, fraților, v-o spui p-a dreaptă, mi să sui sîngele la cap, da mă apținui, știi... mă apținui, că n-aveam încotro, păi n-aveam încotro, ce mai.

Da' nu mă lăsaî nici io ! Zîc :

— Da' dumneavoastră știți, di ce au oltenii bazoane de chele la coate ?

— Nu știm, zîșără iei într-un glas !

— Pă d-aia, zîc io, ca să-și facă loc pintre fraieri.

— Cum vine asta, zîce unu.

— Iote așa, zîc io, și-mi făcui vînt de ajunsăi în față.

Da' tot nu scăpai d-acolo înainte de unșpe și ceva. Mă, zîc, să știi că iar pățăsc fr'una, de fac Anu Nou în tramvai, numa cu tutun și sifon.

Mă, fraților, cu chiu cu vai, ajunsăi acasă înainte de miezu nopții. Acilea, în loc să găsesc petrecerea în toi, ierea o hărmălaie că la-nceput nu prea îmi dam sama ce putea să fie.

Încet, încet, mă dumirii... ! Al dracu Bismarc, cînd nepotu Sucă să otărî să-i ia gîtu pe balcon, să opinti, să zbătu și, fîlfîind de două ori din aripi, sări pe balconu de-alături, care iera mai mic.

Sucă cu alde nașa începură să chiräie. Ieșiră oamenii din balconu cu pricina pi la ferești, alții pi la balcoane.

Nărodu de Sucă n-avu de lucru și strigă :

— Păzea, că sare de sus !

Unu mai tare de urechi, în loc de sare de sus, înțăleasă că arde sus, ce să facă omu, chemă pompierii !

Acușica, scandalu ierea în toi, că nu iera nici foc, da nici Bismarc, că sărisă în stradă și-l loasă unu, îi legasă o funtiță roșie de gît și plecasă cu iel la gară, să zîcă „La mulți ani" la călători.

Da' ce ierea afară, ierea nimic pă lîngă ce ierea în casă ! Pă da, că masa ierea pusă, da nașu cherdusă cheile di la casa de bani și nu putea să umble la valuta forte. La zaibăr, de !

Mă, frate-mio, mare năcaz, că să adunasă lumea, masa începusă, să apropia Anu Nou și iei n-aveau cu ce-nchina, cu ce ura, de !

Chemasă nașu pe mecanicu di la bloc și să căznea, săracu, cu niște dălți, cuie, sîrme și alte drăcovenii.

Sucă-al meu îi da o mînă de ajutor și-și da cu presupusu :

— Auz, mă, nene, n-ai niște praf de pușcă să-i arucăm broasca-n aer ?

— Mă, Falconeti, zîc, pleacă de-acolo, nu-ț mai băga nasu unde nu-ț fierbe oala !

— Lasă copilu, zîce a bătîrnă, să-nveție o meserie.

— Îu, Doamne ia-mă, zîc, asta ar mai lipsi, să-nveție nărodu să spargă case de bani !

— Pleacă, mă, d-acolo, lasă că te-nvăț io meserie, la primăvară, cum să ară și să samănă pămîntu.

— Eee, zîce nașu, dacă ar fi aci pretenu meu din armată, Florică Gură de Lup, ar deschide-o cît ai zîce pește.

— Pă du-te și cheamă-l, zîce nașa Reta.

— Pă nu este acasă, zîce nașu, ie la o școală de reciclare pe șase ani.

— Ce fel de reciclare, întrebă unu.

— Învață să spargă chiatră, zîce nașu.

Da' tot cu Sucă avusărăm năroc, că zîce :

— Mă, nașule, am o ideie !

— Îu, Doamne, ia-mă, asta ne mai lipsea, zîc.

— Ce ideie, mă, zîce nașu.

— Pă io zîc să zdruncinăm casa de bani pînă s-o sparge dămijana și pe urmă curge zaibăru pi la broască.

Mă, fraților, așa și făcurăm, de io, bag samă, că, de cînd ie lumea, ăsta ie primu zaibăr obținut pin efracțiune.

Și acu, în prag de an nou, vă urez, din inimă, sănătate, spor la muncă și, mai întîi și-ntîi, pace, că ie mai bună decît toate.

La anu și la mulți ani !

ANUL NOU 1980

Mă, fraţilor, mare minune şi cu vremea asta. Pînă a băga de samă, iote, că mai trecu un an. Mare minune cu vremea, nu ştii cînd trece.

Acu io v-o spui p-a dreaptă. Di la o vîrstă-ncolo, parcă trece şi mai repede. D-aia ie bine ca omu să să grăbească şi să-nfăptuiască din tinereaţă ce are de-nfăptuit, că pe urmă încep să te-ncurce, ba şalele, ba vederea, ba auzu, ba ţinerea de minte.

Că mă uit io la a bătîrnă, la soacra lu naşu Pantelică, de, cînd ierea tînără, cine mai ierea ca ea? Că avea o ţinere de minte de te speria. Acuşica, săraca, uită di la mînă pînă la gură.

Intră odată în odaie peste naşu Pantelică, şi-l întreabă tot pe iel:

— Aba, Pantelică, mamă, di ce venii io?

— Ca să ai de unde pleca, coană mare!

— De unde să plec?

— De aici.

— Şi unde să mă duc?

— Spre bucătărie-ncolo!

— Da' ce să fac acolo?

— Să nu dea ciorba-n foc!

— Ai dreptate, maică, că bine zîci!

Şi plecă, săraca, da' din uşe să-ntoarce:

— Pantelică, maică, nu ştii tu încotro e merceria?

— Spre Sfînta Vineri, coană mare!

— S-a şi făcut vineri, că io credeam că e de prînz, că-mi te cam foame.

— Aba, naşule, zîc, pă ce, uită să şi mănînce, săraca.

— Da de unde ! De mîncat, mănîncă, da' uită că a mîncat. Dă ieri a mîncat de fr'o nouă ori, și spre sară, cînd să ne culcăm, zîce :

— Da' noi, astăzi, nu ne așezăm odată la masă, că nu pusăi nimic în gură toată zîulica.

— Mă, nașule, zîc, da' le-ncurcă rău, săraca.

— Mă, fine Mărine, ține minte di la mine, că asta, a bătîrnă, așa o să le-ncurce pînă la urmă, de ne-ngroapă pe toți !

— De, mă, nașule, fiecare vîrstă cu plăcerile ei, ce să-i faci ! Da' cum să apropia fîrșitu anului, îi zîc lu Veta :

— Mă, Veto, fata tatii, pă ce, fă, noi ne lăsăm așa ? Noi unde petrecem Anu Nou ?

— Mărine, zîce fomeia, io parcă l-aș petrece, odinindu-mă, că m-a cam ajuns osteneala.

— Lasă, fă, că o să ne odinim cînd ne-o veni vremea, de-o să ne troznească ureichile Acu, cît mai sîntem zdraveni și verzi, trebuie să ne-nveselim. Trebuie să ne-nveselim, că avusărăm an bun, sîntem sănătoși, să făcură de toate și zaibăru dă cu coatele în butoi de nerăbdare.

— Pă di ce, zîce Veta.

— D-aia, că cică vrea să mă cunoască, să vadă di ce sînt în stare și n-aș vrea să mă fac de rîs.

Da' n-avusărăm parte nici anu ăstă să sărbătorim Anu Nou acasă, că primii o tiligramă di la nașu Pantelică, care nu suferea să fac altminteri.

„Fine Mărine, vino urgent Stop Revelion sac Stop Adă zaibăr Stop Stop Te sărut Stop al tău naș Stop Pantelică Stop".

— Veto, zîc, nu mai ie de stat, trebuie musai să mergem, că-mi spune mie inima că nașu ie la-nghesuială și trebuie să-l ajutăm !

— Pă, de unde știi tu că ie la-nghesuială ?

— Pă' nu vez cît de stop ne scrisă, săracu ?

— Mărine, io parcă n-aș merge. Dacă vrei, du-te tu sîngur... Și-ncepu muierea... ba că p-ici... ba pă dincolo...

Dacă văzui că mișcă-n front, odată mă-nfoiai și detei milităria jos din pod.

— Fă, fii atentă aci la mine. Din clipa asta, comanda la băiatu ! Stop. Noi doi mîine București Stop Cu zaibăru Stop Guraaa Stop Stop !

A doua zî, conform ordinului de împrăștiere, plecarăm la gară, da fără Ipsilante. Că uitai să vă spui :

Mă apucasăm să-l îngraș pe Ipsilante, curcanu de, să-l îngraș pe Ipsilante special pentru sărbători. Da' cum dădusă-n daru beuturii, că-i mai dam cîte un ciocănel de rom, să să frăgezească, că mi-a și zîs nepotu Sucă :

— Mă, nea Mărine, curcanu matale duhnește ca Gogu lu Plămădeală, cînd ia chenzîna.

Așa că să făcusă zdravăn Ipsilante, numa bun de băgat la cuptor. Da' într-o zî din săptămîna trecută, caut io curcanu să-i dau boabele și rațiia de rom, ia-l pe Ipsilante de unde nu ie. Îl caut io în coteț, pe sub magaziie, dupe pătul... Pînă la urmă îmi dau cu presupusu că o fi ieșit pin fundu grădinii, spre baltă-ncolo. Mă duc io și cînd ajung la malu gîrlii, rămăsăi cu gura căscată, ca trăznit.

Pe malu gîrlii, finu-mio, Jenică a lu Crăcănel, ședea pe ciuci și jur-împrejuru lui, penele lu Ipsilante.

— Unde ie curcanu, mă ?

— Nașule, nu te supăra, da a zîs dumnealui, Ipsilante, că vrea să să scalde oțîră și m-a rugat să-i păzesc țoalele.

— Și unde să scaldă, mă ? Fi-ț-ar starea ta a dracu !

— În oală, nașule, la ăia mici, la copilași, că așa le-a plăcut curcanu, c-au strigat toț șapte-n cor : „Sărumînă lu nașu, trăiască Ipsilante !"

— Pă' ce să mai trăiască, mă, dacă i-ai loat gîtu. Lasă că ne socotim noi cînd mă-ntorc di la București !

Și iote așa, mă, fraților, m-a lăsat finu Crăcănel fără curcan de sărbători.

Așa că plecai la nașu, cu Veta, cu zaibăru și dacă nu-l mai avusăi pe Ipsilante, ca să nu mă duc cu mîna goală, îl loai cu mine pe nepotu Sucă.

Da' în trin ierea o-nghesuială de nu puteai să-ț tragi răsuflarea, da avusărăm năroc cu Sucă, că le zîsă la oamenii dintr-un compartiment :

— Nu vă supărați, lăsați-l și pe dumnealui, și arătă la mine, juratu, să stea oțîră jos, că l-a mușcat un cîine turbat și dacă stă mult în picioare ! apucă năbădăile...

Așa că rămăsărăm sînguri în compartiment, cît ai zîce pește !

Ajunsărăm noi la București și d-aci, cu troleibuzu, la nașu Pantelică. Mă, fraților, ce-mi place mie în troleibuz, ie lucru mare. Îmi place în troleibuz, că aci sînt oamenii foarte apropiați unii de alții. Pă' aveam io în față o cocoană bălană, care, bag' samă, venea di la coafor, că avea în cap o claie afînată așa, și trăznea a odicolon, că-mi și zîsă Veta :

— Aba, Mărine, ce cați tu cu mustața în părul lu asta bălană din fața ta ?

— Taci, fă, nu vezi că iești năroadă ? Pă unde vrei să-mi țîn mustața. Pă' ce, io am mustața-n ceafă ca s-o țîn în barba ăstuia, de mă gîdilă de cînd urcarăm ? Fi-i-ar barba a dracu !

Eee, cu chiu cu vai ajunsărăm la nașu Pantelică. Aci, tărăboiu dracu, că iereau cu pregătirile-n toi. Io plecai ca de obicei dupe sifoane, Veta intră în bucătărie, schimbu doi, la cratiță, și lu Sucă îi zîce nașu :

— Mă, Sucă, ia dă tu fuga și ia tortu di la cofetărie, că vreau să-i fac o surpriză lu Reta, da vez cum îl aduci, să nu să strice, că te deznod !

— Lasă, nașule, n-avea grijă, ce dracu ! Am io grijă să nu să strice.

Pînă la urmă, ne pusărăm la masă, să petrecem anul ăl nou. Toate începură bine. Ciorba bună, acră, potrivită de Veta cu zamă de varză, ciușca iute și zaibăru bun și gros al dracu, că s-a făcut anu ăsta minune mare, că-l și întrebă unu dintre invitați pe nașu :

— Mă, Pantelică, de unde ie, mă, motorina asta, țițeiu ăsta, că ie bun al dracului ? !

— Di la Băilești, din Orientu oltenesc, iote, ăsta ie petrolistu, zîce nașu și arată la mine.

— Cum dai barilu ? zîce ăla.

— Numa pe pretenie, zîc, că altminteri n-are preț !

Da' tot gustînd din motorină, îi cam loasă apa. Toate mergeau frumos și bine, pînă cînd n-are de lucru nașu și-i zîce lu ăl bătîrn, lu socru-su, de, care ie cam tare de urechi :

— Mă, tată, zii lu a bătîrnă să aducă sarmalele !

— Fă, adu sifoanele, zîce ăl bătîrn.

— Le-aduc acușica, zîce a bătîrnă, și veni, mă, fraților, în toiul petrecerii cu... paltoanele.

— Ne dai afară la ora asta ?

Să șifonară rău invitații, ce mai.

— Pă d-aia ne-ai invitat, ca să ne dai afară, ca să ne gonești ?

Pînă le isplică nașu, că a bătîrnă n-are ținere de minte, pînă mai beură oamenii un pa'ar, două, mai o piftie, mai o sarma... pînă la urmă să liniștiră.

— Ei, ș-acu am o surpriză pentru scumpa mea soție ! Sucă, ad-o surpriza !

Reta, roșie ca racu, zîce :

— Pantelică, te știam io galant, da la o surprinză din partea ta, zău că nu mai m-așteptam.

— Mă, Sucă, zîce nașu, nu cumva s-a stricat tortu ?

— Ce dracu, nașule, pă ce io sînt prost ? Cum dracu să să strice, că de cînd îl luoai di la cofetărie, îl băgai într-o căldare și pusăi peste iel gheață pisată cu sare.

Mă, fraților, cînd văzu nașu tortu făcut tot una cu gheața care să topisă, îi dete lu Sucă cu surpriza-n cap și stropi toț invitații.

Acușica, cred că vă-nchipuiți ce tiribombă ie la iel acolo.

Da' io profitai de hărmălaie și mă fofilai pînă aci la tilivizor, că nu mă lasă inima să nu vă zîc și dumneavoastră :

— Anu care vine să v-aducă numa bucurii, belșug și sănătate, că-i mai bună decît toate ! La anu și la mulți ani ! Aia ie !

NEA MĂRIN ȘI ANUL NOU 1981

Făcurăm ce făcurăm și mai trecu un an. Un an în care avusărăm și greutăț, da și reușite încununate de bucurii.

Da' ăl mai de căpătîi lucru, dupe mine, ie că ne vedem din nou în prag de an nou, voioși și sănătoși. Că acu di ce să n-o spunem p-a dreaptă. Nu ie nimic pe lume mai scump decît sănătatea și nimic pe lume mai frumos ca omu sănătos și la trup și la suflet. Că degeaba ieșți sănătos ca un taur și umbli toată zîua bosumflat și nu te bucuri de viață, de parcă ai avea bătături pe suflet.

Iera la noi unu, Stan a lu Veselie. Astuia nu puteai să-i intri-n voie cu nimic. Dacă iera soare, iel zîcea că arde prea tare. Dacă turna cu găleata dupe trei luni de secetă și să întîmpla să-i zîci :

— Uite, Stane, bine că plouă !

Iel zîcea :

— Nu plouă bine, plouă rău !

Cînd a vrut să să-nsoare fi-său, Stănel, cu Paraschiva lu Iorgu lu Strașină, iel zîce :

— Cum o s-o iei, mă, neisprăvitule, pe Paraschiva, tu ai orbu găinilor ? N-ai văzut că are-un neg în barbă ?

— Pă' și ce dacă are, i-l tai cu un fir de păr de cal.

— Pă' nu vez că ieșți năred ? Dacă i-l tai, ce șmerchez mai are, își cherde pe vino-ncoa !

Ce mai..., una peste alta, nu-i puteai intra în voie cu nimic și în nici-un fel !

Degeaba îl chema pă iel Stan a lu Veselie, că înăuntru n-avea decît venin și mohoralâ. D-aia vez, nu ie bine să te iei dupe nume, că nu întotdeauna ce scrie pe itichetă ie și-năuntru.

Pă n-am loat io o sticlă de bere și-năuntru ierea ulei ?

Acu, ie drept, că socru-mio a loat una de ulei și înăuntru iera apă minerală. Acu' îl trimesăi pe Sucă să ia una de apă minerală, că poate are înăuntru bere și le schimbăm între noi sau le schimbăm itichetele, sau lăsăm sticlele așa și pînă la urmă îi schimbăm p-ăia de le-ncurcă, că de schimbat trebuie să schimbăm ceva !

Că dacă pînă acu cîtăva vreme iera la modă să radem itichete, acușica, din contră, vez itichete pe toate ielea.

Pă' umblînd io pin tîrg dupe tîrguieli pentru Anu Nou, numa ce văd în față la grădina publică un sărgent american. Bluză kaki, pe chept scris cu arnici „U. S. Army' și pe braț, gradat.

Mă, zîc, o fi venit omu cu O.N.T.-ul să vadă Băileștiu și cum două, trei vorbe tot mai învățai și io di la televizor, îmi iau inima-n dinți și-i zîc :

— Welcome !

Îmi răspunsă omu imediat :

— Hello boy, faci mișto de mine ?

Iote, mă, zîc, învață și românește, da' nu prea bine !

Zîc :

— Cînd iești sîngur, nu să zîce boi, să zîce bou.

— Ai, mă, nea Mărine, ce dracu, nu mă mai cunoști ?

Cînd mă uit mai bine, Saiche a lu Zăpăcitu.

— Ptiu... fie-ai jurat să fii !

Iote, așa mă lămurii io, fraților, ce ie cu ăle itichete, că di la o vreme mă loasăm de gînduri.

Pă' da, cînd fusăi la oraș, ierea plin de motocicliști japonezi, că scria pă iei : „Honda"..., „Suzuchi"...

Ie plin de itichete. Da acu, dacă mă lămurii că sînt românești, mă întreb și io ca prostu :

— Mă, de scris pe dinafară, văd io ce scrie, da' ce-o fi pe dinăuntru ? Aia ie !

Că-nainte vreme, dacă nu mă-nșală pe mine ținerea de minte, să puneau itichetele pe dinăuntru, acușica, dacă nu sînt pe dinafară, cică n-are ținala preț.

Nu mai vorbesc, că au apărut și pe maieuri fel de fel de poze. Ba cu barbă..., ba fără..., care mai de care mai colorate și cu fel de fel de vorbe.

Pă' din cauza unui maieu din ăsta iera s-o-ncurc rău de tot!

Mă duc io astă vară cu nepotu Sucă să scăldăm caii la baltă. Ne dezbrăcăm frumos, punem țoalele pe mal și ne apucăm de treabă.

Nici n-apucarăm să udăm bine caii, că începu un vînt și să pusă o ploaie, de turna cu găleata, nu alta.

— Sucă, zîc, echiparea și-acasă, că pînă ajungem sînt și caii și noi spălați ca la carte.

Ne-mbrăcarăm la repezeală și pînă acasă ajunsărăm ciuciulete, nu alta!

Acasă îi zîc lu Veta:

— Mă, Veto, fata tatii, scherbe repede niște țuicomicină și dă-mi țoale uscate, că alminteri trec pe penicilină și n-o să-ț pară bine.

Mă dezbrac io de țoalele ude, cînd o văd pe Veta, că-ngălbinește.

— Aba, Mărine, nu ță ție rușine s-o iubești pe Boni? Cine ie Boni, Mărine, mîncați-aș io sănătatea. D-aia îmi mănînc io zîlele cu tine de-o viață, ca să-ț cherz mințile la bătîrneață? Cine ie Boni, Mărine...?

Începu să bocească, săraca, de zîceai că să prăpădește mumă-sa!

— Mă, femeie..., ce ai? Ai dat în boala lu Calache...? Ce tot zîci acolo, că nu-nțăleg. Să fiu al dracu dacă știu io cine ie Boni?

— Cum nu știi, Mărineee, cînd ți-ai scris și pe maieu: „Ay love you, Bonny!" Adică „Te iubesc Boni"!

— Fă, nu fi năroadă, bag samă ie maieu lu Sucă. Îl încurcarăm la baltă.

— Cum a lu Sucă, Mărine, cînd scrie negru pe alb „I love you Bonny M", adică Mărin, că dacă iera a lu Sucă, scria: I love you, Bonny S, adică Sucă! Pă' ce, tu crez că io sînt proastă, nu știu să citesc? Am ajuns să mă înveț tu, inglezește? Să-ț schiarbă țuica Boni, Mărine, că dacă pui mîna pă ia, ți-o țăsăl io, să mă ții minte!

Și iote așa, mă, fraților, șezui fr'o săptămînă pe regim de ciorbă de lobodă, pînă într-o simbătă cînd i să făcu milă lu nea Vornicu și dete la tilivizor formația de muzică ușoară „Bonny M" și să lămuri Veta să rupă gîtu la un pui, de intrai în porție.

Dă' io, bag samă, în prostia mea, că asta ie o modă, ceva..., că nu scrie numa pe țoale. Aș !... Au început să scrie pe toate ielea...

Pă' veneam io spre casă și mă-ntîlnîi cu Marghioala lu Fleașcă, venea di la piață cu o plasă plină cu ceapă de apă. Da' pe plasă scria „ABBA"

— Fă, zîc, de unde găsîși ceapă de abba ?... de apa... na, că-ncepui s-o iau și io razna.

Dumitru lui Trăncănici avea o pungă cu Universitatea Craiova și i-a dat-o pe două pungi cu Dinamo lu Gogu lu Sfîrîială care le loasă pe șasă pungi cu Faru Constanța di la unu care avea și o pungă cu Dobrin, pe care n-a vrut să i-o dea decît pe-o pungă cu F. C. Oltu, da să rupsăsă o bucată și-i lipsa Purece și-a zîs că nu-l dă pe Dobrin pe iechipă incompletă, așa că pînă una alta a rămas fiecare cu punga lui.

Pă', dacă ie să facem fiecare punga noastră, atunci mă apuc și io și fac sacoșe „Nașa Reta"..., paporniță „Veta"... și sarsanale „Sucă" sau „Saiche a lu Zăpăcitu".

Da io, spusăi, bag samă că asta cu ietichetele ie o modă și o să treacă, cum au trecut și altele pe apa sîmbetii și pînă la urmă o să umble oamenii ca oamenii, nu ca coletele poștale.

C-am văzut pe unu în tramvai la București cu o cămașă făcută din jurnale, așa că pănă să mă dau jos la Obor, citisăm toată „mica publicitate" și ajunsăsăm la „timpu probabel", da să fîrșisă cămașa, așa că i-am zîs :

— Mă, frate-mio, dezbracă-te oțîră și întoarce-o pe dos că aș vrea să aflu cum o să fie vremea.

S-a supărat omu nevoie mare și mi-a zîs :

— Mă, agricultură, mare năroc ai, că nu-mi pun mintea cu tine !

— Ba, matale ai năroc, că ai cămașă din jurnale !

— Adică ce vrei să spui ?

— Pă' aia, că dacă o aveai cumva făcută dintr-un calendar și rupea fiecare cîte o foaie, intrai în iarnă numa cu guleru.

Da' cînd mă uit mai bine, pe cap avea o șapcă pe care scria „Soni". Ai, zîc, că să potrivește !

— Mă, taică, te rog să mă ierț, da la matale, bag samă, ce scrie pe ietichetă, ie și-năuntru, nu ca pă sticla mea pă care scria bere și-năuntru iera ulei.

Ce poate fi mai frumos, ca omu îmbrăcat cuviincios!

D-aia zîc, în anu care vine, n-ar fi rău să punem ietichetele la locu lor. Cu ocazîia asta vă urez din inimă: Un an nou plin de bucurii, spor la muncă și multă, multă sănătate!

La anu și la mulți ani!

Aia ie!

REVELION 1982

Mă, fraților, nici n-apucă omu să-și tragă sufletu că și trece anu. Nu știu cum vi să pare dumneavoastră, dar mie, di la o vîrstă încoace, mi să pare că trec anii ca săptămînile și lunile ca zîlele.

De aia zîc io că omu trebuie să fie cu grijă și să-și pună temei vieții, încă din anii tinereții, cînd ți să par anii mai lungi și ai și putere și mintea întreagă, și mai trează.

Da' ce vroiam io să vă zîc..., aha! Cum să apropia fîrșitu 'a anu ăsta, îi zîc io lu Veta :

— Mă, Veto, frumoasa lu neica, noi unde petrecem, fă, fîrșitu anului ?

— Poate tu, Mărine, ai chef să petreci fîrșitu, io vreau să petrec începutu lu 82.

— Hopa! Io-te-te la ia! Pă' ce, fă, vrei să ne despărțîm, să petrecem separat ?

— Nu petrecem separat, că ăsta ie nărocu tău. Fîrșitu lu 81 cade în aceeași noapte cu începutu lu 82!

Mă, fraților, muiere, muiere, da' mintoasă!

Păi, bag samă, că are dreptate ia, că așa sînt oamenii făcuți, unii să privească numa în urmă și alții numa înainte. Da' io zîc că ăl mai bine și ăl mai bine ie să te uiți și-n urmă, să vez ce fu, și să știi și ce ai de făcut de-aci-nainte. Aia ie!

Da ce să mai lungesc vorba. Cum stam noi și ne băteam capu, juratu de Sucă, care să tot învîrtea pe lîngă noi, zîce :

— Mă, nea Mărine, dacă mă loați și pe mine cu voi, vă spui io unde să petrecet Anu Nou.

— Ău, doamne, ia-mă, pă' ce-oi fi io blestemat nici în noaptea de Anu Nou să nu scap de tine ?

— Pă' ce rost are, că te nveț prost și pe urmă o să ț fie și mai greu, că-n restu anului n-ai cum să scapi de mine.

— Pă' di ce, mă ?

— D-aia, că noi sîntem legaț unu de altu, taman ca tusea cu junghiu !

— Și io cam ce-aș fi, mă, fi-ț-ar chelea-n saramură, cam ce-aș fi, junghi ?

— Nu, mă, nea Mărine, nu iești junghi, da iești unchi și cine a mai văzut unchi fără nepot. Pă', omu care n-are nepot, ăla nici nu ie unchi, ăla ie un fel de nimenea. Că să ții matale minte di la mine, nepotu face unchiu, așa c-ar trebui să mi mulțumeș'i că fără mine ai fi un fel de nimenea.

— Ce vorbești, mă ?

— Zău că așa ieste, că auzîi io niște oameni care vorbeau la moară Zicea unu :

— Mă..., și cînd iera cearta mai în toi, unde nu veni Mărin cu furca...

— Care Mărin, mă, zice altu, a lu Bozúmflatu ?

— Nu, mă, Mărin, unchiu lu Șucă !

Așa că vez matale, fără mine nu știe lumea că iești a lu Juvete, zicea că iești a lu Bozumflatu și nu ț-ar fi convenit.

— Bine, mă, zîc, te iau, dacă fără tine io sînt nimenea, te iau, ce dracu să fac. Zii, unde mergem de Anu Nou ?

— Mă, nea Mărine, l-am auzît io pe a lu Zdrăngănici cînd vorbea cu Gogu lu Plămădeală ca să facă Anu Nou în colț, la Petre a lu Chetroi.

— Pă' bine, mă, or face oamenii Anu Nou între iei, ce să caut io acolo ?

— Nuuu, că vor să facă revelionu toț vînătorii între iei și io am auzît cînd făceau l'sta și te trecuseră și pe matale.

— Pă' dacă sînt pe listă, atunci pe tine di ce să te mai iau ?

— D-aia, că te scăpai de grijă, că pînă te anunțau iei, îț băteai capu de pomană, or capu, săracu, nu trebuie bătut de pomană.

— De unde știi tu chestia asta ?

— Din isperiență, că la școală degeaba îmi băteam io capu la aritmetică, că Viorel a lu Năsturel afla rezultatu-naintea mea. Atunci m am gîndit io, ia să fiu mai deștept ca iel.

— Și ce-ai făcut ?

— Păi, așteptam pînă rezolva iel problema și pe urmă copiam rezultatu.

— Și tu zîci că asta înseamnă să fii mai deștept ?

— Pă' da cum dar, iel muncea, io stam și note loam la fel.

— Asta așa o fi, numai că Viorel a lu Năsturel să poate descurca și fără tine, da tu fără iel ce dracu faci ? Cum te descurci ?

— Nu să descurcă nici iel fără mine, că iel nu poate sări gardu din fundu grădinii, ca să fure gutui.

— Stai așa, zîc, că ți-a ieșit un porunghel din gură ! Va să zică tu mi-ai furat gutuile ?, și-l blagoslovii cu două perechi de palme.

— Mă, nea Mărine, să fiu al naibii dacă matale nu iești ritrograd !

— Ce sînt io, mă ?

— Ritrograd !

— Pă' di ce ?

— Pentru că mă bați retroactiv. Dă-le-ncolo de gutui, că acușa vine Anu Nou și atunci însamnă că gutuile le-am furat anu trecut. Matale ț-ar conveni să-ț ținî tușa Veta socoteală di ce făceai cînd ierai dănac ?

— Ce făceam, mă ?

— Parcă io nu știu, că mi-a spus nea Stan a lu Conovăț.

— Și ce ț-a spus, mă ?

— Că te țineai cu Dumitra lu Căpistere !

— Măăă, taci dracu, că te-aude Veta, își aduce aminte și adio revelion. Veto, fata tatii, îl loăm și pe Sucă cu noi de revelion ?

Vine Veta di la bucătărie, ștergîndu-se pe mîini, să uită la Sucă, ca la felu trei și zîce :

— Iar o să ne facem de pomină !

— Ce să facem, fă, zîc, ie al nostru, ie și iel mititel.

— Auz, tușă Veto, vreau să-ț spui ceva de nea Mărin, zîce Sucă.

Mă, fraților, în mine să făcu inima ca purecile.

— Știi ce-mi place mie la iel ?

— Ce, mă, zîce Veta.

— Că are suflet bun !

Și după ce plecă Veta, zîce Sucă :

— Hai, mă, nea Mărine, să mai zîci matale că nu mă descurc. Păi mă descurcai io cu matale care îț merge mintea ca briciu, dar cu alții mai prostovani. Să vez ce-o să ne disträm de Anu Nou cu mîncinoșii ăia !

— Care mîncinoși, mă ?

— Cu vînătorii și cu pescarii, că așa le zîce lumea : „mîncinoși". Așa că acu cîteva zîle ne întîlnirăm membrii societății de vînătoare „Eretele" la Petre a lu Chetroi, să organizăm revelionu.

Pusă omu pe masă niște cîrnați și niște zaibăr și ne apucarăm de organizare. Dupe ce organizarăm frio 10 kilograme de zaibăr, zîce Gogu a lu Plămădeală :

— Hai să vă zîc una nemaipomenită. Mă duc io anu trecut la vînătoare în pădure, la Pițigaia. Dupe ce am împușcat șapte iepuri și opt vulpi și un lup...

— Hooo, mă, oprește-te, zîce a lu Zdrăngănici, păi noi ce mai împușcăm ?

Dar Gogu, pe care-l loasă apa, sau, mai bine zîs, zaibăru, își vede d-ale lui și zîce :

— După ce am împușcat io zece iepuri, cinșpe vulpi și patru lupi, numa ce aud într-o salcie scorburoasă, fîl... fîl... Cînd mă uit, un crocodil cît toate zîlele, cu păru înfoiat și cu trompa încîrligată să uita urît la mine. Dar io pac... și jos cu iel. Îl jupoi și îi iau pielea... îi iau pielea... îl jupoi... Și începe să sforăie cu capu pă masă.

— Mă, nea Mărine, zîce Sucă, ce făcu nea Gogu cu chelea crocodilului, că, uite, adormi și uită să ne spuie.

— Îi face și iel muierii o pereche de cizme de plastic, zîce a lu Zdrăngănici, da ia uitați-vă la Mărin a lu Galiceanu, are bretele... Mă, Mărine, te boierișî, nu mai porț curea, trecuși la bretele !

— Mi le-a adus fi-mea de ziua mea, da' nu sînt bune de nimic, cînd bag mîinile în pozînare, îmi cad nădragii. Le păstrez numa pentru vînătoare.

— Pă' la ce sînt bune ?

— Cu anu ăsta, zîce a lu Galiceanu, nu mai vînez cu pușca, vînez cu bretelele !

— Pă' cum ? Le faci praștie ?

— Da' de unde ! Leg bretelele între doi pomi și în partea aialtă pun o oală. Cînd vine iepurile, sare peste bretele și cade în oală: Io îi pun numa capacu, foc și gata !

— Mă, zîce Mitel a lu Sfoiegitu, ia mai lăsaț balivernele, să vă spui io una adevărată ! Mă duc astă vară la pescuit, la Cilieni. Plec cu noaptea-n cap, dar ajung cînd acolo iera deja pe baltă unu di la Nădejdea. Din vorbă-n vorbă, zîce ăla :

— Dumneata ai mai prins pești aici ?

Io, ca să-l oftic, zîc :

— Chiar eri am prins un crap de zece kilograme. Dar matale prinsăși ceva ?

— Cum să nu, zîce omu. Da' cînd venii io, iera întuneric, așa că aprînsăi felinaru ăsta, da' nu știu cum dracu făcui, că-l lovii și căzu în apă, da-nainte de-a veni dumneata, odată văd că să-ntinde firu la undița asta, trag io și ce crez că iera ?

— Să nu-mi spui că iera felinaru !

— Ba da, zîce iel, da' ce ie de pomină, ie că iera încă aprins !

— Hai, las-o baltă, că ie prea gogonată !

— O las, zîce omu, da mai lasă și matale fr'o nouă chile din crapu ăla și atunci sting și io felinaru.

— Bă, băiat dăștept ăsta di la Nădejdea, zîce Dumitru lu Zdrăngănici, da io am cunoscut unu și mai dăștept. Mă duc io cu iel, astă vară, la potîrnichii. Trage iel fr'o zece focuri, nimic. Io, care împușcasăm fr'o nouă, că știți că io trag, nu mă joc, ca să-l otrăvesc zîc :

— Da' cu ce tragi, nene ?

— Cu grăunță, zîce iel, că sînt prea zlabe. La anu trag cu alice și le iau gata îngrășate, nu prăpădite ca ale matale !

Da' nici io nu m-am lăsat și zîc :

— La anu să bagi pintre alice boabe de piper și căței de usturoi, ca să fie gata împănate, să nu ți să aplece cumva de atîta grăsîme.

— Mă, zîce Gogu a lu Plămădeală, care, dupe ce trăsăse un pui de somn, iera mai treaz ca noi toț, să țineț minte di la mine că și vînătorii sînt de mai multe feluri.

Astă vară, într-o noapte, ieram cu caii la păscut pe Grindu Mare și aud într-un tufiș doi iepuri, unu mai bătîrn și altu mai tînăr, stăteau de vorbă. Zîce ăl tînăr :

— Ce ne facem, taică, la toamnă, cînd o începe vînătoarea și-or veni vînătorii peste noi ?

— Să nu-ți fie frică, zîce ăl bătîrn, că nu toț oamenii care au pușcă sînt vînători. Unii dintre iei sînt așa de miloși, că închid oichii cînd trag. Stai să-ț povestesc una, ca să nu-ț mai faci atîtea griji ! Acu fr'o doi ani, găsîsăm io niște morcovi uitați în pămînt de fr'un puturos, la o margine de pădure. Aș fi loat io morcovii, da nu puteam, că iera pămîntu înghețat. Spre nărocu meu, într-o zî numa ce văd io pe unu cu pușca. Mă uit io bine la iel și-mi dau sama că nu ie vînător.

— Pă' dupe ce l-ai cunoscut taică ? întreabă iepurașu ăl mic.

— Pă' avea la pălărie prea multe pene și tinichele. Așa că-i ies io-nainte, să mă vadă. Iel să ia dupe mine și, încet-încet, îl duc la locu cu morcovii. Acolo mă opresc și mă uit la iel. Iel să uită la mine. Io pun o labă în șold, iel pune pușca la oichi.

— Și... ?

— Și... poc... !

— Și matale ?

— Io... țop... săr într-o parte. Iel poc... io țop.. iel poc... io țop, pînă a terminat cartușele. Cînd le-a terminat, m-am strîmbat la iel, s-a spăriat și-a loat-o la fugă. Dar cît a tras iel în mine, a arat locu, nu alta, așa că mi-am louat morcovii și mi-am văzut de treabă !

— Eeei..., de-aș avea și io năroc de-un vînător ca ăsta, zîce ăl tînăr !

— Lasă că ți-l arăt io pe omu nostru, că îl cunosc, zîce iepurile ăl bătîrn, îl cheamă Dumitru a lu Zdrăngănici !

Mă, fraților, sări Dumitru lui Zdrăngănici, să-l omoare pe Gogu, nu alta ! Năroc că veni Petre a lu Chetroi cu altă oală de zaibăr și zîce :

— Ia mai potoliți-vă, mă, să vă citesc meniu pentru revelion ! Felu întîi : cartaboși, cîrnați, zlănină.

— Și țuică, zîce Gogu lu Plămădeală.

— Felu doi, sarmale.

— Și zaibăr, zîce iar Gogu.

— Felu trei, friptură și zaibăr, zîce Petre a lu Chetroi și să uită lung la Gogu lu Plămădeală.

— Felu patru, cozonac.

— Și zaibăr, zîce Gogu lu Plămădeală și să uită lung la Petre a lu Chetroi.

— La pescari le dăm și saramură de caracudă.

— Pă' di ce să le dai la pescari saramură ?

— D-aia, că măcar de Anu Nou să mănînce și iei o coadă de pește, săracii, că tot anu nu i-au văzut solzu ?

— Pă' atunci nouă, la vînători, ce ne dai ?

— La vînători, zîce Petre, le dăm gheară de urs în aspic !

— Ce-i aia aspic, întreabă Gogu lu Plămădeală.

— Un fel de piftie.

— Pă', zî așa ! Abia aștept să mănînc piftie de gheară de urs, în aspic.

D-aia, mă, fraților, de-atunci nu mai am astîmpăr defel, defel ! Acu mă duc la revelion, ață, să văd cum o scoate la socoteală minciuna lu Chetroi cu labele de urs, că io v-o spui p-a dreaptă ! Ultimu urs pe care l-am văzut pin părțile astea a fost acu fr'o 25 de ani. A trecut cu niște ursari, da și ăla iera așa de prăpădit, că pînă la marginea satului a dat ortu popii !

Da' nu face nimic, acu mă duc să văd cum să descurcă Petre a lu Chetroi și o să vă spui io și dumneavoastră.

Da' pînă atunci, vă doresc din toată inima,

Un an bun !

Sănătate !

Pace ! că ie mai bună decît toate !

La anu și la mulț ani !

FESTIVALUL DIN BĂILEȘTI

Mă, fraților, mare bucurie avusăi în ăst început de vară. Pă' da, mare bucurie avusăi, că aci, la mine, la Băilești, să ținu festivalu „De la o glumă la alta". S-apucară concetățenii mei și organizară întrecerea asta între oamenii cărora le plac glumele și voia bună.

Mă, veniră la întrecere din toate colțurile țării și timp de două zile, frumoasa grădină de vară de pe malu Balasanului răsună de rîs și de aplauze. Să perindară pe scenă care mai de care, spunînd snoave sau cîntînd. Da' ce-m plăcu mie mai mult și mai mult, fu faptu că ăi care veniră la întrecere iereau de toate vîrstele, di la copilași de cîțiva anișori pînă la oameni bătîrni cu păru alb. Asta îmi plăcu ăl mai mult, că asta înseamnă că veselia n-are vîrstă!

Mă, fraților, după cît mă taie pe mine capu, veselia e tinerețea sufletului, auzi. Pă' ce poate să fie mai frumos pe lume ca omu vesel?

Pă' degeaba ești arătos și tînăr, dacă ești mofluz și posac. Omu vesel cînd îț calcă pragu, parcă îț intră soarele în casă. Cînd omu e vesel, și munca e mai cu spor și viața mai frumoasă. Pă', dacă stau bine să mă gîndesc, rîsu e una dintre însușirile care îl deosebesc pe om de ălelalte vețuitoare.

Ce mai la deal la vale, io dau zece bosumflați pe un vesel! Nu mai vorbesc de muiere, că dacă ai nenorocu să nimerești o muiere care stă toată zîulica supărată, de parcă îi dă întruna laptele-n foc, îți vine să-ț iei lumea-n cap, nu alta.

Pă' io di ce mă topesc după Veta, mînca-i-aș oichișorii ei? Pă', Veta mea, mă, fraților, să scoală rîzînd, să culcă rîzînd și cît e zîulica de lungă cîntă de mai mare dragu.

Acușica, e drept, că neam ca al nostru, al românilor, mai rar ! Cît umblai io pin lume, că-s om bătîrn, văzui fel de fel de nații, da' oameni cu fața deschisă ca pi la noi, nu găsești nicăierea. Io, bag sama, că veselia românului izvorăște din curățănia sufletului. Păi, omu vesel n-are gînduri negre, nu pizmuiește, nu urăște. Omu cu sufletu curat să veselește și să bucură de viață.

Acușica, io zîc, în prostia mea, că veselia e sămn și de sănătate trupească, nu numa sufletească. Păi da, că pe om, cînd îl doare ceva plînge, nu rîde.

Acu, e drept că românașu nostru știe să rîdă și pintre lacrimi, că dragostea de viață ie la iel mai tare decît durerea sau supărarea.

De aia mă bucurai din inimă cînd văzui că aci la mine, la Băileşti, s-apucară oamenii să facă o întrecere de veselie. Că s-apucară, nu e nimic, da o și făcură ca lumea. Îi primiră pe oaspeți cu brațăle deschise, cum să obișnuiește din bătîrni, îi cinstiră, îi omeniră, de, bag sama, că or să mai vină și altădată și-or să mai dea de veste și la alții. Păi, s-au hotărît băileștenii să țînă întrecerea asta din doi în doi ani.

Bravo lor ! Bravo și cinste lor că să muncesc din răsputeri să scoată la iveală una din ăle mai frumoase apucături ale sufletului omului : veselia. Că așa îi stă bine unui neam care muncește din răsputeri, să facă viața mai bună și mai frumoasă — să fie cu fruntea sus, cu mintea limpede și cu sufletul doldora de veselie.

Aia ie !

CUPRINS

uvînt înainte de Radu Beligan 7
otă asupra ediției 9
coate calu, pune-i șaua... 11
ura lumii 15
uciu Costache Talabosu 20
ea Mărin și farmicile 23
n pui fript, o pîine-n țăst și-o dămijană 28
afacere oltenească 32
ea Mărin și cinematografu 38
-ale la Licu 42
Sucă și meseriile 52
Nea Mărin în conced 56
Nea Mărin și V.E.T.A. 61
ea Mărin și P.P.C.-ul 63
ea Mărin și invadatorii 66
a Mărin și Anu Nou 70
Nea Mărin, Sucă și caseta 76
Nea Mărin și tomobilu 81
Tea Mărin și I.A.L.-ul 88
ucă la facultate 92
Nea Mărin și Ziua foamei 95
Sucă la armată 100
Nea Mărin în airoplan 107
Nea Mărin și pilele 111

Saiche a lu Zăpăcitu, pretenu lu Sucă 116
Timpul probabel 123
Revelion '73 129
Căruța cu patru viteze 137
Nea Mărin și „Gaițele" de la Naționalul bucureștean 141
Anul Nou 1978 146
Revelion 1979 153
Anul Nou 1980 159
Nea Mărin și Anul Nou 1981 164
Revelion 1982 169
Festivalul din Băilești 176

Redactor : TUDOR NEDELCEA
Tehnoredactor : MARILENA LUNGULESCU

Bun de tipar : 28.02.1990
Coli de tipar : 11,250
CRAIOVA, 1990

Întreprinderea Poligrafică „Oltenia",
B-dul 1 Mai, nr. 102, Craiova
Comanda nr. 346

TEATRUL NAȚIONAL DIN CRAIOVA
ÎN COLABORARE CU EDITURA
SCRISUL ROMÂNESC

Amza era mai mult decît un mare actor. Era un om de care fiecare din noi avea nevoie. El aducea în dulceața prieteniei un umăr solid pe care te puteai sprijini în clipele grele, o înțelepciune care venea de departe, din străbuni, o cinste și o curățenie morală fără nici o umbră. Generos și bun ca o pîine de la țară, scăpărător de inteligență, plin de fantezie și de farmec.

Cu Domnica în dreapta și Oana în stînga, el înfățișa tabloul unei fericiri simple, al unei împliniri pe deplin meritate. Sînt oameni care n-ar trebui să moară niciodată.

ISBN 973-38-0038-4

Lei 18,50